

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2560

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

ปริญญานิพนธ์

ของ

อัจฉริยา วสุนันต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

บทคัดย่อ
ของ
อัจฉริยา วสุนันต์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2560

อัจฉริยา วสุนันต์. (2560). หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเทียวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับ
ชาวต่างประเทศ. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. นิธิอร พรอำไพสกุล.

ปริญญาานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการ
ท่องเทียวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ โดยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดย
สร้างเครื่องมือจำนวน 8 บท ได้แก่ บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์ บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว
บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน บทที่ 6
รามเกียรติ์กับสำนวนไทย บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์ และ บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่
ระลึกการท่องเที่ยว จากนั้นจึงนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพความ
ถูกต้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา นำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อ
ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านภาษาที่ใช้ ด้านการจัดรูปแบบและการพิมพ์ ด้านการ
ใช้ภาพประกอบ แล้วจึงนำเครื่องมือที่ผ่านการประเมินแล้วไปทดลองจำนวน 2 ครั้ง โดยมีผู้ทดลอง
จำนวน 1 คน และ 3 คน จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์และนำไปทดลองกับ
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน

ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเทียวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับ
ชาวต่างประเทศ มีค่าประสิทธิภาพ 84.92/82.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75
โดยการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนนั้น บทที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ บทที่ 6 รามเกียรติ์กับ
สำนวนไทย ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพ $E1 = 89.42$ ในบทนี้จะยกตัวอย่างสำนวนไทยที่มีที่มาจากเรื่อง
รามเกียรติ์ ผู้วิจัยอธิบายความหมาย และที่มาของสำนวนที่ปรากฏในเรื่องรามเกียรติ์ และยกตัวอย่าง
การใช้สำนวน ซึ่งสำนวนไทยบางสำนวนก็ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งนักศึกษาเคยเรียนเรื่องสำนวน
ไทยมาบ้างแล้วจึงทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และจากการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักศึกษาทำให้
ได้ค่าดัชนีประสิทธิผลคือ 0.75 แสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเทียวเรื่อง
รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ที่มี
ความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว เข้าใจสำนวนภาษา รวมถึงอิทธิพลจากวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ที่มี
ต่อวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

A SUPPLEMENTARY READING BOOK ON RAMAYANA IN THAI LITERATURE FOR
TOURISM COURSE FOR FOREIGN STUDENTS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Thai Language
At Srinakharinwirot University
February 2017

Achariya Wasunan. (2017). *A Supplementary Reading Book on Ramayana in Thai Literature for Tourism Course for Foreign Students*. Master Degree Thesis (Thai Language Study). Bangkok: Graduate School of Srinakharinwirot University. Thesis Advisor: Dr. Niton Pornumpaisakul.

This thesis aimed to construct a supplementary reading book on the *Ramayana* in a Thai Literature for Tourism course for foreign students. The researcher conducted experimental research by constructing a research tool which was comprised of eight lessons as follows: Lesson One - general background knowledge about Ramayana, Lesson Two - Introduction to Wat Pra Kaew, Lesson Three - Ramayana and Sculpture, Lesson Four - Ramayana and Paintings, Lesson Five - Ramayana and Khon, Lesson Six - Ramayana and Thai expressions, Lesson Seven - Ramayana and the Legends of the Ogres, and Lesson Eight - Ramayana and Souvenirs. The research tool was submitted to the thesis advisor to assess the quality and the content. The researcher revised and developed the tool according to the comments and suggestions of the advisor before submitting the material to experts for an assessment of the correctness and appropriateness of the contents, the language used, the book design in terms of the format, printing and illustrations. After receiving approval from the experts, the tools were tested twice times, with one and three students, respectively. After consultation with the thesis advisor, the experiment was conducted with the sample group of seventeen participants.

The findings showed that the efficiency of the supplementary reading book on *Ramayana* used in the Thai Literature for Tourism course for foreign students is 84.92/82.35, which was higher than the set efficiency criterion of 75/75. The results of the tests given during each lesson showed that the efficiency of Lesson Six - Ramayana and Thai expressions was $E1 = 89.42$. The lesson provides examples of Thai expressions which appeared in the *Ramayana*, some of which are still in use today and are even used by the students themselves. Consequently, the students can understand the lesson easily. The study also shows that the efficiency index of the development of the students was 0.75, it can be concluded that the supplementary reading book on *Ramayana* constructed for the Thai Literature for Tourism course helped foreign students to learn the story of the *Ramayana* in relation to tourism, understanding more Thai expressions, as well as the influence of *Ramayana* in Thai culture.

ปริญญาานิพนธ์
เรื่อง
หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ
ของ
อัจฉริยา วสุนันต์

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ จัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. นิธิอร พรอำไพสกุล)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัค มหาวรรกร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นิธิอร พรอำไพสกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครวิทย์ เรืองรอง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. นิธิอร พรอำไพสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อาจารย์ได้สละเวลาอันมีค่า คอยสอน และชี้แนะแนวทางที่ดีและเป็นประโยชน์ให้กับผู้วิจัย ทางด้านการเรียน การทำงาน รวมถึงการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัค มหาวรากร ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่า อาจารย์คือครูผู้ให้อย่างแท้จริง อาจารย์เป็นผู้ให้โอกาสผู้วิจัยได้เรียนรู้สิ่งที่ดี เป็นผู้เติมเต็มสติปัญญา เป็นผู้เมตตา และหวังดีกับลูกศิษย์ทุก ๆ คน อาจารย์ยังเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการศึกษาตั้งแต่ที่ผู้วิจัยยังศึกษาในระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครวิทย์ เรืองรอง ที่ได้สละเวลามาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์กับปริญญานิพนธ์ของผู้วิจัย ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพรผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งอาจารย์ทั้งสามท่านได้กรุณาตรวจ ให้ข้อคิดเห็น และแนวทางแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเมตตา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ผกาศรี เย็นบุตร ที่ให้ความเมตตา กำลังใจ และคำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความรู้ และคำแนะนำแก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณนักศึกษาต่างชาติ ทั้งนักศึกษาจีนและนักศึกษาเวียดนาม ที่ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองเครื่องมือ

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ปริญญาโททุกคนที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว วสุนันต์ ที่คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ให้ความรัก และความห่วงใยแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณแม่ ที่เป็นแรงผลักดันให้ลูกคนนี้ตั้งใจเรียนจนประสบความสำเร็จ แม้ว่าท่านจะไม่ได้อยู่ชื่นชมความสำเร็จของผู้วิจัยแล้วก็ตาม

อัจฉริยา วสุนันต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 ความสำคัญของวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์และ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับชาวต่างประเทศ.....	8
วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์.....	8
ประวัติของวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์.....	8
อิทธิพลของรามเกียรติ์ที่มีต่อสังคมไทย.....	16
การศึกษาเรื่องรามเกียรติ์ในประเทศไทย.....	18
วรรณคดีกับการท่องเที่ยว.....	22
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	22
วรรณคดีไทยกับการท่องเที่ยว.....	22
การสร้างสรรค์สื่อที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเพื่อการท่องเที่ยว.....	24
หนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	25
ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	25
ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม.....	26
การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การดำเนินการวิจัย.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก.....	78
ภาคผนวก ข.....	83
ภาคผนวก ค.....	90
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	153

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคะแนนการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	40
2 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย	41
3 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา	44
4 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร....	45
5 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1.....	48
6 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 1.....	49
7 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2.....	51
8 แสดงผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดลองครั้งที่ 2.....	51
9 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 2.....	52
10 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 3.....	54
11 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 3.....	55
12 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน บทที่ 1-8 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
13 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง.....	60
14 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนแบบทดสอบก่อนและ หลังการทดลอง.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี อาหาร การแต่งกาย ศิลปะแขนงต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ดนตรีและนาฏศิลป์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความประณีต อ่อนช้อย งดงาม ทำให้เป็นที่สนใจและยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งปัจจุบัน ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีชาวต่างชาติจำนวนมากให้ความสนใจที่จะศึกษา การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศจึงเป็นที่นิยมอย่างมาก

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศถือเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ดังที่กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2544: 1) กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2544 กองวิเทศสัมพันธ์ได้รวบรวมสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ประมาณ 25 สถาบัน แต่ละสถาบันได้มีการจัดทำหลักสูตรที่แตกต่างกันตามความต้องการของผู้เรียนและความเชี่ยวชาญของสถาบันนั้น ๆ ทั้งนี้ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีเป้าหมายสำคัญคือการเรียนรู้ทักษะทางภาษา และสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมของไทยให้ผู้เรียน ซึ่งการจะเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้นั้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากวรรณกรรมหรือวรรณคดีไทย ซึ่งชาวต่างชาติต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย ดังที่ศรีวิไล พลมณี (2544: 36-39) ได้สำรวจความเห็นความต้องการของต่างชาติที่เรียนภาษาไทยพบว่า ชาวต่างชาติต้องการเรียนภาษาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือวัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งผลสำรวจดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่สิทธา พินิจภูวดล (2537: 11) กล่าวถึงการศึกษาวรรณคดีว่า “วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีจึงเป็นพาหนะนำไปสู่ความจริงที่หลากหลายของวัฒนธรรม เช่น การใช้ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความนิยม รสนิยม อุดมคติ การแต่งกาย การครองชีพ และอื่น ๆ”

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยแก่นักศึกษาชาวต่างประเทศ มีหลากหลาย เช่น การเลือกวรรณคดีที่จะนำมาสอน การบูรณาการการสอนที่เชื่อมโยงหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน การเลือกใช้สื่อการสอน เป็นต้น การศึกษาวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างประเทศเหมาะสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในระดับสูง เพราะการเรียนรู้วรรณคดีไทย ต้องอาศัยการบูรณาการทั้ง 4 ทักษะ ทั้งการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน โดยเฉพาะทักษะการอ่านที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนวรรณคดี แต่วรรณคดีส่วนใหญ่ของไทยนิยมแต่งด้วยคำประพันธ์ร้อยกรองประเภทต่าง ๆ มีทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์

กลอน และร่าย รวมทั้งสำนวนภาษาในวรรณคดีไทยที่มีการใช้โวหารและภาพพจน์ซึ่งต้องอาศัยการตีความจึงจะเห็นภาพและเข้าใจเนื้อหาที่ผู้แต่งต้องการสื่อ ในอดีตผู้สอนวรรณคดีไทยมักจะให้หนังสือที่เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองทำให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศเข้าถึงเนื้อหาได้ยาก เพราะนอกจากจะต้องพยายามทำความเข้าใจเนื้อเรื่องแล้วยังต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในวรรณคดีอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครสอนภาษาไทย ที่มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยดำนิง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (สุขนานถ พฤษะวัน. 2558: สัมภาษณ์) พบว่า ในรายวิชาที่สอนวรรณคดีไทยมีหนังสือประกอบการสอนที่เป็นภาษาไทย แต่มีรายละเอียดเนื้อหาไม่มากนัก ผู้สอนใช้วิธีสอนเนื้อเรื่อง วิเคราะห์ตัวละคร ความโดดเด่นของบทประพันธ์ ซึ่งวรรณคดีบางเรื่อง เช่น เรื่องรามเกียรติ์มีเนื้อหาที่ยาวและค่อนข้างยาก ทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจ และไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนวรรณคดีไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เรียนชาวจีนที่เลือกเรียนสาขาวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้เรียนชาวจีนจะได้เรียนวิชาที่เกี่ยวกับวรรณคดีไทยในระดับชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นปีที่ผู้เรียนมาเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทย ในการเรียนวรรณคดีไทยนั้น ส่วนใหญ่ผู้สอนจะใช้หนังสือที่เขียนขึ้นเองหรือเป็นเอกสารที่ผู้สอนรวบรวมขึ้น ผู้สอนมักจะทำให้ผู้เรียนศึกษาจากเรื่องย่อ หากมีการนำตัวบทมาสอน จะใช้เพื่อสอนอ่านออกเสียงเท่านั้น รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับประวัติผู้แต่ง โครงเรื่อง ตัวละคร คุณค่าซึ่งเป็นการเรียนรู้พอสังเขป ไม่ได้ศึกษาเนื้อเรื่องอย่างละเอียด ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้เพียงเพื่อใช้ในการสอบ แต่ไม่สามารถจดจำเรื่องราวหรือมีความประทับใจในการเรียนวรรณคดี¹ ดังนั้นการใช้หนังสือประกอบการเรียนจึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ด้านการอ่านและการเรียนวรรณคดีไทย

หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ของมนุษย์ เนื่องจากการอ่านหนังสือจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้กว้างขวาง ดังนั้นการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

¹ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เรียนชาวจีนที่เรียนวรรณคดีไทย โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นในการเรียนวรรณคดีไทย ดังนี้

นางสาวอู๋ กวงหยี (Wu Guany. 2558: สัมภาษณ์) ผู้เรียนชาวจีน วิทยาลัยหลี่เจียงแห่งมหาวิทยาลัยคุงวาลี่ คณะภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันศึกษาภาษาไทยในระดับปริญญาโท สาขาภาษาไทย แขนงวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกล่าวว่า ตอนเรียนวิชาภาษากับวรรณกรรม อาจารย์จะให้ให้นักศึกษาอ่านเรื่องย่อ ศึกษาตัวละครและคุณค่าด้านความเชื่อวัฒนธรรมจากวรรณคดี โดยใช้หนังสือที่อาจารย์เขียนขึ้นเอง

นางสาวหู เยว่ (Hu Yue. 2558: สัมภาษณ์) ผู้เรียนชาวจีนมหาวิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะภาษาและวัฒนธรรมตะวันออก ปัจจุบันศึกษาภาษาไทยในระดับปริญญาโท สาขาภาษาไทย แขนงวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกล่าวว่า ได้เรียนวรรณคดีไทยในวิชาศิลปาชีพ อาจารย์ให้นักศึกษาอ่านออกเสียงตามตัวบทไม่ได้เรียนเนื้อหา แต่ให้นักศึกษาไปอ่านด้วยตัวเอง ศึกษาตามหัวข้อคือ เนื้อเรื่องย่อ ประวัติผู้เขียน ตัวละคร และคุณค่า

นางสาวหลู เสี่ยวชวน (Lu Xiaochun. 2558: สัมภาษณ์) ผู้เรียนชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี กล่าวว่า ตอนเรียนวิชาพื้นฐานวรรณคดีไทย ซึ่งเกี่ยวกับวิวัฒนาการของวรรณคดีไทยจากสมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แต่ไม่ได้ลงรายละเอียดในวรรณคดีแต่ละเรื่อง เพราะจะเป็นการยากเกินไปสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่เรียนภาษาไทยมาเพียง 2 ปี จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อใช้ในการสอบ แต่ไม่สามารถจำตัวเรื่องวรรณคดีได้

เพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้วรรณคดีไทย เหมาะสำหรับผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่าน ดังที่บันลือ พุกกะวัน (2536: 56) ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่แบบเรียน แต่เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เด็กสามารถเลือกอ่านได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน นักเรียนอาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อ่านเพื่อหาประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้สำหรับผู้เรียนวรรณคดีไทยที่เป็นชาวต่างประเทศ การอ่านหนังสือที่เป็นแบบเรียนอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่จะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่สำคัญของไทย แม้จะมีเค้าโครงเรื่องมาจากมหากาพย์รามายณะ แต่เมื่อไทยรับเข้ามาได้ดัดแปลงเป็นเรื่องรามเกียรติ์ในแบบฉบับของไทยเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมและประเพณีของไทย วรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์**ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ถือเป็นสำนวนที่เป็นที่รู้จักและเป็นฉบับที่มีความโดดเด่นได้รับการยกย่องมากที่สุด เนื่องจากเป็นฉบับที่มีความสมบูรณ์ทางด้านเนื้อหา รวมถึง วัฒนธรรมประเพณีที่นำศึกษาทั้งวัฒนธรรมในราชสำนักและวัฒนธรรมทั่วไป ดังที่ชลดา เรื่องรักษลิขิต (2558: 33) กล่าวถึงความดีเด่นของ**บทละครเรื่องรามเกียรติ์**พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชว่าเป็นรามเกียรติ์ฉบับไทยที่มีเนื้อหายาวที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด มีความยาวถึง 117 เล่มสมุดไทย หากผู้ใดต้องการค้นหารายละเอียดในเรื่องรามเกียรติ์จะพบได้ในรามเกียรติ์สำนวนนี้

เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 คณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบประกาศยกย่อง**บทละครเรื่องรามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นวรรณคดีแห่งชาติ โดยกรมศิลปากรมีคำประกาศยกย่อง**บทละครเรื่องรามเกียรติ์** (2558: 8) ดังนี้

พระราชนิพนธ์**บทละครเรื่องรามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชนี้ เป็นรามเกียรติ์ของไทยที่มีเนื้อหายาวที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด ใช้ภาษาและสำนวนไทยที่เรียบง่ายแต่ไพเราะ มีตัวละครและพฤติกรรมแปลก ๆ ของตัวละครบางตัว รวมทั้งมีเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจชวนให้ติดตาม ตัวละครหลายตัวใช้ปฏิภาณไหวพริบได้ตอบกันอย่างได้รสชาติ เป็นที่มาของเรื่องรามเกียรติ์สำนวนอื่นของไทย ซึ่งแต่งขึ้นในสมัยหลังอีกหลายสำนวน เป็นเรื่องที่มีคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ และให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมและ**ประเพณีวัฒนธรรมไทย** ด้วยเหตุนี้ เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติประจำปีพุทธศักราช 2558 คณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศยกย่องพระราชนิพนธ์**บทละครเรื่องรามเกียรติ์**ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเป็น “วรรณคดีแห่งชาติ”

การส่งเสริมการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศโดยใช้วรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** ซึ่งเป็นวรรณคดีแห่งชาติที่สูงค่า และบ่อเกิดของศิลปะต่าง ๆ ของไทย ช่วยให้ชาวต่างประเทศได้เรียนรู้ทั้งเรื่องราว ภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมควบคู่กันไป ดังที่ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ (2534: 13-45) กล่าวถึงคุณค่าของ **รามเกียรติ์** ว่า **รามเกียรติ์** ได้สะท้อนภาพสังคม วัฒนธรรมและความเจริญด้านจิตใจของคนไทย แม้จะมีกำเนิดมาจากต่างชาติ คนไทยก็ถือว่า **รามเกียรติ์** เป็นงานวรรณคดีที่ยิ่งใหญ่ และเป็นส่วนหนึ่งของมรดกไทย ดังนั้นการสอนวรรณคดีไทยให้กับชาวต่างประเทศ ควรจะใช้ความรู้ทางวรรณคดีเชื่อมโยงกับศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของไทย

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช นอกจากจะได้รับการยกย่องเป็นวรรณคดีแห่งชาติแล้ว ยังเป็นวรรณคดีที่มีการปรากฏร่วมกับศิลปวัฒนธรรมไทยหลายด้านที่ยังคงมีอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ลำนวนไทยที่มีที่มาจากเรื่อง **รามเกียรติ์** เช่น กลองดงใจ ลูกทรี สิบแปดมงกุฏ การแสดงโขน² การแสดงหุ่นละครเล็ก³ ประติมากรรมรูปตัวละครฝ่ายยักษ์ จิตรกรรมฝาผนัง⁴

ศิลปวัฒนธรรมข้างต้นเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย โดยมีศิลปะด้านประติมากรรมและจิตรกรรมที่เกี่ยวกับ **รามเกียรติ์** ปรากฏอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาชาวต่างชาติคือ วัดพระศรีรัตนศาสดารามหรือวัดพระแก้ว ในปี พ.ศ. 2553 กรุงเทพมหานครได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในโลกจากการประกาศผล World's Best Award ประจำปี 2010 ที่จัดโดยนิตยสาร “เทรเวล แอนด์ เลisure” (Travel & Leisure) นิตยสารด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในสหรัฐอเมริกา อยู่ในเครือของ American Express ซึ่งประเทศไทยได้รับการลงคะแนนจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกกว่า 16,000 คน ทำให้ได้รับรางวัล World's Best City หรือเมืองที่น่าท่องเที่ยวที่สุดในโลก สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวใน

²จากการสำรวจข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันการแสดงโขนได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เป็นองค์อุปถัมภ์ฟื้นฟู โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ กรมศิลปากร และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งจะมีการจัดการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และในระหว่างวันที่ 6 พ.ย.- 6 ธ.ค. พ.ศ. 2558มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ได้จัดการแสดงโขนพระราชทาน ตอน พรหมาศ ขึ้น ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

³หุ่นละครเล็ก คลองบางหลวง คณะค่านาย ณ บ้านศิลปิน คลองบางหลวง เขตภาษีเจริญ เปิดให้ชมการแสดงหุ่นละครเล็กเรื่องรามเกียรติ์ ตอนหนุมานจับนางเบญจกาย และหนุมานจับนางสุพรรณมัจฉาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนอกจากจะเปิดให้ชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าชมแล้ว ปัจจุบันคณะค่านายยังเปิดสอนพื้นฐานโขนและการเชิดหุ่นละครเล็กให้กับบุคคลหรือเยาวชนที่สนใจเพื่อเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่คนรุ่นหลังอีกด้วย

⁴บริเวณกระเบื้องครอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำนวน 178 ท้อง มีการศึกษาและรวบรวมภาพจิตรกรรมฝาผนังจัดทำเป็นหนังสืออ่านสำหรับเยาวชนและผู้สนใจ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอนจิตรกรรม วรรณกรรมและบทกวี เช่น เรื่อง รามเกียรติ์กับจิตรกรรมฝาผนังรอบกระเบื้องวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยนิตดา หงษ์วิวัฒน์

กรุงเทพฯ ที่ชาวต่างชาติประทับใจมากที่สุด คือ พระบรมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดารามหรือ วัดพระแก้ว อีกทั้งในปี พ.ศ. 2554 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดกิจกรรมค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมสูงสุด 100 อันดับ ในโครงการ “100 Amazing Places in Thailand” โดยสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของไทยในหัวข้อ “Your Amazing Places in Thailand that always amazes you” จัดทำการสำรวจผ่านทางระบบออนไลน์ (online) ไปยังนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 3,389 คน จาก 68 ประเทศทั่วโลก เริ่มสำรวจตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2554 ผลสำรวจปรากฏว่า วัดพระศรีรัตนศาสดารามได้รับความนิยมเป็นอันดับที่ 52 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวจากประเทศอังกฤษที่เคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และมีโอกาสไปวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ถึงสิ่งที่ประทับใจในการเที่ยวชมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ถึง เจสัน (Tang Jason. 2558: สัมภาษณ์) กล่าวว่า ภายในวัดพระแก้ว มีสถาปัตยกรรมและพระพุทธรูปที่สวยงาม ซึ่งจะได้บอຍจากอินเทอร์เน็ตและตามโปสการ์ด โดยส่วนตัวชอบรูปปั้นยักษ์ที่มีขนาดใหญ่อยู่บริเวณประตูทางเข้า รู้สึกว่าสวยงามและน่าเกรงขาม และยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่มีความยาวมาก เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการต่อสู้ของคนลิงและยักษ์

นอกจากนี้ยังมีการแสดงหุ่นละครเล็ก ติดอันดับที่ 85 คือ อักษราหุ่นละครเล็ก ณ อักษราเธียเตอร์ และ อันดับที่ 86 คือหุ่นละครเล็กโจหลุยส์ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเอง ก็ยังมีการรณรงค์ให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้รู้จักการแสดงโขนและหุ่นละครเล็กมากขึ้น ทั้งจากการจัดการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุดพระจักรีอวตารปราบมารร้าย ในโครงการจัดแสดงนาฏศิลป์และดนตรีแบบบูรณาการของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ณ Sadler's Wells Theatre London's Dance House Hall กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยโดยใช้นาฏศิลป์และดนตรีชั้นสูงเป็นสื่อกลาง และยังเป็นการเฉลิมฉลองครบ 130 ปี ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำศิลปินไทย 19 คน มาแสดงดนตรีต่อหน้าพระพักตร์สมเด็จพระราชินีวิกตอเรีย และยังมีกิจกรรมการแสดงหุ่นละครเล็กเรื่องรามเกียรติ์ในงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 2558 เมื่อวันที่ 14 - 18 มกราคม พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ในแนวคิด “ความสุขวิถีไทยยกมาไว้กลางสวนลุม” ซึ่งมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีการจัดทำโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของไทย โดยใช้ชื่อว่า “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋ ไม่เหมือนใคร” ซึ่งภายในโฆษณาได้นำการแสดงหุ่นละครเล็กมาเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยอีกด้วย

การนำวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** มาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับชาวต่างประเทศ มิได้เป็นเพียงหนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อให้ชาวต่างประเทศได้เรียนภาษาไทยเท่านั้น แต่ยัง

เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศได้เรียนวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ไปพร้อมกับการเรียนรู้ศิลปะและภาษาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของไทย คือ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อผู้เรียนชาวต่างประเทศไปที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ก็จะทำให้เข้าใจเรื่องราวรามเกียรติ์บนภาพจิตรกรรมฝาผนัง และรู้จักประติมากรรมยักษ์จากเรื่องรามเกียรติ์มากขึ้น หรือการชมการแสดงโขน ผู้เรียนก็จะสามารถเข้าใจเรื่องราวในตอนที่ใช้แสดงได้ โดยไม่ใช่เป็นเพียงการรับชมแค่ความสวยงามของท่าทางและเครื่องประดับของตัวแสดงเท่านั้น

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจนำเรื่องรามเกียรติ์มาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ ซึ่งหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นเครื่องมือที่ผู้เรียนสามารถนำมาศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างทักษะทางการอ่านและเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวาง การถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมที่ไม่เพียงแต่จะเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อเรื่องวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ผ่านทางภาษา ศิลปะ รวมไปถึงอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทยเพื่อให้ชาวต่างชาติได้เรียนรู้วรรณคดีไทยในรูปแบบการท่องเที่ยว

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว เรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

ความสำคัญของการวิจัย

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว เรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ ช่วยเสริมสร้างทักษะทางการอ่านวรรณคดีไทยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เรียนรู้วรรณคดีไทยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว เข้าใจสำนวนภาษา รวมถึงอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชาวเวียดนามระดับปริญญาตรี ภาควิชาไทยศึกษา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 17 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว เรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ จำนวน 8 บท ดังนี้

- บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์
- บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว
- บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม
- บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม
- บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน
- บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย
- บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์
- บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยใช้ตัวบทวรรณคดีจากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เพื่อเป็นตัวอย่างเมื่อกล่าวถึงเรื่องราวในตอนใดตอนหนึ่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับรามเกียรติ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมของไทย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่องรามเกียรติ์ รวมถึงศิลปวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

ความสำคัญของวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์และ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับชาวต่างประเทศ

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทยและเป็นศูนย์รวมของ
ศาสตร์และศิลป์แขนงต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เนื้อเรื่องรามเกียรติ์นอกจากจะมี
ความสนุกสนานแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย ผู้วิจัยจึงสนใจจะ
นำมาใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยในระดับสูง
โดยนำมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหา และศิลปวัฒนธรรมไทยผ่าน
วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์และการสร้างหนังสือ
อ่านเพิ่มเติม โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์

2.2 วรรณคดีกับการท่องเที่ยว

2.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติม

2.1 วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่มีชื่อเสียงมายาวนานกว่า 700 ปี คนไทยนิยมวรรณคดีเรื่องนี้มา
ตั้งแต่สมัยอยุธยา รามเกียรติ์ที่มาจากมหากาพย์เรื่องรามายณะเป็นคัมภีร์สำคัญของชาวฮินดู ต้นฉบับ
รามเกียรติ์ที่ผู้วิจัยนำมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1.1 ประวัติของวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์

2.1.1.1 ที่มาของรามเกียรติ์

รามเกียรติ์ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียจากเรื่องพระราม เป็นเรื่องเล่าที่สืบเนื่องกัน
มานานจนถึงต้นพุทธกาลจึงมีกวีผู้หนึ่งชื่อว่า “วาลมิกิ” เรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราวชื่อ รามายณะ
เสฐียรโกเศศ (2550: 4-5) อธิบายไว้ว่า ต้นกำเนิดเรื่องคือ วาลมิกิได้ฟังเรื่องราวของพระรามจากพระ
นารถฤๅษี ระหว่างเดินทางกลับบังเอิญเห็นนายพรานคนหนึ่งยิงนกกระเรียนตัวผู้ตกลงมาตายขณะที่
อยู่กับคู่ของมัน นางนกจึงร้องคร่ำครวญจนวาลมิกิเกิดความสังเวชใจได้กล่าวสาปนายพรานว่า
“มานิชาท พรานเอ๋ย เจ้าอย่าได้ถึงความมั่นคงแล้วเป็นเวลานานปีเพราะได้พรากคู่นกกระเรียนลง

ตัวหนึ่งซึ่งหลงเพลินในกาม” หลังจากวาลมิกีสานนายพรานแล้วจึงเดินทางต่อมาและเกิดความกตัญญูว่าไม่ควรสาปพรานผู้นั้น พระพรหมปรากฏกายเพื่อลอบโยนให้วาลมิกิหายกังวล และชี้ให้เห็นว่า คำสาปนี้มีความหมายในทางสรรเสริญพระนารายณ์ในการปราบยักษ์คือ “มานิชาท ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นที่ประทับแห่งลักษมี พระองค์ได้ทรงถึงความมั่นคงมาแล้วเป็นเวลานานปี เพราะได้พราศุ์กษัตริย์ลงตนหนึ่งซึ่งหลงเพลินในกาม” วาลมิกิคิดว่าถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้นเป็นคณะฉันทที่แปลกใหม่กว่าฉันทใด ๆ ซึ่งอาจจะใช้ในการขับร้องได้ และด้วยเหตุที่ฉันทนี้เกิดขึ้นจากความเศร้าโศก จึงให้ชื่อฉันทนี้ว่า “โศลก” พระพรหมแนะนำให้วาลมิกิร้อยกรองเรื่องรามายณะด้วยโศลกนี้

ชาวฮินดูนับถือคัมภีร์รามายณะมาก เพราะถือกันว่าถ้าได้ฟังก็ล้างบาปได้ ปราธนาสิ่งใดก็จะได้ตามความปราธนาและเมื่อตายจะได้สู่พรหมโลก นอกจากนี้ยังนับถือพระรามว่าเป็นพระนารายณ์อวตารลงมาปราบอธรรม แต่รามายณะฉบับที่ถาษาวาลมิกิแต่งไว้เป็นภาษาสันสกฤตนั้นหาคนอ่านเข้าใจลึกซึ้งได้ยาก จึงมีกวีอื่น ๆ แต่งรามายณะด้วยภาษาอื่น ๆ เช่น รามายณะฉบับภาษาฮินดีของตูลลีทาส รามายณะฉบับภาษาเบงคาลี เป็นต้น รามายณะฉบับเหล่านี้ได้รับความนิยมแพร่หลายมากกว่าฉบับภาษาสันสกฤต (เสฐียรโกเศศ. 2550: 7-11)

เรื่องรามายณะปรากฏในดินแดนแถบอินโดจีน เช่น ชวา มลายู พม่า กัมพูชา ตลอดจนประเทศไทยอย่างแพร่หลาย แต่การถ่ายทอดเรื่องราวแตกต่างกันไปทั้งเนื้อเรื่องและการดำเนินเรื่อง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มค้นคว้า และทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง บ่อเกิดรามเกียรติ์ขึ้นจากการศึกษารามายณะฉบับสันสกฤตของวาลมิกิ และรามายณะฉบับฮินดีของตูลลีทาสอย่างละเอียด ทรงสันนิษฐานว่ารามเกียรติ์ของไทยมีที่มาจาก 3 แหล่ง คือ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. 2544: 815-816)

1. รามายณะฉบับสันสกฤต น่าจะเป็นฉบับของคณิกาย ได้มาจากแคว้นองคราษฎร์ (เบงกอล) เพราะเข้าใจว่าพราหมณ์ที่เข้ามาในเมืองไทยมาจากแคว้นนี้
2. วิทยุฐานะ เป็นบ่อเกิดแห่งข้อความเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในรามเกียรติ์ของไทยเป็นอันมาก คงจะเป็นข้อความส่วนต้น คือ กำเนิดต่าง ๆ และทศกัณฐ์เยียมพิภพ
3. หนุมานนาฏกะ น่าจะเป็นบ่อเกิดแห่งเรื่องรามเกียรติ์ที่กล่าวถึงความเก่งกาจของหนุมาน นอกจากนี้ทรงสันนิษฐานอีกว่า ไทยได้รับเรื่องรามเกียรติ์เข้ามาโดยการเล่าของพราหมณ์ที่นำเรื่องจากแหล่งต่าง ๆ มาผสมกันโดยไม่ได้แยกแยะว่าตอนใดนำมาจากที่ใด

เสฐียรโกเศศ (2550: 139-152) ค้นคว้าเกี่ยวกับบ่อเกิดรามเกียรติ์ และให้ข้อคิดเห็นไว้ใน อุปกรณ์รามเกียรติ์ว่ารามเกียรติ์ของไทยมีที่มาจากส่วนใหญ่จากเรื่องพระรามดั้งเดิม ก่อนที่จะมาเป็นรามายณะของวาลมิกิ และอีกทางหนึ่งคือมาจากรามายณะของทมิฬ เพราะมีชื่อต่าง ๆ ในเรื่องคล้ายกัน แต่ที่แตกต่างกันก็มี แสดงให้เห็นว่าอาจจะมีที่มาจากแหล่งอื่น เช่น เบงคาลี ชวา มลายู และ

นำเอาคติความเชื่อของไทยเข้าไปรวม ตามที่ปรากฏใน**บทละครเรื่องรามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

2.1.1.2 รามเกียรติ์ในประเทศไทย

วรรณคดีเรื่อง**รามเกียรติ์**มีหลายสำนวน ทั้งที่เป็นฉบับพื้นบ้านและฉบับราชสำนัก ฉบับพื้นบ้านคือ ฉบับที่ชาวบ้านแต่งขึ้นเพื่อใช้เล่าเป็นนิทาน และเพื่อใช้ในการแสดง มีทั้งบทละครและ บทพากย์หนัง ส่วนรามเกียรติ์ฉบับที่เป็นวรรณคดีราชสำนักมีหลายสำนวนที่นับได้ว่าเป็นวรรณคดี มรดกของประเทศไทย ดังที่สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ได้รวบรวมวรรณกรรม รามเกียรติ์ยุคก่อนฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (2553: 8-9) ไว้ดังนี้

1. นิราศสีดาหรือราชาพิลาปคำฉันท์
2. บทละครเรื่องรามเกียรติ์สมัยอยุธยา ตอนพระรามประชุมพล จนถึงองค์ศิวสาร
3. คำพากย์เรื่องรามเกียรติ์ สมัยอยุธยา ตอนนางส้ามักขายอโศมนางสีดาจนถึง

กุมภกรรณล้ม

4. รามเกียรติ์คำฉันท์สมัยอยุธยา จำนวน 4 เล่มสมุดไทย
5. โคลงทศรถสอนพระราม พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
6. โคลงพาลีสอนน้อง พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
7. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ฉบับพระเจ้ากรุงธนบุรี 4 ตอน ได้แก่ ตอนหนุมานเกี้ยว

นางวานริน ตอนท้าวมาลีวราชว่าความ ตอนทศกัณฐ์ตั้งพิธีทรายกรด และตอนพระมงกุฎ

จากนั้นในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้นักปราชญ์ราชบัณฑิตช่วยกันแต่ง**บทละครเรื่องรามเกียรติ์** โดยพระองค์ทรงตรวจ ตราแก้ไข **บทละครเรื่องรามเกียรติ์**ฉบับนี้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเพื่อรวบรวมรามเกียรติ์ ซึ่งมีมาแต่ เดิมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นสำนวนที่มีเนื้อเรื่องสมบูรณ์มากที่สุดไว้เพื่อเล่นละคร รวม 117 เล่มสมุดไทย และเป็นฉบับพระนคร ดังที่เกริ่นไว้ตอนต้นเรื่องเป็นคำประพันธ์ประเภทว่าว่า

“ถนอมถนอมประดับไสยต ประโยชน์ฉลองเฉลิม เจริญจุฑาธิพัชระสาท ประกาศยกเอกอ้าง
องค์บพิตรพระเจ้าช้างเผือกผู้ครองเมือง”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1. 2553: 8)

รามเกียรติ์ฉบับนี้ยังเป็นต้นฉบับเรื่องรามเกียรติ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ฉบับต่อมา เช่น **บทละครเรื่องรามเกียรติ์**พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราช

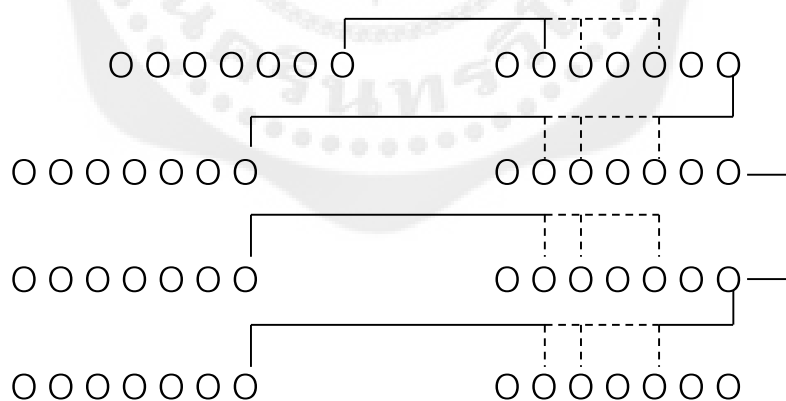
นิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้เป็นบทสำหรับเล่นละครโดยเฉพาะ **บทละครเรื่องรามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ **บทพากย์โขนเรื่องรามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

2.1.1.3 ลักษณะคำประพันธ์

รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเป็นวรรณคดีที่มีรูปแบบการประพันธ์เป็นกลอนบทละคร ราชบัณฑิตยสถาน (2550: 83) ให้ความหมายและลักษณะของกลอนบทละครไว้ว่า เป็นกลอนที่ใช้เป็นบทร้องในละครว่าตามแบบแผนโบราณของไทย จำนวนคำในแต่ละวรรคของกลอนบทละครทั่วไปอาจมีระหว่าง 6-9 คำ ส่วนใหญ่จะนิยมให้มี 6-7 คำ โดยคำนึงถึงทำนองเพลงที่ใช้ร้องเป็นสำคัญ

กลอนบทละครประกอบด้วยกลอนตั้งแต่ 2 คำกลอนขึ้นไป (กลอน 2 วรรค เรียกว่า 1 คำ หรือ 1 คำกลอน) ไม่จำกัดความยาว แต่มักแต่งเป็นคำกลอนจำนวนคู่ รูปแบบของกลอนบทละครจะมีขอบเฉพาะ คือ วรรคแรกของแต่ละท่อนมักใช้คำขึ้นต้นเป็นพิเศษของบทละคร ได้แก่ การใช้ “เมื่อนั้น” นำบทตัวละครสำคัญหรือกษัตริย์ “บัดนั้น” นำบทตัวละครรอง “มาจะกล่าวบทไป” เมื่อเอ่ยถึงตัวละครนั้นเป็นครั้งแรก หรือใช้ขึ้นต้นเมื่อเริ่มตอนใหม่

แผนผังคำประพันธ์กลอนบทละคร

ตัวอย่างคำประพันธ์

บัดนั้น	วายุบุตรวุฒิไกรใจกล้า
ได้ฟังจึงร้องตอบมา	เอ็งหรือชื่อว่าอินทรีขิต
เป็นลูกทศพัทธัยักษ์	พาที่อาของทะนงจิต
อ้างอวดศักราชราฤทธิ์	ถึงมีศรีสิทธิ์มารอนราญ

เมื่อนั้น	อินทรีตลิตลิตศักดิ์ยศ
ได้ฟังวานรเจรจา	โกรธาตั้งไฟบรรลัยกัลป์
ขบเขี้ยวเคี้ยวกรามกระที่บบาท	ร้องทวาดผาดเสียงดังฟ้าลั่น
เหม่ไอลึงไพรใจจกรรจ	ภูจะหันให้ยับลงกับกร

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2. 2553: 151)

คำประพันธ์ที่ยกมาข้างต้น กล่าวถึง ตอน อินทรีติดรบกับหนุมาน เกิดขึ้นหลังจากที่หนุมานถวายแหวนนางสีดา และเที่ยวทำลายสวนในลังกา จึงเกิดการต่อสู้กับทหารของทศกัณฐ์ โอรสของทศกัณฐ์ออกรบกับหนุมานก็พ่ายแพ้ถูกหนุมานฆ่า ทศกัณฐ์จึงให้อินทรีติดไปรบกับหนุมานสังเกตได้ว่า มีการใช้คำขึ้นต้นว่า “บัดนั้น” ตอนที่กล่าวถึง หนุมาน ซึ่งเป็นตัวละครรอง และใช้คำว่า “เมื่อนั้น” เพื่อกล่าวถึง อินทรีขิต ซึ่งเป็นตัวละครที่อยู่ในวงศ์ษัตริย์ของฝ่ายทศกัณฐ์

2.1.1.4 วัตถุประสงค์ในการแต่งรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงโปรดเกล้าฯ ให้นักปราชญ์ร่วมกันแต่งรามเกียรติ์ไว้ เพื่อใช้ในการสมโภชพระนครใหม่ คือ กรุงรัตนโกสินทร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2328 - พ.ศ. 2329 โดยรวบรวมเนื้อหา และเรื่องราวของรามเกียรติ์ให้สมบูรณ์ที่สุด บันทึกไว้ในสมุดไทย 117 เล่ม รวมคำกลอนทั้งสิ้นกว่า 50,000 คำกลอน มุ่งให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน และสออดแทรกข้อคิดทางพระพุทธศาสนา ดังข้อความที่พระองค์พระราชนิพนธ์ว่า

“...เรียงรายรัตนามิษ บุชิตด้วยปราโมทย์ ศาสนาโชติเรืองเรือง นาเนื่องนิยบุญชา
พระปฎิมากรแก้วมรกต ที่ประณตนิกร กำจรรย์ยศโยค จูงใจโลกสู่ฟ้า...ฯลฯ... ภูธรดำริดำรัส
จัดจ้องทำนองนุก ไตรดาคุณนิทาน ตำนานเนื่องเรื่องรามเกียรติ์ เปียนปรบักษ์กษัตริย์นาศ ด้วยพระ
ราชโองการ ปานสุมาลย์เรียบร้อยสร้อยโสภิต พิกสิตสาโรช โขษฐสุคนธ์วิมลห็นหอม ถนอมถนอม
ประดับไสต ประโยชน์ฉลองเฉลิม เจริญจุทาพิพัสประสาท ประกาศยศเอกอ้าง องค์ปิตรพระเจ้าช้าง
เผือกผู้ครองเมืองฯ”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1. 2553: 2)

และ

อันพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์	ทรงเพียรตามเรื่องนิยายไสย
ไซ้จะเป็นแก่นสารสิ่งใด	ตั้งพระทัยสมโภชบูชา
ใครฟังอย่าได้ไหลหลง	จงปลงอนิจจังสังขาร
ซึ่งอักษรกลอนกล่าวลำดับมา	โดยราชปรีดากับบริบูรณ์
จบ เรื่องรามเกียรติ์	อสุรพงศ์
บ พิศวรรตมิกทรง	แต่งไว้
ริ รำพร่ำประสงค์	สมโภช พระนา
บุรุษ บำเรอหมายให้	อ่านร้องรำเกษม

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4. 2553: 640)

2.1.1.5 เรื่องย่อรามเกียรติ์

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร จัดพิมพ์รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เพื่อเผยแพร่ขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 เล่ม เนื้อหาในแต่ละเล่มมีดังนี้

เล่มที่หนึ่ง หิรันตย์ยักษ์บำเพ็ญตบะจนพระอิศวรประทานพรให้มีฤทธิ์เดช หิรันตย์ยักษ์จึงกำเริบม้วนแผ่นดิน พระอิศวรสั่งให้พระนารายณ์อวตารลงมาปราบ จากนั้นกล่าวถึง กำเนิดวงศ์พระราม กำเนิดทศกัณฐ์ กำเนิดวานร กำเนิดนางมณโฑ กำเนิดอินทรชิต โดยกล่าวถึงว่า นนทกเป็นยักษ์มีหน้าที่ล้างเท้าเทวดา เกิดความคับแค้นใจที่เทวดาชอบรังแก ทั้งตบหัว ทั้งถอนผม จนหัวโล้นจึงไปขอพรพระอิศวรให้มีนิ้วเพชรสามารถชี้ใครคนนั้นก็ตายได้ เมื่อได้นิ้วเพชรมา นนทกจึง แก่แค้นทำให้เทวดาล้มตายเป็นจำนวนมาก พระอิศวรจึงให้พระนารายณ์มาปราบนนทก พระนารายณ์แปลงเป็นนางอัปสรแล้วให้นนทกรำตามจนถึงท่านาคราม้วนหาง นิ้วเพชรชี้ลงที่เข้าของนนทกล้มลง พระนารายณ์จึงคืนร่างแล้วใช้ตรีศุดัดหัวนนทก ก่อนตายนนทกต่อว่าพระนารายณ์ว่าเขาเปรียบตน เพราะพระนารายณ์มี 4 มือ แต่ตนมีเพียง 2 มือ พระนารายณ์จึงตรัสว่า หากนนทกเกิดใหม่ให้มี 10 หน้า 20 มือ แล้วพระองค์จะเป็นมนุษย์มีเพียง 2 มือเท่านั้น

กล่าวถึงการประสูติพระราม พระพรต พระลักษมณ์ และพระสัตรูด ซึ่งเป็นอวตารของ พระนารายณ์ นางมณโฑให้กำเนิดสี่ดาซึ่งเป็นอวตารของพระลักษมี แต่พิเภกทำนายว่าสี่ดาจะเป็น กาลกิณีแก่กรุงลงกาเนื่องจากเมื่อตอนคลอดนางร้องสามครั้งว่าผละญักษ์ ทศกัณฐ์สั่งให้ใส่ผอบลอย น้ำไป พระชนกฤๅษีเก็บผอบได้จึงเลี้ยงนางเป็นพระธิดา ภายหลังนางสี่ดาอภิเษกกับพระราม ทำวทศรเตรียมจะราชาภิเษกให้พระรามครองกรุงศรีอยุธยา แต่นางไถ่ยกกลับขอให้พระพรตโอรส ของนางขึ้นครองราชย์แทน และให้พระรามเดินป่า 14 ปี เพราะนางค่อมกุกจิกยุ่ง เนื่องด้วยความแค้นที่เคยถูกพระรามแกล้งยิงศรใส่ตน พระราม พระลักษมณ์ และนางสี่ดาจึงออกเดินป่าไปด้วยกัน

เมื่อนางสำมนักขามพบพระรามก็หลงรัก แต่พระรามไม่สนใจ นางสำมนักขาจึงตามไปถึงอาศรม เห็นนางสีดาก็เข้าทูลตี นางสำมนักขาจึงถูกพระลักษมณ์ตัดหู ตัดจมูก ตัดมือ ตัดเท้าเพื่อลงโทษ นางสำมนักขากลับไปฟ้องพี่ชายคือพระยาขร พระยาขรยกทัพมารบกับพระรามก็ถูกพระรามฆ่าตาย พระยาทูตยกทัพมาก็ถูกพระรามฆ่าตาย ตริเศียรออกรบก็ตายเช่นกัน นางสำมนักขาจึงกลับลงกาเพื่อ ฟ้องทศกัณฐ์พร้อมทั้งชมความงามของนางสีดาจนทศกัณฐ์หลงใหล ออกอุบายให้มารีศแปลงเป็น กวางทองล่อพระราม พระลักษมณ์ออกจากอาศรม แล้วลักพาตัวนางสีดา

เล่มที่สอง ขณะที่ทศกัณฐ์พานางสีดาเหาะไปนั้น พบกับนกสดาญเกิดการต่อสู้กัน ทศกัณฐ์จึงถอดแหวนพระอิศวรที่ให้นางสีดาใส่บนสดาญ เพราะนกสดาญเผลอบอกไปว่าตนกลัวพระ อิศวร พระนารายณ์ และแหวนของพระนารายณ์เท่านั้น เมื่อนกสดาญปีกหัก ทศกัณฐ์จึงพานางสีดา กลับลงกา ครั้นพระราม พระลักษมณ์กลับมาจากตามกวางไม่พบนางสีดา จึงออกตามหา ระหว่างทาง พบนกสดาญแจ้งข่าวสีดาถูกทศกัณฐ์ลักพาไปกรุงลงกา ต่อมาพระราม พระลักษมณ์ได้หนุมานและ สุครีพเป็นทหารเอก และต้องฆ่าพาลีสตามคำสาบานที่พาลีให้ไว้กับพระอิศวร เมื่อพระรามแผลงศรฆ่า พาลีแล้ว องคตชมพูพานก็เข้าถวายตัว หลังจากปลงศพพาลีเสร็จ พระรามได้กองทัพวานรมาช่วยสืบ หาสีดา โดยส่งหนุมาน องคต ชมพูพานไปยังกรุงลงกา ก่อน เมื่อทหารเอกทั้งสามกลับมาแล้วพระราม จึงยกทัพไป พระรามส่งองคตไปเจรจาเพื่อขอนางสีดาคืนจากทศกัณฐ์ แต่เมื่อองคตไปถึงทศกัณฐ์กลับ ไม่ให้เข้าเมือง แต่จัดอาหารไปให้ องคตไม่ยอมและฟังประตูเมืองเข้าไปถึงท้องพระโรง แจ้งว่าตนเป็น ทูตของพระราม พระรามให้มาขอนางสีดาคืน มิฉะนั้นจะยกทัพมาชิงตัวนางสีดา ทศกัณฐ์จึงสั่งให้ ทหารฆ่าองคต แต่องคตฆ่าทหารยักษ์และเหาะกลับไปหาพระราม

ทศกัณฐ์ฝันร้าย พิเภกจึงแนะนำให้ส่งนางสีดาคืนเพราะหากทศกัณฐ์ทำสงครามกับ ฝ่ายพระราม จะสูญเสียทั้งยศทั้งยศทั้งหมด ทศกัณฐ์โกรธมากจึงไล่พิเภกออกจากลงกา พิเภกจึงไปเข้ากับ ฝ่ายพระราม พระรามให้พิเภกทำพิธีถอนน้ำแล้วจึงรับไว้ พิเภกกับสุครีพสาบานเป็นเพื่อนกัน จากนั้น พระรามให้จองถนนข้ามไปยังกรุงลงกา แล้วเกิดสู้รบกันหลายครั้ง พระรามมีพิเภกคอยบอกวิธีแก้ไขกล ศึกของพวักยักษ์ ทศกัณฐ์จึงเป็นฝ่ายพ่ายแพ้และต้องสูญเสียไมยราพผู้เป็นหลานกับกุมภกรรณ น้องชาย ทำให้ทศกัณฐ์เศร้าโศกเสียใจ อินทรชิตที่เป็นโอรสที่ทศกัณฐ์รักมากจึงอาสาออกรบ แต่ใน ที่สุดก็ต้องสรวพรพาสตรีของพระลักษมณ์จนตาย

เล่มที่สาม ทศกัณฐ์เศร้าโศกที่อินทรชิตตาย จึงออกรบพร้อมด้วยสิบรถ เมื่อสิบรถ ตายและทศกัณฐ์ต้องสรวพลาญวาทของพระราม จึงต้องถอยทัพกลับลงกา ทศกัณฐ์ขอร้องให้เพื่อนและ ญาติของตนยกทัพออกรบกับทัพของพระรามหลายครั้ง แต่เป็นฝ่ายพ่ายแพ้และต้องสูญเสียทหารยักษ์ เป็นอันมาก ในที่สุดทศกัณฐ์เชิญท้าวมาลีวราชซึ่งมีวาจาสิทธิ์มาตัดสินข้อพิพาท โดยหวังจะให้ ท้าวมาลีวราชเข้าข้างตน และใช้วาจาสิทธิ์แข่งพระรามพระลักษมณ์ แต่ท้าวมาลีวราชพิพากษาให้ส่ง

นางสีดาคืน ทศกัณฐ์ไม่ยอมจึงออกรบกับพระรามอีก พระรามแผลงศรโดนทศกัณฐ์แต่ไม่สามารถฆ่าทศกัณฐ์ พิเภกบอกว่าเพราะทศกัณฐ์ถอดดวงใจฝากไว้กับฤๅษีโคบุตร หนุมานจึงต้องไปเอากลองดวงใจทศกัณฐ์ซึ่งฝากไว้ที่ฤๅษีโคบุตรมาทำลาย พระรามจึงแผลงศรสังหารทศกัณฐ์สำเร็จ และได้นางสีดาคืน เมื่อกลับสู่เมือง นางสีดาขอลุยไฟพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน พระรามทำพิธีราชาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติที่กรุงศรีอยุธยา ให้สุครีพครองเมืองชิตхин หนุมานครองเมืองนพบุรี และพิเภกครองกรุงลงกา ต่อมานางมณโฑให้กำเนิดไพนาสुरียวงศ์ซึ่งเป็นลูกของทศกัณฐ์ แต่พิเภกเข้าใจผิดคิดว่าเป็นลูกของตน พี่เลี้ยงแอบบอกไพนาสुरียวงศ์ให้รู้ว่าทศกัณฐ์เป็นพ่อ ไพนาสुरียวงศ์จึงขอให้ท้าวจักรวรรดิมาช่วยแก้แค้น ท้าวจักรวรรดิยกทัพบุกลงกาและจะประหารชีวิตพิเภก แต่ไพนาสुरียวงศ์ขอชีวิตไว้ เพราะถือว่าพิเภกเคยเลี้ยงดูตนมา ท้าวจักรวรรดิจึงให้ขังพิเภกไว้

เล่มที่สี่ ท้าวจักรวรรดิให้ไพนาสुरียวงศ์ขึ้นครองกรุงลงกา อสุรผัดลูกของหนุมานกับนางเบญกายถูกท้าวจักรวรรดิสืบประมาทว่าเป็นลูกลิง จึงโกรธแค้นท้าวจักรวรรดิมาก และออกตามหาหนุมานผู้เป็นพ่อเพื่อขอความช่วยเหลือ พระรามทราบเรื่องจึงให้พระพรตกับพระสัตรุดคุมกองทัพไปช่วยทางลงกาจนสำเร็จ จากนั้นกล่าวถึงพระรามออกประพาสป่ากับพระลักษมณ์ นางอदูลปีศาจที่เป็นญาติทศกัณฐ์คิดจะแก้แค้นให้นางสีดาต้องพรางจากพระราม จึงปลอมเป็นนางกำนัลของนางสีดา ขอให้สีดาเขียนรูปทศกัณฐ์ แล้วเข้าสิงในรูปทำให้ลบไม่ออก สีดาก็ซ่อนรูปไว้ แต่พระรามพบจึงโกรธและให้พระลักษมณ์นำสีดาไปประหาร แต่พระลักษมณ์ปล่อยนางไปและเอาหัวใจดวงมาถวายแทน พระอินทร์จึงแปลงกายเป็นควายป่านำนางสีดาให้ได้ไปอาศัยอยู่กับฤๅษี นางเล่าเรื่องให้พระฤๅษีฟัง ทรงเนรมิตคันธฤๅษีให้เป็นที่อยู่จนประสูติพระมงกุฏ ต่อมาฤๅษีชุบพระลบให้เป็นเพื่อนเล่นกับพระมงกุฏ เมื่อกุมารทั้งสองอายุได้ 16 ปี พระฤๅษีได้สอนวิชาศิลปศาสตร์จนจบ จากนั้นจึงลาไปเที่ยวเล่นในป่า เผอิญเห็นม้าอุปการที่พระรามปล่อยออกมาจึงนำมาขี่เล่น หนุมานจะจับสองกุมารแต่จับไม่ได้ พระพรต พระสัตรุดต้องมาช่วย จึงสามารถจับพระมงกุฏได้ แล้วนำกลับไปกรุงศรีอยุธยา ส่วนพระลบหนีกลับไปบอกนางสีดา

ต่อมาพระลบมาช่วยพระมงกุฏโดยแอบหย่อนแหวนของนางสีดาลงในน้ำหาบที่นางรำภาจะนำไปให้พระมงกุฏ เมื่อพระมงกุฏใส่แหวนเครื่องพันธนาการก็หลุดออก พระรามต้องยกทัพออกติดตามแล้วเกิดการประลองฝีมือกัน ในที่สุดจึงทราบว่าพระมงกุฏ พระลบเป็นโอรส พระรามขอร้องให้นางสีดากลับเมือง แต่นางปฏิเสธ ยอมให้พระรามาพาพระลบและพระมงกุฏกลับไป พระรามจึงทำอุบายลวง โดยให้หนุมานเนรมิตโกศไปลวงว่าพระรามตายแล้ว นางสีดาจึงโกรธหนีไปอยู่เมืองบาดาลกับท้าววิรุณนาคราช พระรามเสียใจมากจึงเรียกให้พิเภกมาตรวจดวงชะตา พิเภกทูลขอให้พระรามออกเดินป่าเพื่อสะเดาะเคราะห์อีก 1 ปี ระหว่างเดินป่ารบชนะยักษ์อีกหลายครั้งก็กลับคืนเมือง สุดท้ายพระอิศวรต้องเกลี้ยกล่อมให้พระรามาพบกับนางสีดาคืนดีกันแล้ว จึงจัดพิธีอภิเษกให้อีก

ครั้งหนึ่ง ต่อมาเมืองไทยเกษกถูกพวกคนธรรม์มารบจนพระยาไชยไพร และตีเอาเมือง ท้าวไทยเกษชรา มากแล้วจึงต้องหนีไปซ่อนในป่า พระรามจึงให้พระโอรสทั้งสองไปปราบจนได้เมืองไทยเกษคืน

2.1.2 อิทธิพลของรามเกียรติ์ที่มีต่อสังคมไทย

วรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทั้งเป็นวรรณคดีมรดกและยังมีคุณค่าในด้านศิลปวัฒนธรรม อันมีบทบาทและมีอิทธิพลในการสร้างสรรค์งานศิลปะของไทย ดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2554: 36–40) กล่าวถึงอิทธิพลของรามเกียรติ์ว่า คนไทยไม่ได้รู้จักรามเกียรติ์จากวรรณคดีเท่านั้น แต่ยังซึมซับผ่านศิลปะ ภาษาและการแสดงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในด้านนาฏศิลป์ การแสดง มีการเล่นโขน หนังใหญ่ และหุ่น ซึ่งมีทั้งหุ่นหลวง หุ่นเล็ก หุ่นกระบอก และหุ่นละครเล็ก รามเกียรติ์เป็นแรงบันดาลใจด้านทัศนศิลป์ทำให้เกิดงานศิลปะ จิตรกรรมและประติมากรรม ภาพวาด และภาพปั้นเกี่ยวกับเรื่องรามเกียรติ์ นอกจากนี้ยังมีงานประณีตศิลป์ ได้แก่ หัวโขน เครื่องแต่งกาย และงานหัตถกรรมต่าง ๆ ในด้านสำนวนภาษา มีสำนวนไทยหลายสำนวนที่เกิดจากเรื่องรามเกียรติ์ เช่น เหาะเกินลางกา วัดรอยตีน ศรีศิลป์ไม่กินกัน โดยในหัวข้ออิทธิพลของรามเกียรติ์ที่มีต่อสังคมไทยนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะนำเสนอเนื้อหาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ซึ่งจะนำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

1. สำนวนไทยจากรามเกียรติ์ เรื่องราวอันสนุกสนานเร้าใจของเรื่อง **รามเกียรติ์** ตลอดจนตัวละครต่าง ๆ ที่มีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ทำให้คนไทยนำเรื่องราวและตัวละครในเรื่อง **รามเกียรติ์** มาใช้เป็นสำนวนในภาษาไทยหลายสำนวน ดังที่ ศักดิ์ศรี แยมันดดา (2542) ได้ศึกษารวบรวมและอธิบายความหมาย ตลอดจนที่มาของสำนวนไทยที่มาจากวรรณคดีไทย โดยมีสำนวนไทยที่มีที่มาจากวรรณคดีเรื่อง **รามเกียรติ์** จำนวน 20 สำนวน

2. นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์เป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ขึ้นอยู่กัลักษณะการแสดงแต่ละประเภท เรื่อง **รามเกียรติ์** มีความสัมพันธ์กับนาฏศิลป์การแสดงของไทยเกือบทุกประเภท มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ (2534: 78) กล่าวถึงนาฏศิลป์ไทยที่ใช้เรื่อง **รามเกียรติ์** เป็นบท ได้แก่ โขน หนัง ละคร และหุ่น ในบรรดาศิลปะการแสดงเหล่านี้ โขนมีความเกี่ยวเนื่องกับเรื่อง **รามเกียรติ์** มากที่สุด เนื่องจากเรื่องที่ใช้เล่นโขนมีเพียงเรื่องรามเกียรติ์เรื่องเดียว

2.1 โขน เป็นการแสดงชั้นสูงที่จะปรากฏในงานสำคัญ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และมีวิวัฒนาการหลายขั้นตอน จนปรากฏเป็นโขนประเภทต่าง ๆ ในปัจจุบัน จากการศึกษาค้นคว้าของธนิธ อยู่โพธิ์ (2500: 55-67) ทำให้ทราบถึงรูปแบบการแสดงโขนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โขนกลางแปลง โขนโรงนอก (โขนนั่งราว) โขนหน้าจอ โขนโรงใน และโขนฉาก ซึ่งการที่โขนแยกเป็นประเภทต่าง ๆ นี้ แสดงให้เห็นถึงความนิยมของคนไทยในเรื่อง **รามเกียรติ์** ในรูปแบบของศิลปะการแสดงประเภทนี้

ซึ่งปัจจุบันการแสดงโขนได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเป็นองค์อุปถัมภ์ฟื้นฟูโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมศิลปากร และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยจะจัดการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ณ โรงละครแห่งชาติทุกปี

2.2 หุ่นละครเล็ก เป็นการแสดงที่รวบรวมศิลปะไว้หลายแขนง อาทิ หัตถศิลป์คือการสร้างตัวหุ่น ประณีตศิลป์คือการประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย นาฏศิลป์คือการใช้ลีลาท่าเชิด คีตศิลป์คือดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง และมัณฑนศิลป์คือฉาก ซึ่งมีมณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ (2534: 102) ได้กล่าวถึงหุ่นละครเล็กว่า เป็นหุ่นอีกประเภทหนึ่งที่เล่นเรื่องรามเกียรติ์ ลักษณะของหุ่นเป็นหุ่นเต็มตัว มีแขน มีขา และมีแกนไม้เสียบทะลุลำตัวออกมาตรงปลายหุ่น หุ่นชนิดนี้นายแกร ศัพท์วนิช เป็นผู้คิดสร้างขึ้นเป็นคนแรกและเรียกว่าละครเล็ก จุดสนใจของการดูหุ่นละครเล็กอยู่ที่ความสวยงามของตัวหุ่น และความน่าดูของการเชิด

3. จิตรกรรม จิตรกรรมเรื่อง**รามเกียรติ์**ที่เป็นที่รู้จักกันทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ คือ ภาพรามเกียรติ์บนผนังพระวิหารคดในวัดพระศรีรัตนศาสดารามหรือวัดพระแก้ว ดังที่นิดดา หงษ์วิวัฒน์ (2548: 16–17) ได้กล่าวถึงจิตรกรรมฝาผนังในหนังสือ**รามเกียรติ์กับจิตรกรรมฝาผนังรอบพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม**ว่า เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระนารายณ์ อวตารปางต่าง ๆ และเรื่องรามเกียรติ์ตั้งแต่ต้นจนจบ วาดขึ้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระอารามในพระราชวังตามประเพณีชื่อว่า “**วัดพระศรีรัตนศาสดาราม**” และโปรดเกล้าฯ ให้เขียนรูปภาพรอบพระระเบียงเรื่อง**รามเกียรติ์**ตามแนวพระราชนิพนธ์**ทละครเรื่องรามเกียรติ์**ของพระองค์เอง

4. ประติมากรรม เป็นการสร้างสรรค์ด้วยการปั้น แกะสลัก และการหล่อ ในส่วนของการนำเรื่อง**รามเกียรติ์**มาสร้างเป็นงานประติมากรรมนั้น มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ (2534: 116 – 117) กล่าวว่า มีปรากฏเป็นประติมากรรมขนาดใหญ่โดยปั้นเป็นรูปยักษ์ ซึ่งเป็นยักษ์สำคัญจากเรื่อง**รามเกียรติ์**ทั้งสิ้น ได้แก่ ทศกัณฐ์ อินทรชิต สหัสเดชะ วิรุณจำบัง มายาพณ์ สุริยาภ วิรุฬหก มังกรกัณฐ์ อัศรรวมาร่า จักรวรรดิ ทศคีรีวัน และทศคีรีธร ยักษ์ทั้ง 12 ตนนี้ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สร้างขึ้นตามคติเพื่อเฝ้าและปกป้องรักษาให้ปราศจากอันตรายและการรบกวนจากภูติผีปีศาจ ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า นอกจากที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้วยังมีประติมากรรมรูปยักษ์ประดับอยู่ที่วัดอรุณราชวราราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งได้มีการประดับรูปหล่อยักษ์ทั้ง 12 ตน ที่บริเวณชั้น 2 ของอาคารเทียบเครื่องบิน

2.1.3 การศึกษาเรื่องรามเกียรติ์ในประเทศไทย

จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีงานวิจัยและวิทยานิพนธ์จำนวนมากศึกษาเรื่องรามเกียรติ์ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจและจัดแบ่งข้อมูลการศึกษารามเกียรติ์เป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านการศึกษาวិเคราะห์ตัวละคร ด้านการศึกษาเพื่อการสอนภาษาไทย และด้านการเมือง

1. **ด้านภาษา** มุ่งศึกษาภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง และหน้าที่ของภาษาในวรรณคดีที่สามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของตัวละคร ได้แก่ จีรวรรณ พรหมทอง (2554) ศึกษา **เปรียบเทียบภาษาที่สะท้อนภาพลักษณ์ของพระรามกับทศกัณฐ์จากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ของรัชกาลที่ 1** ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะภาษาที่ใช้สามารถสะท้อนภาพลักษณ์ของตัวละคร พระรามกับทศกัณฐ์ว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน พระรามเป็นตัวแทนฝ่ายธรรมะมีการใช้ภาษาที่คมคาย มีชั้นเชิง ใช้คำพูดเหมาะสมกับฐานะ อารมณ์ และบทบาทของตน ส่วนทศกัณฐ์ซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายอธรรมมีการใช้ภาษาที่ดุดัน และมีการใช้คำหยาบ คุณความแสดงอำนาจและเผด็จการ ลักษณะการใช้คำมีการใช้การเปลี่ยนเสียงของคำ คำซ้อน คำซ้ำ คำหลาก คำบอกอารมณ์ความรู้สึก คำบอกกิริยาอาการ คำตรงกันข้าม โดยใช้คำซ้อนมากที่สุด ด้านการใช้โวหารภาพพจน์พบว่า มีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทอุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ และอติพจน์ ใช้ภาพพจน์อุปมาามากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคำ ดังที่จงกล ชาญประเสริฐ (2542) ศึกษา **การเปลี่ยนแปลงทางเสียงของคำและการสร้างคำในรามเกียรติ์** มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางเสียงและวิธีการสร้างคำในรามเกียรติ์ โดยรวบรวมคำจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางเสียงและการสร้างคำที่ปรากฏในรามเกียรติ์ จะเน้นการรักษาแบบแผนทางฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของคำที่ปรากฏในรามเกียรติ์ ปรากฏจำนวน 373 คำ จำแนกเป็น 7 ประเภท คือ การเพิ่มเสียง การตัดเสียง การซ้ำเสียง การเปลี่ยนแปลงเสียงสระ การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ การเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ และการสลับที่ของพยางค์ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงเสียงของคำที่ปรากฏมากที่สุดคือ การเพิ่มเสียงสระอาลงท้ายคำ และการซ้ำเสียงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของคำที่ปรากฏในรามเกียรติ์น้อยที่สุด ส่วนในด้านของการสร้างคำ มี 5 วิธี ได้แก่ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คำสมาสและคำสนธิ การสร้างคำประสมเป็นวิธีที่พบมากที่สุด เนื่องจากการสร้างคำประสมเป็นวิธีการสร้างคำใหม่ที่ไม่ต้องมีข้อจำกัดในด้านรูปแบบ และเป็นวิธีการสร้างคำของไทยที่แพร่หลายที่สุด

2. **ด้านการวิเคราะห์ตัวละคร** เป็นการนำตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์มาวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงคุณธรรม จริยธรรม และที่มาของพฤติกรรมตัวละคร ได้แก่ ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ และสุมาลย์ บำณกล้วย (2525) ศึกษา **ลักษณะความเป็นมาและพฤติกรรมของตัวละครในรามเกียรติ์เปรียบเทียบตัวละครในรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 กับตัวละครในรามายณะของ**

วาลมิกิ โดยศึกษาตัวละครสำคัญ 10 ตัวคือ พระราม พระลักษมณ์ พระพรต นางสีดา หนุมาน สุครีพ ทศกัณฐ์ กุมภกรรณ พิณก และนางส้ามักขา พบว่าตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์มีลักษณะคล้ายคลึงกับมนุษย์มากกว่าตัวละครในรามายณะ ตัวละครฝ่ายดีจะมีข้อบกพร่อง ในขณะที่ตัวละครฝ่ายชั่วก็มีส่วนดีบ้าง สาระสำคัญของเรื่องก็คือ ธรรมหรือความถูกต้องเป็นสิ่งที่มีความค่าที่สุด ผู้มีธรรมจะได้รับผลดีตอบสนอง ส่วนผู้ที่ไม่ยึดถือธรรมจะมีแต่ความหายนะ ความจริงสากลข้อนี้ปรากฏตลอดทั้งเรื่องให้คุณค่าและความหมายอย่างยิ่งแก่เรื่องรามเกียรติ์ และจักรพันธ์ ไพบูลย์ (2556) ศึกษา **อัตลักษณ์ของตัวละครเอกจากวรรณคดีรามเกียรติ์ ฉบับพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช** ผลการศึกษาพบว่า ตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์เป็นธรรมะ แต่ละตัวแต่ละหมวดที่ถูกผูกกันไว้ให้เป็นเรื่องราวให้เข้าใจธรรมชาติที่เข้าใจได้ยากของธรรม ลักษณะของธรรมเป็นอย่างไรก็อธิบายด้วยลักษณะของตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครนั้น งานวิจัยนี้ยังได้ศึกษาคุณค่าทางวรรณศิลป์ และคุณค่าทางปัญญาจนพบที่มาที่ไปของการอวตารและความสัมพันธ์ของตัวละคร จากนั้นศึกษาที่ปรากฏในบทละคร และพบว่ารามเกียรติ์สะท้อนความเป็นไทยที่ทั้งแสดงให้เห็นขนบธรรมเนียม ประเพณีพิธีกรรม ความเชื่อของคนไทยในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น ปัจจุบันยังคงมีอิทธิพลของรามเกียรติ์สอดแทรกอยู่ในความเป็นไทยทุกศาสตร์ทุกแขนง

3. ด้านการศึกษาเพื่อการสอนภาษาไทย เป็นการศึกษาวรรณคดีในฐานะที่เป็นสื่อในการสอนภาษาไทย ซึ่งมีทั้งการศึกษาในลักษณะของการวิจารณ์วรรณคดี และการศึกษาเพื่อนำวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์มาสร้างเป็นสื่อการสอนที่มีความหลากหลาย ได้แก่ กนกพร วิงวอน (2537) **การศึกษาบทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเพื่อการสอนภาษาไทย** การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชในเชิงวรรณคดีวิจารณ์เพื่อการสอนภาษาไทย โดยเลือกเฉพาะตอนที่น่าสนใจมาเป็นบทเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มี 10 ตอน ได้แก่ เมฆลากับรามสูร หนุมาน น้ำบ่อน้อย ศักไมยราพ ทศกัณฐ์ล้ม (มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) หนุมานเผาลงกา ศักกุมภกรรณ กุมภกรรณลับหอกโมกษศักดิ์ และทศกัณฐ์ล้ม ผลวิจัยปรากฏว่า บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เฉพาะตอนที่น่าสนใจมานั้น มีองค์ประกอบทางวรรณคดี คือ โครงเรื่อง ตัวละคร ภาษา แนวคิด และรูปแบบอย่างครบถ้วน มีสุนทรียภาพทางภาษา ได้แก่ องค์ประกอบด้านเนื้อหา การใช้คำ การเล่นคำ สีสำนึงหะของคำ มีความไพเราะทั้งเสียง และมีความหมายดี นอกจากนั้นยังมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ ด้านความรู้ ด้านสังคม ด้านคติธรรม และด้านศิลปกรรม เรื่องรามเกียรติ์จึงนับว่าเป็นวรรณคดีที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นบทเรียนสำหรับนักเรียนทุกระดับชั้น

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ศึกษาวรรณคดีเพื่อการนำมาสร้างเป็นสื่อการสอน เป็นการส่งเสริมให้ผู้สอนมีสื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย ดังที่ สุชีรา ยูชูพี (2548) ศึกษา การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง “รามเกียรติ์ ตอนศึกกุ่มภรรณ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลจากการศึกษาพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่ได้มีประสิทธิภาพ คือ 91.00 / 90.11 เป็นผลจากการที่มีการวางแผน ดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีระบบมัลติมีเดียมาช่วยเพื่อสร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียนและใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อนำเสนอเนื้อหาเป็นหลัก บทเรียนนี้ผ่านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านเนื้อหาและด้านสื่อการสอน กล่าวได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง “รามเกียรติ์ ตอนศึกกุ่มภรรณ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เหมาะที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสายสมร เอี่ยมอ่องกิจ (2552) ศึกษา การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ ผลจากการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองนี้ มีดำเนินเนื้อหาด้วยภาพการ์ตูน มีสีสันสวยงาม ใช้ภาษาที่นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจง่าย เมื่อนักเรียนศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนรู้จะทำให้เข้าใจเนื้อหาแต่ละชุดได้ง่ายและรวดเร็ว โดยภาพรวมนักเรียนมีความตั้งใจทำงานและมีความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชุดจนสำเร็จ รู้สึกสนุกในการฝึกแต่ละชุด นักเรียนได้ใช้เวลาในการศึกษาเหมาะสมกับคาบเรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละชุด สำหรับเนื้อหาที่ได้รับก็เหมาะสมและสอดคล้องกับเวลาที่กำหนดเช่นกัน จึงทำให้ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 84.83 / 81.53

4. ด้านการเมืองการปกครอง เป็นการศึกษาวรรณคดีโดยวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวคิดทางด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงโครงสร้างของสังคม โดยนำพฤติกรรมของตัวละคร หรือเหตุการณ์ภายในเนื้อเรื่องมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และปัจจุบันที่มีความสอดคล้องทางด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นการศึกษาวรรณคดีไทยจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในวงวิชาการวรรณคดีไทยและยังรวมถึงมุมมองของผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาสาขาอื่น ๆ ได้แก่ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2526) ศึกษา รามเกียรติ์: การแปลความหมายทางการเมือง วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้เพื่อศึกษาความหมายของรามเกียรติ์ในทางการเมือง โดยวิธีการตีความหรือแปลความทางการเมืองโดยการเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในทางประวัติศาสตร์ เปรียบเทียบกับฉบับวาลมิกิ และสำนวนท้องถิ่นของฉบับไทยทุกภาค และเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 มีความแนบแน่นกับรัฐศาสตร์ในฐานะที่เป็นทฤษฎี (ปรัชญา) การปฏิบัติ และในฐานะสื่อทางการเมือง ในฐานะที่เป็นการปฏิบัติพบว่า หลักปฏิบัติทางการเมืองในรามเกียรติ์สอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เป็นจริงในสังคม โดยสามารถเชื่อมโยง

ภารกิจในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อขึ้นครองราชย์และหลังครองราชย์แล้ว แสดงให้เห็นว่ารามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เป็นวรรณกรรมที่แต่งขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเมือง นอกเหนือจากการใช้เป็นบทละครและพรรณี กัมมสัทธา (2544) ศึกษา **บทบาทความเป็นผู้นำของพระรามในรามเกียรติ์** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดและปรากฏการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อเรื่องรามเกียรติ์ บทบาทผู้นำของพระรามและแนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำที่นำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์และพฤติกรรมของตัวละครในรามเกียรติ์ คือ พระราม ผลการศึกษาพบว่าพระรามมีลักษณะของผู้นำที่ยิ่งใหญ่ตามทฤษฎีมหาบุรุษ และเป็นผู้มีบุญญาธิการ เช่น การเป็นพระนารายณ์อวตาร มีกายสีเขียว การที่พระรามเป็นผู้ที่มีปัญญา มีความเมตตากรุณา และยังเป็นผู้รักษาความสัตย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ บทบาทความเป็นผู้นำของพระรามแบ่งได้ 3 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการบริหาร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ

นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ในเชิงของการวิเคราะห์โครงสร้างสังคม ได้แก่ เสาวณิต จุลวงศ์ (2536) ศึกษา **โครงสร้างของสังคมในรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างของสังคมในรามเกียรติ์ฉบับ รัชกาลที่ 1 ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนสำคัญ คือ สมาชิกของสังคม สถาบันทางสังคม และระเบียบของสังคม แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้งสาม และการรักษาความสงบสุขของสังคม ผลการศึกษาพบว่า สังคมรามเกียรติ์ประกอบด้วยสมาชิก 4 กลุ่มสำคัญ และสัตว์อื่น ส่วนสถาบันทางสังคมในรามเกียรติ์ที่สำคัญต่อการดำรงอยู่ของสังคม 4 สถาบัน คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันการเมืองการปกครอง ความเป็นระเบียบของสังคมรามเกียรติ์เกิดจากการจัดระเบียบ 2 ประการ คือบรรทัดฐาน และสถานภาพและบทบาท จากการศึกษาพบว่าบรรทัดฐานที่สำคัญในการดำรงอยู่อย่างสงบสุขของสังคมรามเกียรติ์ คือจารีตและวิถีประชา ส่วนสถานภาพและบทบาทนั้น สมาชิกสังคมรามเกียรติ์มีสถานภาพต่าง ๆ ที่กำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของสมาชิกในสังคม แต่มีการแสดงและไม่แสดงบทบาทตามสถานภาพนั้น ขึ้นอยู่กับความมีธรรมะของสมาชิกแต่ละคน จากการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปโครงสร้างสังคมรามเกียรติ์ได้ว่า สังคมรามเกียรติ์ดำรงอยู่อย่างสงบสุขได้ด้วยหลักธรรมที่เป็นบรรทัดฐานสำหรับการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคม สังคมรามเกียรติ์มีกลไกในการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยมีการมอบให้สมาชิกผู้หนึ่ง คือ พระนารายณ์ และสมาชิกกลุ่มหนึ่ง คือ กษัตริย์อยุธยา ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบของสังคม โดยสมาชิกร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับมอบหมายนั้นให้สามารถทำหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงได้

จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าวรรณคดีเรื่อง**รามเกียรติ์**มีคุณค่าต่อการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกวรรณคดีเรื่อง**รามเกียรติ์** นำมาใช้ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ซึ่งจะผลิตเป็นสื่อออกมาในรูปแบบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับชาวต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมไทยอันได้รับอิทธิพลมาจากวรรณคดีไทยอีกด้วย

2.2 วรรณคดีกับการท่องเที่ยว

วรรณคดีเป็นสิ่งที่แสดงถึงความคิดปะในการสร้างสรรค์เรื่องราวไว้เป็นสมบัติของชาติสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของสังคมไทย วรรณคดีถือเป็นบ่อเกิดของศิลปะแขนงต่าง ๆ ได้แก่ นาฏศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม ซึ่งล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สะท้อนและสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ประเทศไทย ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเกิดความสนใจและต้องการสัมผัสกับวัฒนธรรมใหม่ที่ต่างไปจากวัฒนธรรมเดิมของตน

2.2.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ปัจจุบันมีการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2547: 10) ให้แนวคิดไว้ว่า เป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตผู้คน สอดคล้องกับราณี อธิชัยกุล (2546: 83) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์ และดนตรี รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ นอกจากนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 5) ยังให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า หมายถึงการเดินทางของกลุ่มคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อชื่นชมเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น ทั้งนี้จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกัน เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและความซาบซึ้งในวัฒนธรรมของชุมชนนั้น

2.2.2 วรรณคดีไทยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

วรรณคดีไทยเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดต่อกันมาช้านาน จึงเปรียบเสมือนสมุดบันทึกเล่มหนึ่งที่มีการบันทึกเรื่องราว ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังนั้นหากเราใช้วรรณคดีเป็นสื่อกลางในการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยว

ก็จะทำให้เกิดความน่าสนใจ เพราะนอกจากจะได้เที่ยวชมสถานที่และศิลปวัฒนธรรมที่สวยงามแล้วยังได้เรียนรู้เรื่องราวของวรรณคดีไปในเวลาเดียวกันอีกด้วย

วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นเรื่องราวที่มีการแพร่กระจายจากอินเดียไปสู่หลายประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในประเทศไทยมีการแต่งเรื่องรามเกียรติ์ติดต่อกันมาหลายยุค ทำให้ปรากฏความสัมพันธ์ของรามเกียรติ์ในหลายรูปแบบ เช่น ชื่อของสถานที่ ดังที่รัตนฤทัย สัจจพันธุ์ (2554: 11) กล่าวว่า มีปรากฏชื่อของถ้ำพระรามในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 และพระนามของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระมหากษัตริย์องค์ที่ 3 แห่งสุโขทัยย่อมเป็นประจักษ์พยานอันดีว่า คนไทยนิยมยกย่องวรรณคดีเรื่องนี้มาแต่ปางบรรพ์ นอกจากนี้ชื่อของถ้ำพระรามที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้ว ยังมีชื่อถนน ชื่อจังหวัดที่มีความเกี่ยวข้องและมีที่มาจากเรื่องรามเกียรติ์อีกเป็นจำนวนมาก เช่น ถนนพระราม 4 จังหวัดลพบุรี สี่แยกทศกัณฐ์ และยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย ที่ได้รวบรวมศิลปปะอันกำเนิดมาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ นั่นคือ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว

สุริยา รัตนกุล; และคนอื่นๆ (2550: 79-103) กล่าวถึงวัดพระศรีรัตนศาสดารามใน **หนังสือพระอารามหลวงในกรุงเทพมหานคร** สรุปได้ว่า วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า “วัดพระแก้ว” เป็นวัดที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหาเมธีรัตนปฐมากร หรือ “พระแก้วมรกต” เป็นพระอารามหลวงที่สร้างขึ้นพร้อมพระบรมมหาราชวัง แล้วเสร็จใน พ.ศ. 2328 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ จึงได้ทรงประกอบพิธีบรมราชาภิเษกอีกครั้งหนึ่ง วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่มีเฉพาะเขตพุทธาวาส ไม่มีเขตสังฆาวาสให้พระสงฆ์อยู่จำพรรษา เนื่องจากการสร้างตามธรรมเนียมปฏิบัติมาแต่โบราณ ซึ่งอาจมีมาแล้วตั้งแต่เมื่อครั้งกรุงสุโขทัยเช่นที่วัดมหาธาตุ ทั้งนี้เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระคู่บ้านคู่เมือง ในกรณีของกรุงรัตนโกสินทร์จึงเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหาเมธีรัตนปฐมากร เนื่องจากวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดสำคัญในเขตพระบรมมหาราชวัง จึงมีศิลปกรรมที่มีลักษณะพิเศษต่างจากวัดทั่วไปในส่วนองงานประดับตกแต่ง เช่น ส่วนฐานอาคารที่เรียกว่าเชิงบาตรหรือเอวขันท์ ประดับด้วยแถวครุฑแบก เป็นครุฑยุคแรกเรียงล้อมรอบฐาน ได้รับอิทธิพลมาจากเขมร อาคารที่มีครุฑแบกเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงสวรรค์ หรืออีกนัยหนึ่งอาจตีความได้ว่าผู้อยู่ในอาคารนั้นเป็นเชื้อสายของพระนารายณ์

ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดารามมีพระระเบียงคดรายล้อมพระราชวังทั้ง 4 ด้านเป็นห้องยาวรายล้อมพระอารามเป็นแนวตรงทั้งหมด ส่วนรูปแบบที่ปรากฏในปัจจุบันเป็นงานที่ปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 4 จึงมีแนวระเบียงคดที่ขยายและหักมุมเพิ่มขึ้น เพราะมีการสร้างอาคารใหม่ที่ผนังของพระระเบียงคดมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ตั้งแต่ต้นจนจบรวม 178 ห้อง พร้อมคำบรรยายใต้ภาพ จิตรกรรมฝาผนังแห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ได้โปรดเกล้าฯ ให้ช่างเขียนภาพเล่าเรื่องราวเกียรติตามที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ไว้คือ บทละคร เรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ที่สำคัญ ภาพเขียนทั้งหมดได้ซ่อมแซมหลายครั้ง คือในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และครั้งสุดท้ายในรัชกาลที่ 9 เมื่อปี พ.ศ. 2525 ในการฉลอง กรุงเทพฯ ครบ 200 ปี และมียักษ์เป็นทวารบาลอยู่ประจำประตูทั้งเจ็ด ยกเว้นประตูวิหารยอด รวมทั้งหมด 12 ตน ซึ่งประติมากรรมยักษ์ทั้งหมดนี้ล้วนมาจากตัวละครวงศ์ยักษ์ในเรื่องรามเกียรติ์ทั้งสิ้น

2.2.3 การสร้างสรรค์สื่อที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเพื่อการท่องเที่ยว

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่ามีสื่อที่น่าสนใจและมีความเกี่ยวข้องกับวรรณคดีเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ หนังสือ THAILAND ONLY เรื่องแบบนี้ มีแต่ไทย ๆ ผลงานของเวทิน ชาติกุล เป็นหนังสือที่รวมความเป็นไทย ประกอบไปด้วยเรื่องราวที่เป็นวิถีไทย ตำนาน ศิลปวัฒนธรรม อาหาร และเรื่องไทยๆ ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน นำเสนอในรูปแบบอินโฟกราฟฟิก พิมพ์สีสวยงาม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย มีข้อมูลครบถ้วน ถูกต้องจากแหล่งวิชาการที่เชื่อถือได้ ซึ่งมีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ รามเกียรติ์คือเรื่อง ใครเป็นใครใน “หัวโขน” มีการจำแนกตัวละครที่สำคัญ โดยการใช้การพับกระดาษสามมิติเป็นสื่อในการเรียนรู้ และจำแนกตัวละครเรื่องรามเกียรติ์จากใบหน้า ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้อ่าน สนุกสนานกับการพับกระดาษสามมิติแล้วยังทำให้ได้เรียนรู้และจดจำลักษณะหัวโขนของตัวละคร รามเกียรติ์ได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีตำนานที่เกี่ยวข้องกับยักษ์จากเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นประติมากรรม อยู่ที่วัดอรุณราชวรารามและวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารในหัวข้อ ย้อนตำนาน ท่าเตียน “ยักษ์วัดแจ้ง” ทำดีแท่งกับ “ยักษ์วัดโพธิ์”

หนังสืออีกเล่มหนึ่งที่มีการนำวรรณคดีมาจัดทำผ่านสื่อเพื่อการเรียนรู้ทั้งวรรณคดีและ ศิลปะของไทย นั่นคือ จิตรกรรมเล่าเรื่องวรรณคดีอมตะ ผลงานของวิไลรัตน์ ยังรอดและธวัชชัย องค์วุฒิเวทย์ ซึ่งเป็นการนำภาพจิตรกรรมฝาผนังที่เป็นเรื่องราวของวรรณคดีอมตะจากวัดต่าง ๆ มาร้อยเรียง และบอกเล่าเป็นเรื่องราวด้วยภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย พร้อมกับภาพจิตรกรรมที่ คัดเลือกมาได้ตรงกับเนื้อเรื่องแต่ละตอน ทำให้ผู้อ่านได้อ่านทั้งเนื้อเรื่องและเห็นภาพไปด้วย วรรณคดีที่เลือกนำเสนอมีทั้งหมด 6 เรื่อง ได้แก่ อิเหนา สังข์ทอง สุวรรณหงส์ คัทธนะกุมารชาดก และสินไซ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ มาใช้ศึกษาเพื่อการ ผลิตหนังสืออ่านเพิ่มเติมในลักษณะของวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างประเทศ

2.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ของมนุษย์ เนื่องจากการอ่านหนังสือจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความรู้กว้างขวาง ทั้งนี้สำหรับผู้เรียนวรรณคดีไทย การอ่านหนังสือที่เป็นแบบเรียนอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องอ่านหนังสือเพิ่มเติมที่จะช่วยให้มีความรู้ที่กว้างไกลมากยิ่งขึ้น

2.3.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม (Supplementary reader) หรือเรียกอีกอย่างว่า หนังสืออ่านประกอบ เป็นสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีส่วนช่วยขยายเนื้อหาของหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้น สำหรับให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่าน โดยบันลือ พุกกะวัน (2536: 56) ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่แบบเรียน แต่เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เด็กสามารถเลือกอ่านได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน นักเรียนอาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อ่านเพื่อหาประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นแบบเรียนอีกประเภทหนึ่งซึ่งไม่บังคับใช้ เพียงแต่กระทรวงศึกษาธิการระบุรายชื่อไว้ในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดแบบเรียนสำหรับเลือกใช้ สำหรับโรงเรียนจัดหาไว้สำหรับห้องสมุดโรงเรียน หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้จะมีเนื้อหาอ้างอิงหลักสูตร แต่มีรายละเอียดมากกว่า เขียนชวนอ่านมากกว่าแบบเรียน เพื่อให้นักเรียนได้อ่านเพิ่มเติมด้วยตนเองจะมีระบุไว้ว่า สำหรับเด็กระดับใด วิชาใด หนังสือประเภทนี้โรงเรียนจะไม่บังคับให้นักเรียนซื้อ (นิศา ชูโตและคณะ. 2524: 69) สอดคล้องกับที่จิวิวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 3) ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือหนังสือที่นักเรียนอ่านแล้วได้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการเสริมเนื้อหาที่มีอยู่ในหนังสือเรียน หนังสือเหล่านี้ อาจเขียนขึ้นตามหลักสูตร หรือบางเล่มเป็นหนังสือที่มีในท้องตลาด แต่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้อง และเสริมหลักสูตรก็อาจใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้ หนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งอาจใช้ได้กับหลายชั้นและหลายกลุ่มประสบการณ์

หนังสืออ่านเพิ่มเติมยังเป็นหนังสือที่ช่วยเสริมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน มีความน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ดังที่กิตติยา กิตติมงคล (2551) ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติสาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร ได้สรุปความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางขึ้นนอกจากหนังสือเรียน และมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ

เหมาะสมกับวัย ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านได้ตามความสามารถและความสนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน

อีกทั้งสุกฤษีร์ จรัสศรีสุนทร (2551) ศึกษา การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม “เรื่องการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทย” สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร กรุงเทพมหานคร สรุปความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่าเป็นหนังสือที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน โดยรวบรวมเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตร หรือมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก ซึ่งเด็กสามารถเลือกอ่านได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความเพลิดเพลินในเวลาเดียวกัน

จากความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือที่รวบรวมเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือเสริมรายละเอียดเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากหลักสูตร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจและเลือกที่จะศึกษาได้ตลอดเวลา

2.3.2 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง โดยเป็นเนื้อหาสาระความรู้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้ความบันเทิง ซึ่งแตกต่างไปจากหนังสือเรียน ไชยยศ เรืองสุวรรณ(2526: 159) กล่าวว่า หนังสืออ่านประกอบหรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเป็นสื่อที่มีวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนช่วยในการค้นคว้าวิชาต่าง ๆ นอกเหนือไปจากหนังสือเรียนที่กำหนดไว้ ขยายเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งจากหลักสูตร หรืออาจมีรายละเอียดเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร อาจมีเนื้อหาแตกต่างไปจากหนังสือที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตามความเหมาะสมกับวัย และความสามารถในการอ่านของผู้เรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมการอ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังที่บันลือ พุกกะวัน (2536: 56) สรุปไว้ดังนี้

1. แบบเรียนเกือบทุกวิชา ไม่ว่าภาษาไทย หรือวิชาอื่น ไม่อาจสนองความต้องการในด้านความเข้าใจ ความหมายบางเรื่องได้กว้างขวางพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมย่อมช่วยขยายประสบการณ์ได้มากกว่า มีภาพประกอบช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

2. เฉพาะแบบเรียนภาษาไทย ไม่สามารถจะซ้ำคำ มีประโยคตัวอย่าง ตลอดจนเรื่องราวได้เพียงพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยย้ำในการซ้ำคำ ลักษณะประโยค การใช้คำและความหมายของคำ อรรถรสของคำศัพท์ต่าง ๆ ได้ดี

3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม มักจัดทำเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะส่วนที่ที่ช่วยเน้น ขยายและเป็นเรื่องราวช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน สร้างนิสัยให้รักการอ่านได้มากกว่าแบบเรียน

4. หนังสืออ่านเพิ่มเติม สามารถสนองความต้องการในการอ่าน การฝึกทักษะซึ่งผู้เรียนสามารถใช้เวลาอ่านอย่างมีอิสระ ทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด เป็นการเสริมสร้างนิสัยให้รักการค้นคว้า และพัฒนาการอ่านได้มากกว่าหนังสือแบบเรียน

5. หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เป็นเรื่องราว สามารถขดเชยความรู้สู่ความบกพร่องทางด้านจิตใจของผู้เรียนเป็นรายกรณี เช่น บุคคลที่ขาดความอบอุ่น ได้รับการทารุณ เข้มงวดกวดขันก็สามารถที่จะหาส่วนขดเชยทดแทนได้จากเรื่องราวที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น ความมั่นคงทางใจ ความเมตตากรุณา และช่วยในการส่งเสริมคุณธรรมได้เป็นอย่างดี และดีกว่าแบบเรียนทั่วไปซึ่งไม่สามารถเขียนทำนองหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้

สอดคล้องกับจินตนา ไบกาซูยี (2542: 143-144) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

1. ส่งเสริมความรู้ หนังสือเสริมประสบการณ์โดยเฉพาะหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้หรือทักษะ ความคิดรวบยอด หลักการหรือทฤษฎีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการดำเนินชีวิต การศึกษาหาความรู้รวมทั้งก่อให้เกิดความเจริญงอกงามหรือพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมสติปัญญา หนังสืออ่านเพิ่มเติมนอกจากจะมีเนื้อหาที่ให้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ แล้ว ควรมีลักษณะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา กล่าวคือ ส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้อ่านได้พัฒนาทักษะในการสังเกต ตีความ เปรียบเทียบ ใช้เหตุและผล จำแนกแจกแจง วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตลอดจนสามารถนำความรู้และทักษะเหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา

3. ส่งเสริมเจตคติที่เหมาะสม นอกจากเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้และส่งเสริมสติปัญญาแล้ว ควรสอดแทรกแนวความคิดที่ช่วยให้อ่านเกิดเจตคติที่เหมาะสมในการนำความรู้นั้นไปใช้ตามแนวทางที่พึงประสงค์เป็นประโยชน์แก่ตนและส่วนรวม

4. ส่งเสริมความเข้าใจ หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรเสนอเนื้อหาสาระในลักษณะที่ส่งเสริมให้อ่านสามารถทำความเข้าใจเรื่องราวได้ กล่าวคือ ใช้ภาษาที่ถูกต้องและพอเหมาะแก่ความรู้และ

ประสบการณ์ทางด้านการใช้ภาษาของผู้อ่าน ตลอดจนใช้เทคนิควิธีหรือส่งเสริมความเข้าใจอื่น ๆ เช่น ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง คำถาม เป็นต้น

5. ส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรมีลักษณะที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ผู้เขียนควรพิจารณาเสนอเรื่องราวที่ผู้อ่านสนใจ เน้นให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเรื่องราวที่เสนอ ซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สอดแทรกคำถามย่อยต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะหนังสืออื่น ๆ ที่ผู้อ่านอาจจะไปศึกษาให้กว้างขวางลึกซึ้งตามความสนใจ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณค่าในการอ่านได้หลายด้าน ดังที่บันลือ พุกชะวัน (2536: 57) กล่าวไว้โดยสรุปว่า

1. เสริมสร้างประสบการณ์ ขยายประสบการณ์เฉพาะเรื่องให้กว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้น มีภาพประกอบช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจในความหมายของศัพท์ คำอรรถ ตลอดจนการใช้ภาษาหลายรูปแบบ นับเป็นการเสริมสร้างทักษะในการอ่านที่ดี
3. เสริมสร้างความสนใจในการอ่าน
4. ช่วยปูพื้นฐาน เตรียมความพร้อมในการฝึกอ่าน การฟัง พูด ฝึกเขียนเลียนแบบ
5. ช่วยส่งเสริมให้รักการอ่าน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนสนองความต้องการของผู้อ่านที่ต้องการความเป็นอิสระในบางขณะ
6. ช่วยเสริมสร้างพื้นฐานในการเรียนวรรณคดี และให้รู้สัพพะไรในทางภาษาได้ดี
7. ช่วยส่งเสริมทักษะในรูปแบบของการอ่านเร็วได้ดี การอ่านในใจก็ได้รับการฝึกเพิ่มเติมมากขึ้น
8. หนังสืออ่านเพิ่มเติมบางชนิด ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการค้นคว้า การจัดทำแบบฝึกหัดได้ดี

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้มากขึ้น รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาทั้งสติปัญญา อารมณ์และสังคม ดังที่สุกัญญา อุดมโกชน (2553) ศึกษา การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยนำประเพณีไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนมาจัดทำเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมจำนวน 8 หน่วย ได้แก่ ขุนช้างขุนแผน ประเพณีการเกิด ประเพณีโกนจุก ประเพณีบวช ประเพณีทำขวัญ ผูกขวัญ ตักขวัญ รับขวัญ ประเพณีแต่งงาน ประเพณีทำศพ และคุณค่าของประเพณีไทย ผลการศึกษาพบว่า

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการสอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการอ่าน มีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งก่อนและหลังการทดลองซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเกร็ดความรู้ในประเพณีโบราณมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่องประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน เนื่องจากมีการนำเสนอเนื้อหาด้วยกลวิธีการเล่าเรื่องที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยายประกอบภาพสีที่มีความสอดคล้องกันทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย การเล่าเรื่องผ่านบทสนทนาของตัวละคร ผู้เรียนจึงเกิดความเพลิดเพลินกับเนื้อหาละเอียดที่น่าสนใจ ภาพและเนื้อหามีความต่อเนื่องกันและเข้าใจง่ายเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับประเพณีไทยที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนล้วนมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับประเพณีไทย เพียงแต่ไม่ได้สนใจศึกษาให้ลึกซึ้ง นอกจากผู้เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีไทยแล้วยังเข้าใจถึงค่านิยม ตลอดจนความเชื่อที่ก่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลในชีวิตที่สอดคล้องกับประเพณีต่าง ๆ มากขึ้น อีกทั้งสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบของประเพณีไทยในอดีตกับปัจจุบันได้นผ่านการอภิปรายร่วมกัน และสุพัตรา ลอมไธสง (2554) ศึกษา การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องท่องเที่ยวเขาฉกรรจ์ฉันสุขใจ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า มีการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาละเอียดเกี่ยวกับท้องถิ่น อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งเนื้อหา 5 บท ได้แก่ ภูมิโนแควเขาฉกรรจ์ พัฒนาการเขาฉกรรจ์ วิถีชีวิต วิถีอาชีพ ประเพณีท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ และชมของดีเขาฉกรรจ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาน่าอ่าน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน มีภาพประกอบทั้งที่เป็นภาพวาดลายเส้นและภาพถ่าย หลังการทดลองผู้เรียนให้ความเห็นว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นให้กับผู้เรียน ทำให้มีความรู้ด้านสังคมศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง การมีส่วนร่วมในสังคม ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ผู้เรียนสามารถสร้างจินตนาการและความคิดให้กว้างไกล ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องท่องเที่ยวเขาฉกรรจ์ ฉันสุขใจว่าคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการสอนและเป็นการส่งเสริมกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมคือ ช่วยเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่าน มีความรู้กว้างขวางทันสมัย พัฒนาทักษะทางการอ่านให้ดียิ่งขึ้น เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้น

2.3.3 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์**นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจภาษา ศิลปะ รวมไปถึงอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่อง **รามเกียรติ์**ที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ดังนั้นการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมจึงต้องมีเกณฑ์และขั้นตอนการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้อ่าน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์การสร้างจากนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

บันลือ พุกษะวัน (2533: 79-85) ให้หลักเกณฑ์การพิจารณาหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1. ลักษณะรูปเล่ม ขนาดรูปเล่มใหญ่สุด มีขนาด 10x13 นิ้ว และขนาดเล็กสุด 5x8 นิ้ว การเย็บเข้าปกควรมั่นคงแข็งแรง ทนต่อการใช้ การจัดหน้าต้องกระจ่ายชัดเจน มีช่องว่างดูสวยงาม ลักษณะตัวอักษรเรียบ ไม่มีการผิดพลาดในการพิมพ์ ตัวอักษรไม่ควรพิสดาร มีภาพประกอบเพื่อดึงดูดใจและช่วยสร้างความเข้าใจ

2. ลักษณะของหนังสือ ต้องมีภาพประกอบ เพื่อช่วยให้หนังสือน่าสนใจ

3. ประเภทของวรรณกรรม เช่น บทกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้าน ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ เรื่องเล่า เรื่องขบขัน การผจญภัย นิยาย เทพนิยาย เรื่องเพ้อฝัน สะท้อนภาพชีวิต หรือเรื่องสั้น

4. การวางโครงเรื่อง ต้องติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องราว มีเหตุผลเป็นไปตามธรรมชาติ เรื่องราวควรสัมพันธ์กับพื้นฐานและประสบการณ์ผู้อ่าน และช่วยพัฒนาด้านความสนใจ มุ่งเกิดอารมณ์ร่วม และสอนให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งคิดไปในตัว การดำเนินเรื่องควรเต็มไปด้วยความรักความอบอุ่นในครอบครัว ความเท่าเทียมกัน ควรมีความตลกขบขัน ความร่าเริงสนุกสนาน สดแทรกแสดงถึงเรื่องความสำเร็จ สุขสมหวัง ซึ่งผลความพยายาม คุณธรรมของบุคคล โดยเฉพาะตัวละคร

5. ความสอดคล้องด้านเหตุผล สถานการณ์ ประเพณี (Authentic) เป็นการนำประสบการณ์ใหม่ที่ปรากฏให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางวัตถุ ระเบียบประเพณีของกลุ่มชนดำเนินเรื่อง

6. การใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย เข้าใจง่าย เป็นภาษาที่นิยมใช้ในสังคมตรงตามอารมณ์ขั้นและตรงตามกาลสมัยของเรื่อง

7. ลีลา จังหวะและสัมผัส จะช่วยให้ที่น่าสนใจ อ่านง่าย การดำเนินเรื่องควรรวดเร็ว ไม่เยิ่นเย้อ

8. ภาพ ต้องตรงตามความเป็นจริง อธิบายเนื้อเรื่องได้แจ่มชัด การวางภาพสวยงาม มีช่องว่างกระจ่ายดี ภาพต้องตรงตามเนื้อหาและต้องถูกส่วนสัมพันธ์กันคือ คงบุคลิกที่แสดงจุดเด่น จุดด้อยของตัวละคร และควรเป็นภาพสี

9. เนื้อเรื่องให้แนวทัศนะและประโยชน์เพื่อให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและแง่คุณธรรม เห็นผลของการประพฤติดี

10. บรรยายภาคในการดำเนินเรื่องต้องเป็นไปอย่างพอเหมาะ ช่วยเสริมประสบการณ์ให้ผู้อ่านได้ เช่น ฤดูร้อนอบอ้าว สภาพทิวทัศน์ ทำให้ผู้อ่านเหมือนอยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย

11. การใช้บทสนทนา ต้องเป็นไปอย่างพอเหมาะพอควร เลือกใช้ถ้อยคำเหมาะสม ไม่เยิ่นเย้อ

12. การจบ ขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่อง อาจแง่คุณธรรมหรือประสบความสำเร็จ แล้วแต่เรื่อง

การจะสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้มีประสิทธิภาพนั้นควรมีการกำหนดขั้นตอนให้เหมาะสม ดังที่จินตนา ไบกาซุย (2534: 46-214) อธิบายว่า

1. การวางแผนการเขียน เป็นการวางแผนการเขียนล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นหลัก หรือเป็นแนวทางในการเขียน ขั้นตอนการวางแผนการเขียน ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดประเภทหนังสือ และกำหนดแนวในการเขียนให้ตรงตามจุดประสงค์ของหนังสือประเภทนั้น รวมทั้งตรงกับความสนใจของผู้อ่านด้วย

1.2 กำหนดจุดประสงค์ของการเรียน เพื่อให้การเขียนเรื่องนั้น มีเป้าหมายทิศทางที่ชัดเจน ทั้งนี้จุดประสงค์ต้องเด่นชัด

1.3 กำหนดระดับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนให้ตรงกับระดับอายุ เพศ และความสนใจในการอ่าน

1.4 กำหนดเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่องให้ตรงกับเนื้อหาในหลักสูตรหรือตามความสนใจและความต้องการการอ่านตามวัยของผู้อ่าน

1.5 กำหนดชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องและโครงสร้างของเนื้อหา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถคาดคะเนได้ว่าเนื้อหาภายในเป็นเรื่องอะไร

1.6 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาหรือโครงเรื่อง ให้เห็นชัดเจนโดยคำนึงถึงโครงสร้างเนื้อหาทางวิชาการเป็นสำคัญ

1.7 กำหนดแนวการเขียนให้สม่ำเสมอตลอดทั้งเล่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเขียนแบบร้อยแก้วและเป็นแบบความเรียง

1.8 กำหนดแหล่งข้อมูลค้นคว้าอ้างอิง เพื่อสะดวกในการนำข้อมูลมาใช้

นอกจากการสร้างตามเกณฑ์และกำหนดขั้นตอนที่เหมาะสมแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมคือการจัดเนื้อหาภายในเล่ม เนื้อหาที่นำมาใช้นั้นต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสร้างหนังสือ สามารถเชื่อมโยงความคิดที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สมพร จารุณภู (2530: 70) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือหนังสืออ่านประกอบจัดเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์มีหลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. โครงสร้างหรือรูปแบบของข้อความ (Discourse Structure) หมายถึง ระบบหรือวิธีการจัด หรือเรียบเรียงความคิด และธรรมชาติความสัมพันธ์ของความคิดนั้น จุดประสงค์ของการเขียนหนังสือ และธรรมชาติความสัมพันธ์ของความคิด หลักการ หรือทฤษฎีของสาขาวิชาที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบ หรือโครงสร้างที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถสื่อเนื้อหาสาระและความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีที่สุด

2. เอกภาพ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นั่นคือผู้เขียนจะต้องเรียบเรียง และเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่นำเนื้อหา หรือความคิดอื่นใดที่ไม่สอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันในการบรรลุจุดประสงค์นั้น ๆ มากล่าวปะปนไว้ในหนังสือ

3. สัมพันธภาพ (Coherence) หมายถึง การเชื่อมโยงความคิดหนึ่งเข้ากับอีกความคิดหนึ่ง ตั้งแต่ระดับความคิดย่อยขยายออกไปสู่ความคิดหลักของเรื่องในลักษณะที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความเชื่อมโยงของแต่ละความคิดที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จนท้ายที่สุดก็นำผู้อ่านให้บรรลุจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้

4. จุดเน้น (Emphasis) แม้หนังสือจะมีเอกภาพและสัมพันธภาพแล้ว ผู้อ่านก็อาจจะยังไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง หรือจับประเด็นความสำคัญของเรื่องไม่ถูกต้อง ถ้าผู้เขียนไม่มีวิธีที่จะเน้น หรือแนะนำให้ผู้อ่านแยกได้ว่าอะไรเป็นความคิดย่อย อะไรเป็นความคิดหลัก หรือความคิดสำคัญของเรื่อง วิธีเน้นเนื้อหาตรงไหนสำคัญที่ง่ายที่สุด โดยที่ผู้เขียนบอกไว้เป็นประโยคแรก หรือประโยคสุดท้ายของย่อหน้า (Topic Sentence) หรือนำเสนอเนื้อหาส่วนที่สำคัญนั้นในปริมาณมากกว่าส่วนอื่น เป็นต้น

5. ความสามารถหรือคุณสมบัติของผู้อ่าน (Audience Appropriateness) วัย วุฒิภาวะ พัฒนาการทางสติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านหนังสือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนที่จะลงมือเขียนหนังสือ จึงกำหนดจุดประสงค์ของหนังสือ เนื้อหาสาระ และรูปแบบการเขียน ตลอดจนเทคนิควิธีเขียนต่าง ๆ ได้

จากเกณฑ์การสร้าง ขั้นตอน และหลักการจัดเนื้อหาสำหรับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม นั้น มีผู้วิจัยที่สนใจและศึกษา โดยใช้เกณฑ์ข้างต้นในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังที่ ประพันธ์ สีทองสุด (2554) ศึกษา การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณี ตำนาน นิทาน

พินบ้านเพชรบูรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณี ตำนาน นิทานพื้นบ้าน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นงานเขียนประเภทสารคดี มีทั้งหมด 4 บท ซึ่งแหล่งที่มาของหัวเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านประเพณีท้องถิ่น ตำนาน และนิทานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ บทที่ 1 ความเป็นมาของจังหวัดเพชรบูรณ์ บทที่ 2 ประเพณีพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ บทที่ 3 ตำนานพื้นบ้านจังหวัดเพชรบูรณ์ และบทที่ 4 นิทานพื้นบ้าน โดยแต่ละเรื่องมีภาพประกอบที่ผู้ศึกษาถ่ายภาพเองจากสถานที่จริง และทำเรื่องแต่ละเรื่องจะมีกิจกรรมท้ายบท จากนั้นจึงกำหนดโครงสร้างของหนังสือตั้งแต่การออกแบบปก ส่วนประกอบของหนังสือ ขนาดของหนังสือ ขนาดตัวอักษร การแบ่งเนื้อหาในแต่ละตอน มีการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามโครงสร้างของเนื้อหา และการจัดภาพประกอบ ผู้เรียนมีความเห็นว่าขนาดของรูปเล่ม 18.5 x 26 เซนติเมตร เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้อ่าน รูปเล่มภายนอกน่าดึงดูด การออกแบบปกสอดคล้องกับเนื้อหา ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพประกอบมีความน่าสนใจดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาบทเรียน ภาพประกอบมีความชัดเจน สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้เร็วและดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ พชรินทร์ ขำคมนิกร (2554) ศึกษา **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานน่ารู้คุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** โดยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีแหล่งที่มาคือ นิทานพื้นบ้านไทย ที่ให้แนวคิดสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม อันเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย นิทานพื้นบ้านไทย เรื่อง ความกตัญญู พิกุลทอง กระเช้าสีดา พุดดีเป็นศรีแก่ปาก พระลอมะกะโท ท้าวแสนปม ไกรทอง มโนห์รา และเรื่องปลาบู่ทอง โครงสร้างของหนังสือประกอบด้วยเนื้อหา ภาพประกอบ คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่องซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน แต่ละตอนมีความหลากหลาย เมื่อนำไปทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว พบว่าค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมทั้งในด้านของลักษณะหนังสือ เนื้อหา การใช้ภาษา และคุณค่าของหนังสือ นักเรียนมีความเห็นว่าได้รับความรู้ทางด้านสำนวนภาษามากที่สุด เนื้อเรื่องอ่านง่าย ไม่ยาวเกินไป อีกทั้งยังมีข้อคิด คติสอนใจ ใช้ภาษาง่าย ๆ ชวนติดตาม ภาพประกอบนิทานมีความสวยงามน่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดจินตนาการและเข้าใจเนื้อเรื่องมากขึ้น ทำให้เห็นคุณค่าของนิทาน และวรางคณา บุญการ (2555) ได้สร้าง **หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ระบบนิเวศเขาคองส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอดอนตาล จังหวัดสกลนคร** ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุด ระบบนิเวศเขาคองส์ มีจำนวน 3 เล่ม ประกอบด้วย หนึ่งวันที่ฉันพลัดฝูง ความฝันของต้นไม้ และบันทึกของหยดน้ำ หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดนี้มีเนื้อหาตรงกับความสนใจของผู้อ่าน เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้น

ใกล้เคียง ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศเขาคองส์ มีความคิดเห็นที่ดีขึ้นต่อการอนุรักษ์เขาคองส์ หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดดังกล่าว ได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับดีมาก มีคุณภาพและเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้จริง

จากหลักเกณฑ์การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ควรสร้างให้มีเนื้อหาสาระทางวิชาการแต่แฝงด้วยความสนุกสนาน โดยคำนึงถึงลักษณะหลายประการที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการเขียน นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงการใช้ภาพ ตัวอักษร ขนาดรูปเล่ม การดำเนินเรื่องที่รวดเร็ว เพื่อให้ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในข้างต้น ผู้วิจัยจะนำไปเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการอ่าน รวมถึงเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องอื่นให้กับชาวต่างประเทศต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะทางการอ่านวรรณคดีไทยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติได้เรียนรู้ภาษา วรรณคดี และศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาวชิรวิทยาดนระดับปริญญาตรี ภาควิชาไทยศึกษา ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 17 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ มีเนื้อหาจำนวน 8 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์
- บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว
- บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม
- บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม
- บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน
- บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย
- บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์
- บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว

เนื้อหาที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการสร้างบทเรียนทั้ง 8 บท คัดเลือกจากเนื้อหา ประวัติความเป็นมาของเรื่อง**รามเกียรติ์**ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งทางศิลปะและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง**รามเกียรติ์** ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ สำนวนไทย เนื่องจากเป็นสิ่งที่เปรียบเสมือนวัฒนธรรมทางมรดกที่มีความโดดเด่นของไทย และเป็นสิ่งที่ปรากฏร่วมในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย คือ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม รวมถึงตำนานเรื่องยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้ง ซึ่งเป็นตัวละครยักษ์จากเรื่อง**รามเกียรติ์** และของที่ระลึก ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการท่องเที่ยว

2. แบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศทั้ง 8 บท บทละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยคัดเลือกจากแบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศทั้ง 8 บท บทละ 5 ข้อ

4. แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ**รามเกียรติ์** และบทละครเรื่อง**รามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จำนวน 4 เล่ม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1.1.1 อ่านบทละครเรื่อง**รามเกียรติ์** พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จำนวน 4 เล่ม เพื่อคัดเลือกเฉพาะตอนที่สัมพันธ์และปรากฏร่วมกับศิลปะและวัฒนธรรมของไทย

3.1.1.2 ศึกษาอิทธิพลของ**รามเกียรติ์**ที่มีต่อศิลปะและวัฒนธรรมไทยจาก “**รามเกียรติ์ในศิลปะ และวัฒนธรรมไทย**” ของมณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์

3.1.1.3 ศึกษาสำนวนไทยที่มีที่มาจากวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์** จากหนังสือ “สำนวนไทยที่มาจาก**รามเกียรติ์**” ของศักดิ์ศรี แย้มนัตดา

3.1.1.4 ทศนศึกษาที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม และวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสังเกตชาวต่างประเทศ และถ่ายภาพเพื่อนำไปเป็นภาพประกอบในหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.1.1.5 เข้าชมการแสดงโขนพระราชทานชุด**รามเกียรติ์** ตอน นางลอย เพื่อศึกษาเก็บข้อมูล และถ่ายภาพจากการแสดงโขน เพื่อนำไปสร้างบทเรียนในหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.1.1.6 หาข้อมูล และถ่ายภาพของที่ระลึกที่เกี่ยวข้องกับ**รามเกียรติ์** เพื่อนำไปสร้างบทเรียนในหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.1.2 นำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาข้างต้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบและคัดเลือกหัวข้อที่เหมาะสมเพื่อจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยนำเนื้อหาจากเรื่อง**รามเกียรติ์** โดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทยมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมซึ่งมีเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

- บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่อง**รามเกียรติ์**
- บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว
- บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม
- บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม
- บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน
- บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย
- บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์
- บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว

3.1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม รวมถึงการประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ

3.1.4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ โดยมีขั้นตอนดังที่จินตนา ไบกาซูยี (2534: 46-214) อธิบายดังนี้

3.1.4.1 วางแผนการเขียนล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นหลัก หรือเป็นแนวทางในการเขียน โดยกำหนดประเภทหนังสือ และกำหนดแนวในการเขียนให้ตรงตามจุดประสงค์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ

3.1.4.2 กำหนดจุดประสงค์ของการเรียน เพื่อให้การเขียนเรื่องนั้น มีเป้าหมายทิศทางที่ชัดเจน ทั้งนี้จุดประสงค์ต้องเด่นชัด

3.1.4.3 กำหนดระดับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนให้ตรงกับระดับอายุ เพศ และความสนใจในการอ่าน

3.1.4.4 กำหนดเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่องให้ตรงกับเนื้อหาในหลักสูตรหรือตามความสนใจและความต้องการการอ่านตามวัยของผู้อ่าน

3.1.4.5 กำหนดชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องและโครงสร้างของเนื้อหา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถคาดคะเนได้ว่าเนื้อหาภายในเป็นเรื่องอะไร

3.1.4.6 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาหรือโครงเรื่อง ให้เห็นชัดเจนโดยคำนึงถึงโครงสร้างเนื้อหาทางวิชาการเป็นสำคัญ

3.1.4.7 กำหนดแนวการเขียนให้สม่ำเสมอตลอดทั้งเล่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเขียนแบบร้อยแก้วและเป็นแบบความเรียง

3.1.4.8 กำหนดแหล่งข้อมูลค้นคว้าอ้างอิง เพื่อสะดวกในการนำข้อมูลมาใช้

3.1.4.9 นำกรอบเนื้อหาที่กำหนดแล้ว มาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศจำนวน 8 บท ประกอบด้วย

- เนื้อหาแต่ละบทประกอบด้วยบทนำ ซึ่งเป็นการเกริ่นนำตัวละครก่อนเข้าสู่เนื้อเรื่องมี 2 ตัว คือ พี่เก้ง และหนูดี เนื้อหาสาระของบทนั้น ความรู้เพิ่มเติม และคำศัพท์

- แบบทดสอบท้ายบทของแต่ละบท เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด 80 ข้อ

- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยคัดเลือกจากแบบทดสอบท้ายบทของแต่ละบท จำนวน 40 ข้อ

3.1.5 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทให้ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นจึงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

3.2 การหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การหาคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ใช้แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (พิสนุ พงศ์ศรี. 2553: 127) มีรายละเอียดของระดับคะแนน ดังนี้

- ระดับคะแนน 5 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพอยู่ในระดับดี
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง หนังสือมีคุณภาพอยู่ในระดับใช้ไม่ได้

นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้
- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.01 - 1.50 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

เกณฑ์ในการยอมรับว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ จะมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เมื่อผู้วิจัยสร้างเสร็จแล้วจะนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำกลับมาแก้ไข จากนั้นจึงนำส่งผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.2.2 นำผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาประมวลผล ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				
	ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
	1	2	3		คุณภาพ
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 ความถูกต้องของเนื้อหา	4	4	4	4	ดี
1.2 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	3	4	3.67	ดี
1.3 จัดลำดับเนื้อหาตามความยากง่าย	4	4	4	4	ดี
1.4 มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน	4	3	4	3.67	ดี
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	4	4	4	ดี
2. ด้านภาษา					
2.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย	4	3	4	3.67	ดี
2.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน	4	3	4	3.67	ดี
2.3 ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน	4	4	4	4	ดี
2.4 ภาษาที่ใช้น่าสนใจ ชวนติดตาม	4	3	4	3.67	ดี
3. ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร					
3.1 การออกแบบหน้าปก	4	3	4	3.67	ดี
3.2 รูปเล่มสวยงามและน่าสนใจ	4	3	5	4	ดี
3.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4	3	4	3.67	ดี
3.4 การจัดวางหน้าหนังสือและขนาดตัวอักษรเหมาะสม	4	4	4	4	ดี
3.5 การจัดวางภาพประกอบเหมาะสม	4	4	4	4	ดี
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ					
4.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ในเชิงการท่องเที่ยว	4	4	5	4.33	ดี
4.2 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์	4	4	4	4	ดี
4.3 ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการอ่านให้กับผู้เรียน	5	4	4	4.33	ดี
รวมเฉลี่ย	4.06	3.53	4.12	3.9	ดี

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ย 3.9 คะแนน อยู่ในช่วงระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 แสดงว่าชุดการสอนนี้มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านภาษาที่ใช้ ด้านการจัดรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านการใช้ภาพประกอบแล้ว ผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

ตาราง 2 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 1 หน้าที่ 5	ถือว่าพระองค์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี หรือ พระมหากษัตริย์พระองค์แรกแห่งราชวงศ์จักรี	เพิ่ม “ดังนั้นเราอาจเอ่ยพระนามสั้นๆ ว่า รัชกาลที่ 1”	ถือว่าพระองค์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี หรือ พระมหากษัตริย์พระองค์แรกแห่งราชวงศ์จักรี ดังนั้นเราอาจเอ่ยพระนามสั้นๆ ว่า รัชกาลที่ 1
บทที่ 1 หน้าที่ 15	ปฐมกษัตริย์ : กษัตริย์พระองค์แรก	เพิ่มความหมายของคำศัพท์ปฐมกษัตริย์	ปฐมกษัตริย์ : กษัตริย์พระองค์แรกแห่งเมืองอาณาจักร หรือราชวงศ์
บทที่ 1 หน้าที่ 17	6.อวตาร หมายถึงข้อใด ก. เกิด ข. ตาย ค. แบ่งร่างมาเกิดในโลกมนุษย์ ง. แปลงกายจากสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง	เพิ่มคำถามว่า คำว่าอวตาร ใช้เฉพาะกับใคร	6.อวตาร หมายถึงข้อใดและใช้เฉพาะกับใคร ก. เกิด ใช้กับ หนุมาน ข. ตาย ใช้กับ ทศกัณฐ์ ค. แบ่งร่างมาเกิดในโลกมนุษย์ ใช้กับ พระนารายณ์ ง. แปลงกายจากสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ใช้กับนางสีดา
บทที่ 2 หน้าที่ 23	พระพุทธมหายามณี รัตนปฏิมากร เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิทำด้วยมณีสีเขียว	เปลี่ยนเป็นคำว่า สร้างจาก	พระพุทธมหายามณีรัตนปฏิมากร เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิสร้างจากมณีสีเขียว

ตาราง 2 (ต่อ)

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 3 หน้าที่ 38	ทำวอศวรรณมารา	แก้คำที่สะกดผิด	ทำวอศวรรณมารา
บทที่ 3 หน้าที่ 47	3.ประติมากรรมรามเกียรติ์ เป็นตัวละครฝ่ายใดในเรื่อง รามเกียรติ์	ควรเพิ่มเติม คำถามว่า ที่ อธิบายไปนี้	3.ประติมากรรมรามเกียรติ์ ที่อธิบายไปนี้ เป็นตัวละคร ฝ่ายใดในเรื่องรามเกียรติ์
บทที่ 4 หน้าที่ 52	และซ่อมแซมครั้งสุดท้ายใน รัชกาลที่ 9 เมื่อครั้งฉลองกรุง ครบ 200 ปี พ.ศ. 2525	ไม่ควรใช้คำว่า สุดท้าย	และซ่อมแซมครั้งใหญ่ใน รัชกาลที่ 9 เมื่อครั้งฉลองกรุง ครบ 200 ปี พ.ศ. 2525
บทที่ 4 หน้าที่ 58		เพิ่มสาระเรื่อง การจัดมหรสพและ การเล่นต่างๆ ใน งานพระบรมศพ	มหรสพหรือการเล่นต่างๆ ในงานพระบรมศพนั้น มีมา ตั้งแต่สมัยโบราณ โดยม ีความเชื่อว่าการสวรรคต คือ การกลับถิ่นเดิมหรือโลกเก่า ของบรรพบุรุษ ซึ่งควรนึ่ง ยินดี จึงจัดให้มีมหรสพหรือ การเล่นมาจนถึงปัจจุบัน
บทที่ 4 หน้าที่ 59	ปลงศพ หมายถึง จัดการเผา หรือฝังศพ	ควรขยาย ความหมายของคำ ว่าปลงศพให้ชัดเจน ยิ่งขึ้น	ปลงศพ หมายถึง การจัดการ ให้ศพคืนสู่ธรรมชาติโดยวิธี เผาหรือฝังศพ
บทที่ 5 หน้าที่ 65		เพิ่มการอธิบาย เรื่องการพราง ใบหน้า หรือ สวม หัวโขน	การสวมหน้ากาก สวมหัวโขน เป็นการแสดงให้ เห็นว่า การเล่นนั้นๆ เกี่ยวข้องกับ พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งหลาย ชาติมีการแสดงที่มีลักษณะนี้ เช่น ละครรำบู๊ของประเทศ ญี่ปุ่น จั๊วของประเทศจีน

ตาราง 2 (ต่อ)

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 5 หน้าที่ 76	5.ตัวละครในข้อใดที่ไม่ต้อง สวมหัวโขนในการแสดง ก. นางสีดา ข. อินทรชิต ค. มัยราพนธ์ ง. หนุมาน	ควรเพิ่มคำว่า ต่อไป นี้ เฉพาะใน ข้อ 5 เพื่อให้ผู้เรียนจะ ได้ไม่เข้าใจผิดว่า เฉพาะนางสีดาที่ ไม่ได้สวมหัวโขน	5.ตัวละครในข้อใดต่อไป ที่ไม่ต้องสวมหัวโขนในการ แสดง ก. นางสีดา ข. อินทรชิต ค. มัยราพนธ์ ง. หนุมาน
บทที่ 6 หน้าที่ 79	ไม่ใช่เรื่องยากหรือหาคะพีเก้ง ในบทนี้ หนูดี จะพูดถึง รามเกียรติ์ที่มีอิทธิพลใน ภาษาไทย	ควรสร้าง บรรยากาศพูดคุยที่ เป็นกันเองมากกว่า คุยแบบทางการ	มีแน่นอนคะพีเก้ง ในบทนี้ หนูดีจะพูดถึงรามเกียรติ์ที่มี อิทธิพลในภาษาไทย
บทที่ 6 หน้าที่ 82		สำนวน กุ่มภกรรณทนต์ ควรยกตัวอย่างให้ เข้ากับปัจจุบัน เช่น เรื่องการจัดหาน้ำ โดยการทนต์	ปัจจุบันไม่พบการใช้สำนวน นี้ แล้ว แต่จะใช้ คำว่า “ทนต์” เพียงอย่างเดียว ซึ่ง การทนต์นี้เป็นวิธีการที่ช่วย จัดการปริมาณน้ำที่จะเข้าสู่ พื้นที่โดยไม่ให้พื้นที่นั้นน้ำ ท่วมหรือแห้งแล้งจนเกินไป
บทที่ 7 หน้าที่ 100	พระนอน วัด โพธิ์ ประดิษฐานในพระวิหาร พระพุทธรูปไสยาสน์ สร้างขึ้น ในสมัยรัชกาลที่ 3 ภายใน ประดิษฐานพระพุทธรูป สำคัญ	ข้อความกววน ควรตัด “ภายใน ประดิษฐาน พระพุทธรูป สำคัญ”	พระนอน วัด โพธิ์ ประดิษฐานในพระวิหาร พระพุทธรูปไสยาสน์ สร้างขึ้น ในสมัยรัชกาลที่ 3

ตาราง 2 (ต่อ)

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 8 หน้าที่ 118	ขนานนาม หมายถึง ตั้งชื่อ	ควรอธิบาย ความหมายของ คำศัพท์ให้มากกว่า นี้	ขนานนาม หมายถึง ตั้งชื่อ ตามลักษณะที่โดดเด่น หรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สำคัญ
บทที่ 8 หน้าที่ 118		ควรนำคำศัพท์ บริบทและอุปโลก มาอธิบายการใช้ เพิ่มเติม	คำว่าอุปโลกและบริโลก มักจะใช้คู่กัน การบริโลก จะเน้นเรื่องการกิน ส่วน อุปโลกจะเน้นเรื่องการ ใช้สอย ดังนั้นการอุปโลก- บริโลก จึงรวมถึงเรื่องการ กิน การใช้สินค้า และการ บริการ

ตาราง 3 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์กนิษฐ์วัฒนา

ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
ผู้วิจัยควรอธิบายว่าเพื่อการท่องเที่ยวนี้ หมายถึงอะไร เพราะในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ มากกว่าข้อมูลที่สำคัญอื่น ๆ เพื่อการ ท่องเที่ยว	ผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมภูมิหลังและการอธิบายว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม วรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว ที่มุ่งให้ผู้อ่านมี ความรู้ทั้งทางวรรณคดีไทยเรื่องราวเกียรติ ศิลปวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวเกียรติ รวมถึงภาษาและสำนวนไทย ซึ่งมีปรากฏอยู่ใน ปัจจุบัน โดยจะเห็นได้ชัดจากสถานที่ท่องเที่ยวอัน เป็นสถานที่สำคัญของประเทศไทย

ตาราง 4 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 1 หน้าที่ 15		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “ผอบ”	 ผอบ
บทที่ 3 หน้าที่ 41		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “สร้อยสังวาล”	 สร้อยสังวาล
บทที่ 4 หน้าที่ 59		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “คันไถ”	 คันไถ
บทที่ 4 หน้าที่ 59		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “พลับพลา”	 พลับพลา
บทที่ 4 หน้าที่ 61	2. เนื้อหาที่ใช้เขียน จิตรกรรมไทยในวัดมักเป็น เรื่องราวเกี่ยวกับอะไร ก. ตำนาน ข. วรรณคดี ค. พุทธศาสนา ง. ถูกทุกข้อ	ไม่ควรใช้ตัวเลือก ถูกทุกข้อ	2. เนื้อหาที่ใช้เขียน จิตรกรรมไทยในวัดมักเป็น เรื่องราวเกี่ยวกับอะไร ก. นิทานพื้นบ้าน ข. ประเพณีของไทย ค. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของคนไทย ง. พระพุทธศาสนาและ วรรณคดีไทย
บทที่ 5 หน้าที่ 74		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “ชฎา”	 ชฎา

ตาราง 4 (ต่อ)

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 5 หน้าที่ 74		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “มงกุฏ”	 มงกุฏ
บทที่ 5 หน้าที่ 41		เพิ่มรูปประกอบ คำศัพท์ “รัดเกล้า”	 รัดเกล้า
บทที่ 5 หน้าที่ 76	2. เหตุใดจึงมีคำกล่าวว่า “โขนเป็นศิลปะแห่งการเต้น” ก. เป็นศูนย์รวมของศิลปะไทยเกือบทุกด้าน ข. เป็นการแสดงชั้นสูง จึงมีความงดงามในการเต้นและรำ ค. เป็นการแสดงที่น่าสับสนต่าง ๆ มาจากการแสดงหลายประเภท เช่น ท่าต่อสู้จากกระบี่กระบอง บทพากย์และคำเจรจาจากหนังใหญ่ ง. ถูกทุกข้อ	ไม่ควรใช้ตัวเลือก ถูกทุกข้อ	2. เหตุใดจึงมีคำกล่าวว่า “โขนเป็นศิลปะแห่งการเต้น” ก. เป็นการแสดงชั้นสูง ข. เป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย ค. เป็นการแสดงที่มีท่าทางการร่ายรำที่ยากกว่าการแสดงประเภทอื่น ง. เป็นการแสดงที่น่าสับสนต่าง ๆ มาจากการแสดงหลายประเภท เช่น ท่าต่อสู้จากกระบี่กระบอง บทพากย์และคำเจรจาจากหนังใหญ่
บทที่ 5 หน้าที่ 77	6. หากเราต้องการทราบประเภทของตัวละคร นอกจากจะแยกจากลักษณะบนใบหน้าแล้วยังสามารถใช้สิ่งใดแยกได้อีก ก. สี ข. ลวดลาย ค. ยอดมงกุฏ ง. ไม่มีข้อใดถูก	ไม่ควรใช้ตัวเลือก ไม่มีข้อใดถูก	6. หากเราต้องการทราบประเภทของตัวละคร นอกจากจะแยกจากลักษณะบนใบหน้าแล้วยังสามารถใช้สิ่งใดแยกได้อีก ก. สี ข. ลวดลาย ค. ยอดมงกุฏ ง. อวุธประจำตัว

ตาราง 4 (ต่อ)

เนื้อหา	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่แก้ไข
บทที่ 7 หน้าที่ 106	7. ยักษ์วัดแจ้งและยักษ์วัดโพธิ์เหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไร ก. เหมือนกัน เพราะเป็นยักษ์ทวารบาล ข. เหมือนกัน เพราะเป็นยักษ์จากเรื่องรามเกียรติ์ ค. ไม่เหมือนกัน เพราะยักษ์วัดโพธิ์ตัวเล็กกว่ายักษ์วัดแจ้งมาก ง. ถูกทุกข้อ	ไม่ควรใช้ตัวเลือก ถูกทุกข้อ	7. ข้อใดกล่าวถูกต้อง ก. ยักษ์วัดโพธิ์คือตุ๊กตาทหารจีน ข. ยักษ์วัดแจ้งมีจำนวนมากกว่ายักษ์วัดโพธิ์ ค. ยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้งทำหน้าที่ต่างกัน ง. ยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้งเป็นยักษ์ที่มาจากเรื่องรามเกียรติ์
บทที่ 8 หน้าที่ 121	7. โมเดลกระดาดหั่วโขนและตัวละครจากเรื่องรามเกียรติ์ ตรงกับของที่ระลึกประเภทใด ก. ของที่ระลึกประเภทบริโภคน ข. ของที่ระลึกประเภทอุปโภคน ค. ของที่ระลึกประเภทเครื่องตกแต่ง ง. ถูกทุกข้อ	ไม่ควรใช้ตัวเลือก ถูกทุกข้อ	7. โมเดลกระดาดหั่วโขนและตัวละครจากเรื่องรามเกียรติ์ ตรงกับของที่ระลึกประเภทใด ก. ของที่ระลึกประเภทบริโภคน ข. ของที่ระลึกประเภทอุปโภคน ค. ของที่ระลึกประเภทเครื่องตกแต่ง ง. ของที่ระลึกประเภทอุปโภคนและบริโภคน

3.2.3 เมื่อผู้วิจัยแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน จึงนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่แก้ไขแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.4 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศไปทดลองครั้งที่ 1 กับกลุ่มทดลองจำนวน 1 คน

กลุ่มทดลองครั้งที่ 1

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้ทดลองคือ นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะอาเซียน มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และการเงินยูนนาน (Yunnan University of Finance and Economics) ซึ่งเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

สถานที่และระยะเวลาในการทดลอง

สถานที่ในการทดลอง คือ ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ตั้งแต่วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2559 – 11 กันยายน พ.ศ. 2559 มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 5 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1

ครั้งที่	วันที่	ระยะเวลา	เนื้อหา
1	วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2559	10:15 – 11:00 น.	แบบทดสอบก่อนเรียน
		12:15 – 14:00 น.	บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์
2	วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2559	13:00 – 13:55 น.	บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว
		14:15 – 15:10 น.	บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม
3	วันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2559	13:50 – 14:40 น.	บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม
		15:00 – 15:45 น.	บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน
4	วันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2559	11:15 – 12:00 น.	บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย
		13:00 – 13:40 น.	บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์
5	วันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2559	14:00 – 14:40 น.	บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว
		15:00 – 15:30 น.	แบบทดสอบหลังเรียน

ผลจากการทดลองครั้งที่ 1

1. คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ผู้ทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ ข้อละ 2.5 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ก่อนเรียนผู้ทดลองได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 40 และหลังเรียนผู้ทดลองได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 80

2. คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนมีทั้งหมด 8 บท แต่ละบทมีข้อสอบ 10 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 1

บทที่	แบบทดสอบระหว่างเรียน	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1	ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์	90	ดีมาก
2	เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว	80	ดีมาก
3	รามเกียรติ์กับประติมากรรม	80	ดีมาก
4	รามเกียรติ์กับจิตรกรรม	100	ดีมาก
5	รามเกียรติ์กับโขน	70	ดี
6	รามเกียรติ์กับสำนวนไทย	80	ดีมาก
7	รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์	70	ดี
8	รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว	70	ดี
คะแนนเฉลี่ย		80	ดีมาก

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 1 พบว่าผู้ทดลองใช้เวลาในบทที่ 1 ค่อนข้างนาน เนื่องจากเป็นบทที่มีเนื้อหามาก และเป็นบทเริ่มเรื่อง **รามเกียรติ์** มีคำราชาศัพท์และลักษณะคำประพันธ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวต่างประเทศเข้าใจยาก หลังจากนั้นผู้ทดลองใช้เวลาในแต่ละบทน้อยลงตามลำดับ ผลการทดลองพบว่า ผู้ทดลองได้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 4 มากที่สุด คือ 100 คะแนนเต็ม เนื่องจากบทที่ 4 เป็นบทที่กล่าวถึงจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง **รามเกียรติ์** ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยมีภาพและบทอ่านประกอบทำให้ผู้ทดลองเข้าใจเรื่อง **รามเกียรติ์** ได้ง่ายขึ้น รองลงมาคือบทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์ แม้ว่า จะใช้เวลามากกว่าบทอื่น แต่ผู้ทดลองก็สามารถเข้าใจและทำแบบทดสอบระหว่างเรียนได้ถึง

90 คะแนน ส่วนบทที่ผู้ทดลองได้คะแนนน้อยที่สุดคือบทที่ 5 รามเกียรติ์กับไขน บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์และบทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการทองเที่ยว คือ 70 คะแนน เนื่องจากทั้ง 3 บทเป็นบทที่เกี่ยวกับศิลปะ ตำนาน และของที่ระลึก ซึ่งในบทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการทองเที่ยว เนื่องจากแบบทดสอบจะเน้นการวิเคราะห์มากกว่าความรู้ความจำ จึงทำให้ได้คะแนนน้อย และผู้เรียนยังไม่เคยมาประเทศไทย ไม่ได้สัมผัสจริง เมื่อทดลองครบทั้ง 8 บทแล้ว ผู้ทดลองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์**ในด้านการทองเที่ยวมากขึ้น แม้ผู้ทดลองจะมีพื้นฐานทางภาษาไทยที่ค่อนข้างอ่อน แต่ตั้งใจเรียนและให้ความสนใจเป็นอย่างดี เมื่ออ่านแต่ละบทเสร็จแล้วจะคอยซักถามคำศัพท์ รวมทั้งเนื้อหาบางส่วนที่ไม่เข้าใจ เมื่อทดลองครบทุกบทแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทดลอง

3.2.5 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีเพื่อการทองเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศไปทดลองครั้งที่ 2 กับกลุ่มทดลองจำนวน 3 คน

กลุ่มทดลองครั้งที่ 2

การทดลองครั้งที่ 2 ผู้ทดลองคือ นักศึกษาชาวเวียดนามระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาไทยศึกษา ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะเป็นปีที่เริ่มใช้หลักสูตรปรับปรุงใหม่ โดยเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 เป็นหลัก ได้แก่ ทักษะทางการพูด ทักษะทางการฟัง ทักษะทางการอ่าน และทักษะทางการเขียน ดังนั้นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จึงมีพื้นฐานทางทักษะภาษาที่ดี สามารถทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการทองเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศได้

สถานที่และระยะเวลาในการทดลอง

สถานที่ในการทดลอง คือ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2559 – 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559 มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 7 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2

ครั้งที่	วันที่	ระยะเวลา	เนื้อหา
1	วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2559	11:00 – 11:50 น. 12:00 – 13:45 น.	แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์
2	วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ.2559	13:00 – 14:00 น. 14:10 – 14:50 น.	บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม
3	วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2559	18:00 – 18:45 น.	บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม
4	วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2559	18:00 – 18:55 น. 19:10 – 19:50 น.	บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย
5	วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2559	18:00 – 18:35 น. 18:00 – 18:45 น.	บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์ บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว
6	วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2559	18:00 – 18:40 น.	แบบทดสอบหลังเรียน

ผลจากการทดลองครั้งที่ 2

1. คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ผู้ทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ ข้อละ 2.5 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ตาราง 8 แสดงผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดลองครั้งที่ 2

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง
1	55	95	40
2	30	75	45
3	40	80	40
ค่าเฉลี่ย	41.66	86	41.66

2. คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนมีทั้งหมด 8 บท แต่ละบทมีข้อสอบ 10 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 2

คนที่	คะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียน								รวมเฉลี่ย
	บทที่1	บทที่2	บทที่3	บทที่4	บทที่5	บทที่6	บทที่7	บทที่8	
1	90	90	90	90	100	70	70	90	86.25
2	60	70	90	100	60	60	70	70	72.5
3	90	90	80	80	60	80	80	60	77.5
ค่าเฉลี่ย	80	83.33	86.66	90	73.33	70	73.33	73.33	78.74

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 2 พบว่า ตอนแรกผู้ทดลองไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** ในบทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรามเกียรติ์ จึงใช้เวลาอ่านถึง 1 ชั่วโมง 45 นาที ซึ่งเป็นบทที่ใช้เวลานานที่สุดจากจำนวนบททั้ง 8 บท โดยที่บทอื่นจะใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ที่น่าสังเกตคือ บทหลังๆ ผู้ทดลองจะใช้เวลาในการอ่านน้อยลง ผู้วิจัยพบว่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 78.74 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพดี แสดงว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีคุณภาพ กลุ่มทดลองครั้งที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดในบทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม คือ 90 คะแนน เนื่องจากเป็นบทที่เกี่ยวกับจิตรกรรม **รามเกียรติ์** ซึ่งเป็นเรื่องราวจากภาพจิตรกรรมตอนสำคัญในเรื่อง **รามเกียรติ์** ผู้ทดลองอ่านแล้วรู้สึกเพลิดเพลินและเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย จึงสามารถทำได้คะแนนมากกว่าบทอื่น บทที่ได้คะแนนสูงรองลงมาคือบทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม ได้คะแนน 86.66 คะแนน บทนี้กล่าวถึงประติมากรรมรูปยักษ์จาก **รามเกียรติ์** ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม แนะนำยักษ์ทั้ง 12 ตน ที่ทำหน้าที่เป็นทวารบาล ผู้ทดลองได้เห็นลักษณะของตัวละครยักษ์ และบทบาทสำคัญในเรื่อง **รามเกียรติ์** ซึ่งทำให้รู้จักตัวละครมากขึ้น และรู้สึกสนุกกับเรื่องราวของยักษ์แต่ละตน ส่วนบทที่ 6 เป็นบทที่กลุ่มผู้ทดลองได้คะแนนต่ำที่สุด คือ 70 คะแนน เนื่องจากเป็นบทที่เกี่ยวกับสำนวนไทยจาก **รามเกียรติ์** จึงเข้าใจยาก ผู้ทดลองไม่มีพื้นความรู้เรื่องสำนวนไทยมาก่อน อีกทั้งมีสำนวนไทยที่มีสองความหมาย คือความหมายเดิมในอดีตและความหมายที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทำให้ผู้ทดลองสับสนจึงทำให้ได้คะแนนต่ำที่สุด

เมื่อผู้ทดลองได้ทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ทำให้เห็นว่าการพัฒนาความรู้เรื่อง **รามเกียรติ์** ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เห็นได้จากผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีความก้าวหน้า 41.66 คะแนน โดยผู้ทดลองทุกคนมีคะแนนก้าวหน้าถึง 40 คะแนนขึ้นไป เนื่องจากผู้ทดลองกลุ่มนี้ตั้งใจและสนใจที่จะเรียนรู้เรื่อง **รามเกียรติ์** นอกจากการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมแล้ว

ผู้ทดลองยังซักถามและกระตุ้นให้ตอบคำถามที่ผู้วิจัยสงสัยเกี่ยวกับเรื่อง **รามเกียรติ์** จดคำศัพท์ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน และทบทวนอยู่เสมอ

3.2.6 เมื่อทำการทดลองครบทุกบทแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทดลอง และนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศที่แก้ไขแล้วส่งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองกับกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ เมื่อทดลองเสร็จแล้วจึงนำไปแก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่อง จากนั้นนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้คือ 75/75

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวเวียดนามระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาควิชาไทยศึกษา ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 17 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

สถานที่และระยะเวลาในการทดลอง

สถานที่ในการทดลอง คือ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ วิทยาเขตฤดูร้อน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2559 – 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559 มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 10 แสดงเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 3

ครั้งที่	วันที่	ระยะเวลา	เนื้อหา
1	วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2559	15:30 – 16:20 น.	แบบทดสอบก่อนเรียน
2	วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2559	10:30 – 11:30 น.	บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์
		11:40 – 12:20 น.	บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว
3	วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2559	10:30 – 11:30 น.	บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม
		15:30 – 16:10 น.	บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม
4	วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2559	14:00 – 14:45 น.	บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน
		15:00 – 15:40 น.	บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย
5	วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2559	15:00 – 15:35 น.	บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์
6	วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2559	12:30 – 13:10 น.	บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว
		13:15 – 13:45 น.	แบบทดสอบหลังเรียน

ผลที่ได้จากการทดลอง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ โดยใช้ข้อมูลจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อนำไปวิเคราะห์ในบทต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 11 แสดงผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	แบบทดสอบ ก่อนเรียน คะแนนเต็ม 100	คะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียน								แบบทดสอบ หลังเรียน คะแนนเต็ม 100
		บทที่	บทที่	บทที่	บทที่	บทที่	บทที่	บทที่	บทที่	
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	22.5	50	80	90	100	80	90	80	90	82.5
2	15	80	100	80	90	70	80	70	80	65
3	20	90	100	90	100	80	70	70	60	67.5
4	50	100	100	100	100	100	100	90	90	95
5	32.5	80	100	100	90	90	100	80	90	90
6	45	90	100	100	90	100	100	80	80	95
7	25	90	90	90	80	70	70	70	60	62.5
8	30	100	80	90	90	70	80	100	80	87.5
9	15	90	60	80	90	80	90	90	70	77.5
10	45	80	80	90	100	90	100	90	70	90
11	35	70	70	70	80	90	90	60	50	82.5
12	42.5	80	80	90	100	100	90	90	90	85
13	32.5	60	100	70	70	80	80	80	70	80
14	15	80	100	90	90	70	90	100	70	80
15	20	80	90	70	70	90	90	90	80	75
16	20	60	90	80	80	100	100	90	90	92.5
17	35	100	70	90	90	80	100	100	90	87.5

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพ
ในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาศึกษาเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ โดยใช้เกณฑ์ 75/75 และศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เรียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ โดยเปรียบเทียบจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นแบบทดสอบในบทเรียน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบท
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท จำนวน 8 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E_1)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E_2)
3. ศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ โดยใช้ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ โดยใช้เกณฑ์ $E1/E2 = 75/75$ ดำเนินการดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ ตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร $E1/E2$ ผู้วิจัยนำแนวคิดของกรมวิชาการ (2545: 36-64) มาปรับปรุงเพื่อใช้ในการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม สูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ มีดังนี้

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียน
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากการทดสอบหลังเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนผู้เรียน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 8 บท เพื่อหาประสิทธิภาพ $E1$

แบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 8 บท แต่ละบทมีข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 10 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 12 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน บทที่ 1-8 ของกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	คะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียน							
	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8
1	50	80	90	100	80	90	80	90
2	80	100	80	90	70	80	70	80
3	90	100	90	100	80	70	70	60
4	100	100	100	100	100	100	90	90
5	80	100	100	90	90	100	80	90
6	90	100	100	90	100	100	80	80
7	90	90	90	80	70	70	70	60
8	100	80	90	90	70	80	100	80
9	90	60	80	90	80	90	90	70
10	80	80	90	100	90	100	90	70
11	70	70	70	80	90	90	60	50
12	80	80	90	100	100	90	90	90
13	60	100	70	70	80	80	80	70
14	80	100	90	90	70	90	100	70
15	80	90	70	70	90	90	90	80
16	60	90	80	80	100	100	90	90
17	100	70	90	90	80	100	100	90
$\sum x$	1380	1490	1470	1510	1440	1520	1430	1310
$\bar{X}$	81.16	87.64	86.47	88.82	84.7	89.41	84.11	76.25
E_1	84.92							

จากตาราง 12 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ แต่ละบท คิดเป็นร้อยละ 76.25 - 89.41 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E_1=75$) โดยมีประสิทธิภาพร้อยละตามลำดับต่อไปนี้

บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 81.16
บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 87.64
บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 86.47
บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 88.82
บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 84.7
บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 89.41
บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 84.11
บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 76.25

ประสิทธิภาพข้างต้นแสดงว่าบทเรียนแต่ละบท รวมทั้งหมด 8 บท ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพ ตัวแรกที่กำหนดไว้ ($E1=75$) โดยมีค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.92 ($E1=84.92$)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนแต่ละบทแม้จะค่อนข้างสูง แต่ก็มีความแตกต่างกัน โดยบทที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุด $E1 = 89.42$ คือ บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มจำนวน 6 คน บทนี้จะยกตัวอย่างสำนวนไทยที่มีที่มาจากเรื่องรามเกียรติ์ ผู้วิจัยอธิบายความหมาย และที่มาของสำนวนที่ปรากฏในเรื่องรามเกียรติ์ และยกตัวอย่างการใช้สำนวน ซึ่งสำนวนไทยบางสำนวนก็ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน กอปรกับผู้เรียนเป็นนักศึกษาเอกภาษาไทยและเคยเรียนเรื่องสำนวนไทยมาแล้วจึงเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงที่สุดในบทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม บทนี้มีค่าประสิทธิภาพสูงรองลงมาจากบทที่ 6 ซึ่งมี $E1 = 88.82$ มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มจำนวน 5 คน เป็นบทที่แนะนำภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ที่วัดพระแก้ว โดยเลือกภาพที่มีความโดดเด่นมาเป็นตัวอย่างและเล่าเรื่องรามเกียรติ์ในตอนนั้น ๆ นักศึกษาอ่านแล้วรู้สึกสนุก และยังมีภาพก็ทำให้เข้าใจเรื่องได้มากขึ้น

ส่วนบทที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุด ซึ่งมี $E1 = 76.25$ คือ บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว บทนี้กล่าวถึงของที่ระลึกประเภทต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นจากตัวละครในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ตัวบทคำศัพท์ไม่ยาก เนื้อหากำลึงดี ใช้เวลาอ่านไม่นาน แต่ในส่วนของแบบทดสอบท้ายบทค่อนข้างยาก เพราะคำถามส่วนใหญ่จะเน้นการวิเคราะห์มากกว่าการตอบจากบทอ่าน ทำให้การทำแบบทดสอบบทนี้ไม่มีนักศึกษาได้คะแนนเต็ม และในบทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์ ก็เป็นบทที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำ $E1 = 81.16$ มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มจำนวน 3 คน บทนี้เป็นบทแรกที่มีเนื้อหาค่อนข้างเยอะ กล่าวถึงความเป็นมาของวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ลักษณะคำประพันธ์และฉันทลักษณ์ของกลอน

บทละคร ซึ่งทั้งคำราชาศัพท์และฉันทลักษณ์ถือเป็นเรื่องที่ยากสำหรับนักศึกษาชาวต่างประเทศ จึงเป็นบทที่ได้คะแนนประสิทธิภาพต่ำรองลงมาจากบทที่ 8

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพ E2

แบบทดสอบหลังเรียน มีข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ข้อละ 2.5 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 100
1	82.5
2	65
3	67.5
4	95
5	90
6	95
7	62.5
8	87.5
9	77.5
10	90
11	82.5
12	85
13	80
14	80
15	75
16	92.5
17	92.5
ΣF	1400
$\bar{X}$	82.35
E_2	82.35

จากตาราง 13 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ คือ ร้อยละ 82.35 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวหลังที่กำหนดไว้ ($E2=75$) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีนักศึกษาจำนวน 6 คนที่ได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน 90 คะแนนขึ้นไป ซึ่งคะแนนสูงสุดที่ได้คือ 95 คะแนน ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาที่ได้คะแนนสูงสุดพบว่า นักศึกษาเข้าใจบทเรียนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศทั้ง 8 บทเป็นอย่างดี และมีความตั้งใจตลอดระยะเวลาที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม จุดคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจและนำไปหาความหมายเพิ่มเติม อีกทั้งหลังการทดสอบแต่ละครั้งนักศึกษาจะมีคำถามจากบทเรียนในวันนั้นมาถามเพิ่มเติม นอกจากนี้มีนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำที่สุดคือ 62.5 ซึ่งข้อที่นักศึกษาตอบผิดมักจะเป็นข้อที่ถามด้านความจำ และความเข้าใจ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาไม่สามารถจำเนื้อหาได้และไม่รู้สึกสนใจในการทดลองเท่าใดนัก เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยากและมีคำศัพท์ใหม่มาก ทำให้ได้คะแนนในการทำแบบทดสอบต่ำ

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศนั้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 โดยประสิทธิภาพของคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียน คือ $E1 = 84.92$ และประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน $E2 = 82.35$ สังเกตว่า คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนจะมีคะแนนที่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลังจากอ่านเสร็จแล้ว นักศึกษาลงมือทำได้ทันที ทำให้ยังจำเนื้อหาได้ การเรียนวรรณคดีไทยที่มีเนื้อหาบังคับทางชั้นลักษณะเป็นสิ่งที่เข้าใจยากสำหรับชาวต่างประเทศ การทำแบบทดสอบระหว่างเรียนทันทีจึงทำให้ผู้เรียนได้คะแนนสูง ต่างจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นการทดสอบหลังจากเรียนครบทั้ง 8 บท เป็นการทิ้งระยะเวลาพอสมควรทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจำเนื้อหาในบทก่อนๆ ได้

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักศึกษา

สถิติที่ใช้ในการหาดัชนีประสิทธิผลหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ พิจารณาจากพัฒนาการของนักศึกษา พิจารณาก่อนและหลังเรียนเรื่องใด นักศึกษามีการพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าไร ซึ่งอาจจะพิจารณาได้จากการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม, 2556: 218-219)

การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาโดยอาศัยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) มีสูตรดังนี้

$$E.I. = \frac{P2 - P1}{\text{Total} - P1}$$

เมื่อ

P1	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนของทุกคน
P2	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนของทุกคน
Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักศึกษา กับคะแนน

ดัชนีประสิทธิผลเป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่างจะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้ เพราะมีค่าต่ำกว่า -1.00 และถ้าเป็นลบแสดงว่าคะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งหมายความว่าระบบการเรียนการสอนหรือنواتกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ไม่มีคุณภาพ

5. วิเคราะห์ความก้าวหน้าจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ในแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ ข้อละ 2.5 คะแนน คะแนนเต็ม 100 คะแนน รายละเอียดดังนี้

ตาราง 14 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ผลต่าง
	คะแนนเต็ม 100	คะแนนเต็ม 100	
1	22.5	82.5	60
2	15	65	50
3	20	67.5	47.5
4	50	95	45
5	32.5	90	57.5
6	45	95	50
7	25	62.5	37.5
8	30	87.5	57.5
9	15	77.5	62.5
10	45	90	45
11	35	82.5	47.5
12	42.5	85	42.5
13	32.5	80	47.5
14	15	80	65

คนที่	แบบทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม 100	แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 100	ผลต่าง
15	20	75	55
16	20	92.5	72.5
17	35	92.5	57.5
คะแนนรวม	500	1400	900
E.I.		0.75	

จากตาราง 14 พบว่า คะแนนรวมของแบบทดสอบก่อนเรียน คือ 500 คะแนน ส่วนคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียนคือ 1400 คะแนน มีผลต่างกัน 900 คะแนน ค่าดัชนีผลประสิทธิภาพ คือ 0.75 แสดงว่านักศึกษา มีการพัฒนาจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว เรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ จากข้อมูลพบว่านักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนค่อนข้างต่ำ เนื่องจากนักศึกษาไม่มีความรู้ด้านวรรณคดีไทย และส่วนใหญ่ไม่รู้จักรวมคดีเรื่อง **รามเกียรติ์** ดังนั้นหลังจากนักศึกษาได้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศแล้ว จึงทำให้มีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม นักศึกษาที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด ผลต่างของคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน คือ 72.5 นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้ 20 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนที่เกือบท่ำที่สุด แต่ระหว่างการทดลองนักศึกษา มีความตั้งใจมาก อ่านอย่างละเอียดและค่อยๆ ทำความเข้าใจ เมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนจึงสามารถทำคะแนนได้ดีขึ้นมาก คือ 92.5 คะแนน ส่วนนักศึกษาที่มีความก้าวหน้าน้อยที่สุด คือ 37.5 คะแนน ในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนนักศึกษาทำได้ 25 คะแนน และแบบทดสอบหลังเรียนได้ 62.5 คะแนน

ความก้าวหน้าของนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน บางคนผลต่างแสดงถึงความก้าวหน้ามาก เป็นเพราะก่อนเรียนนักศึกษาไม่มีพื้นฐานความรู้เรื่องวรรณคดีไทยมาก่อน ทำให้ไม่สามารถทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้ แต่ระหว่างทำการทดลอง นักศึกษาหลายคนมีความตั้งใจ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ หมั่นซักถาม และจดคำศัพท์เพิ่มเติม เมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนจึงมีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ขณะเดียวกันนักศึกษาที่มีคะแนนความก้าวหน้าไม่มากนัก เนื่องจากนักศึกษาไม่ค่อยตั้งใจศึกษาและอ่านไม่ละเอียด จึงทำให้ได้คะแนนต่ำ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปริญญานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านวรรณคดีไทยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติ มีการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยใช้เกณฑ์ $E1/E2 = 75/75$ และหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เพื่อศึกษาผลความก้าวหน้าของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** และหลักการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม รวมถึงการประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม จากนั้นดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศจำนวน 8 บท แบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านภาษาที่ใช้ด้านการจัดรูปแบบและการพิมพ์ ด้านการใช้ภาพประกอบ ผู้วิจัยจึงนำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านไปปรับปรุงแก้ไข เช่น การใช้รูปภาพประกอบคำศัพท์ การสะกดคำ การอธิบายคำศัพท์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นต้น และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อนำไปทดลองจำนวน 2 ครั้ง ซึ่งในครั้งแรกเป็นนักศึกษาชาวจีนจำนวน 1 คน และครั้งที่ 2 เป็นนักศึกษาชาวเวียดนามจำนวน 3 คน จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาชาวเวียดนามจำนวน 17 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ในการทดลองครั้งแรก ผู้ทดลองคือ นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะอาชีว มหวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และการเงินยูนนาน (Yunnan University of Finance and Economics) ซึ่งเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการทดลองพบว่า ผู้ทดลองได้คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนร้อยละ 40 และหลังเรียนผู้ทดลองได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 80 แบบทดสอบระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ผู้ทดลองได้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนสูง เนื่องจากผู้ทดลองตั้งใจเรียนและให้ความสนใจ

เป็นอย่างดี เมื่ออ่านแต่ละบทเสร็จแล้วจะคอยซักถามคำศัพท์ รวมทั้งเนื้อหาบางส่วนที่ไม่เข้าใจ ดังนั้น ผู้ทดลองจึงมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ในเชิงการท่องเทียวมากขึ้น เมื่อทำการทดลองครบทุกบทแล้ว ผู้วิจัยจึงดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทดลองและนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการทดลองครั้งที่สอง ผู้ทดลองคือ นักศึกษาชาวเวียดนามระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาไทยศึกษา ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 3 คน การที่ผู้วิจัยเลือกนักศึกษาชาวเวียดนามระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 เนื่องจากหลักสูตรที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 กำลังเรียนอยู่นั้นจะต่างกับหลักสูตรของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลักสูตรของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีการปรับปรุงรายวิชาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-2 โดยเน้นการเสริมสร้างทักษะทางภาษา การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จึงมีพื้นฐานทางภาษาไทยค่อนข้างดี สามารถทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ ซึ่งผลการทดลองพบว่า ผู้ทดลองได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบก่อนเรียนร้อยละ 41.66 คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนร้อยละ 86 ส่วนแบบทดสอบระหว่างเรียนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 78.74 ค่าเฉลี่ยของผู้ทดลองที่ได้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงสุดคือ 86.25 คะแนน นักศึกษากลุ่มนี้ใช้เวลาในการอ่านค่อนข้างนาน เพราะอ่านด้วยความตั้งใจและอ่านอย่างละเอียด ดังนั้นจึงสามารถเข้าใจและทำแบบทดสอบระหว่างบทได้คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่า ผู้ทดลองเสนอให้เพิ่มความหมายของคำศัพท์ที่ยาก เช่น คำราชาศัพท์ คำที่เป็นชื่อของเครื่องประดับ และเสนอให้นำหัวข้อ “คำนี้มีความหมาย” ซึ่งเป็นหัวข้อที่อธิบายคำศัพท์ในแต่ละบทมาไว้ด้านหน้าของบท รองจากบทนำ เพื่อให้ผู้อ่านรู้จักคำศัพท์ยากก่อนที่จะเรียนรู้ในบทนั้น ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทดลองและนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

การทดลองครั้งที่สาม เป็นการนำเครื่องมือไปใช้ปฏิบัติจริงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชาวเวียดนามระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาควิชาไทยศึกษา ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 17 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม และเพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลซึ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของนักศึกษาที่ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเทียวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ผลการทดลองพบว่า คะแนนของแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเทียวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ $E1/E2 = 75/75$ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.92/82.35 หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีทั้งหมด 8 บท มีค่าประสิทธิภาพ ดังนี้

บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเรื่องรามเกียรติ์	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 81.16
บทที่ 2 เปิดประตูสู่วัดพระแก้ว	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 87.64
บทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 86.47
บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 88.82
บทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 84.7
บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 89.41
บทที่ 7 รามเกียรติ์กับตำนานเรื่องยักษ์	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 84.11
บทที่ 8 รามเกียรติ์กับของที่ระลึกการท่องเที่ยว	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 76.25

ผู้วิจัยพบว่าคะแนนในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนค่อนข้างต่ำ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.41 เนื่องจากการศึกษาวรรณคดีไทยเป็นเรื่องที่ยากสำหรับชาวต่างประเทศ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่รู้จักรามเกียรติ์ไทยเรื่อง **รามเกียรติ์** นักศึกษาที่รู้จักก็จะรู้เพียงว่ามีตัวละครที่เป็นยักษ์และลิง แต่ไม่รู้รายละเอียดของเรื่องนี้ หลังจากได้อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศแล้ว นักศึกษามีความรู้เรื่อง **รามเกียรติ์** เพิ่มขึ้น ทั้งเนื้อเรื่องศิลปวัฒนธรรมไทย รวมถึงได้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับ **รามเกียรติ์**

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนซึ่งแสดงถึงค่าประสิทธิภาพตัวแรก (E1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.92 ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนจะเป็นการทำแบบทดสอบทันทีหลังจากที่กลุ่มทดลองได้อ่านบทเรียน จึงทำให้จำเนื้อหาได้และคะแนนมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนจะมีค่าประสิทธิภาพที่แตกต่างกัน บทที่มีค่าประสิทธิภาพมากที่สุดคือ บทที่ 6 รามเกียรติ์กับสำนวนไทย $E1 = 89.41$ มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มจำนวน 6 คน เนื่องจากเป็นบทที่กล่าวถึงสำนวนไทย ผู้วิจัยยกตัวอย่างสำนวนไทยที่มีที่มาจากเรื่อง **รามเกียรติ์** อธิบายความหมาย และที่มาของสำนวนที่ปรากฏในเรื่อง **รามเกียรติ์** พร้อมภาพประกอบตอนดังกล่าว นอกจากนี้ผู้วิจัยยกตัวอย่างการใช้สำนวน ซึ่งสำนวนไทยบางสำนวนยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นนักศึกษาเอกภาษาไทยและเคยเรียนวิชาสำนวนไทยในชั้นปีที่ 2 แล้ว จึงเข้าใจลักษณะของสำนวนไทย และเข้าใจเนื้อหาเรื่อง **รามเกียรติ์** ได้ง่ายขึ้น ทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงที่สุด ในบทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม บทนี้มีค่าประสิทธิภาพสูงรองลงมาจากบทที่ 6 ซึ่งมี $E1 = 88.82$ มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มจำนวน 5 คน เป็นบทที่แนะนำภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง **รามเกียรติ์** ที่วัดพระแก้ว โดยเลือกภาพที่มีความโดดเด่นมาเป็นตัวอย่าง และเล่าเรื่อง **รามเกียรติ์** ในตอนนั้น ๆ นักศึกษาอ่านแล้วรู้สึกสนุก และยังมีภาพก็ทำให้เข้าใจเรื่องได้มากขึ้น

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งแสดงถึงค่าประสิทธิภาพตัวหลัง (E2) คือ ร้อยละ 82.35 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวหลังที่กำหนดไว้ ($E2=75$) ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน เนื่องจากนักศึกษาทำแบบทดสอบระหว่างเรียนทันทีหลังจากอ่านบทและยังจำได้ แต่การทำแบบทดสอบหลังเรียนจะเป็นการทำหลังจากเรียนครบทั้ง 8 บท ซึ่งวรรณคดีไทยเป็นเรื่องที่ยาก และมีคำศัพท์เยอะ อาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถจดจำคำตอบได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีนักศึกษาจำนวน 6 คนที่ได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน 90 คะแนนขึ้นไป ซึ่งคะแนนสูงสุดที่ได้คือ 95 คะแนน นักศึกษาเข้าใจบทเรียนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศทั้ง 8 บทเป็นอย่างดี และมีความตั้งใจตลอดระยะเวลาที่อ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติม จดคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจและนำไปหาความหมายเพิ่มเติม อีกทั้งหลังการทดสอบแต่ละครั้งนักศึกษาจะมีคำถามจากบทเรียนในวันนั้นมาถามเพิ่มเติม จึงทำให้มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นจากเดิม นักศึกษาที่มีผลความก้าวหน้ามากที่สุด คือ 72.5 นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้ 20 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนที่เกือบท่ำที่สุด แต่ระหว่างการทดลอง นักศึกษามีความตั้งใจมาก อ่านอย่างละเอียดและทำความเข้าใจ เมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนจึงสามารถทำคะแนนได้ดีขึ้นมาก คือ 92.5 คะแนน ส่วนนักศึกษาที่มีความก้าวหน้าน้อยที่สุด คือ 37.5 คะแนน ในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนนักศึกษาทำได้ 25 คะแนน และแบบทดสอบหลังเรียนได้ 62.5 คะแนน เมื่อวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้ว มีค่าดัชนีประสิทธิผลเป็น 0.75 แสดงว่านักศึกษามีการพัฒนาจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง **รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 75/75$ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลคือ 0.75

อภิปรายผล

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยเป็นสิ่งที่ยากสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ เนื่องจากวรรณคดีไทยมีรูปแบบของภาษาที่ใช้เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย หรือหากเป็นร้อยแก้ว ภาษาที่ใช้ก็อาจมีสำนวนโวหารที่ต้องใช้การวิเคราะห์ ตีความเพื่อเข้าใจความหมายที่ผู้แต่งต้องการสื่อ ดังนั้นการเลือกใช้หนังสือประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างประเทศจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการสอนที่ช่วยขยายเนื้อหาให้กว้างขวางขึ้น ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างทักษะทางการอ่าน และเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวาง ดังที่ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 3) ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือหนังสือที่นักเรียนอ่านแล้วได้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง

และกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการเสริมเนื้อหาที่มีอยู่ในหนังสือเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความเหมาะสมที่จะนำมาสร้างเป็นสื่อการสอนวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ เพราะช่วยพัฒนาทักษะทางการอ่านโดยที่ผู้อ่านสามารถเลือกศึกษาได้ด้วยตนเอง หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างประเทศจึงควรเป็นหนังสือที่ใช้ภาษาไม่ยาก มีภาพประกอบที่น่าสนใจ มีสีสันสวยงาม ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์**เป็นวรรณคดีไทยที่มีความสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรมของไทยหลายด้าน เช่น นาฏศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม รวมถึงภาษาและวรรณคดีไทย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษาศิลปวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์กับวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์**เพื่อนำมาสร้างบทเรียนในหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศ ได้แก่ 1.นาฏศิลป์ คือ ศิลปะการแสดงโขน 2.จิตรกรรม คือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง**รามเกียรติ์** บริเวณรอบพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม 3. ประติมากรรม คือ รูปปั้นตัวละครยักษ์จากเรื่อง**รามเกียรติ์**ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม 4. สำนวนไทย คือ สำนวนไทยที่มีที่มาจากเรื่อง**รามเกียรติ์** ซึ่งการเรียนวรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างประเทศ สามารถใช้ความรู้ทางวรรณคดีเชื่อมโยงกับศิลปะแขนงต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจมากขึ้น เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองบทที่ 3 รามเกียรติ์กับประติมากรรม บทที่ 4 รามเกียรติ์กับจิตรกรรม และบทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจศิลปะที่เกี่ยวข้องกับ**รามเกียรติ์** เช่นในบทที่ 5 รามเกียรติ์กับโขน เมื่อได้อ่านแล้วผู้เรียนมีความรู้วรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์**มากขึ้น เมื่อผู้วิจัยเปิดวีดิทัศน์การแสดงโขนเรื่อง**รามเกียรติ์**ให้กลุ่มตัวอย่างชม กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจเรื่องราวตอนที่แสดงมากขึ้น และสามารถแยกตัวละครจากหัวโขน และลักษณะพิเศษของตัวละครนั้นได้ ซึ่งหากเป็นชาวต่างประเทศที่ไม่ได้ศึกษาเรื่อง**รามเกียรติ์**และศิลปะการแสดงโขน เมื่อชมแล้วก็อาจจะไม่เข้าใจเรื่องราวและไม่สามารถแยกตัวละครได้

จะเห็นว่าวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์**ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่งดงามของไทยในหลายๆ ด้าน ซึ่งการสอนวรรณคดีไทยให้ชาวต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้วิธีคิด และลักษณะความคิดความเชื่อในสังคมไทย มากกว่าการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความไพเราะของบทประพันธ์ สอดคล้องกับปรีณัติย์ สัจจพันธุ์ (2549: 63) กล่าวว่า “วรรณคดีแทบทั้งหมดเป็นเรื่องราวของชีวิตมนุษย์ตามอารมณ์และตามสายตาของผู้แต่ง การอ่านวรรณคดีจึงทำให้มีประสบการณ์ชีวิตที่กว้างขวางและหลากหลายกว่าชีวิตของเราเอง ทำให้เราเข้าใจความคิดและการกระทำของมนุษย์ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์บางอย่าง” และไม่ใช่เพียงศิลปะเท่านั้นที่ผู้วิจัยได้เรียนรู้จากการศึกษาวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์** หากแต่ยังสะท้อนเกี่ยวกับความคิดความเชื่อในสังคมไทย เนื่องจากวรรณคดีไทยเรื่อง

รามเกียรติ์เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับกษัตริย์ อีกทั้งยังเป็นบทพระราชนิพนธ์ของกษัตริย์ ดังนั้นความคิดความเชื่อส่วนใหญ่ จะเป็นความคิดความเชื่อของคนในระดับชนชั้นปกครอง เช่น การยกย่องกษัตริย์ว่าเปรียบดังพระนารายณ์ที่อวตารลงมาเกิดเป็นพระราม เพื่อดูแลรักษาให้เมืองและประชาชนของพระองค์มีแต่ความสงบสุข หรือความเชื่อเรื่องยักษ์ทวารบาล ซึ่งเป็นความเชื่อตามคติโบราณ แม้ในเรื่อง**รามเกียรติ์** ฝ่ายยักษ์จะเป็นฝ่ายอธรรม แต่ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการประดับประดากรรมรูปยักษ์จาก**รามเกียรติ์**นั้น เพื่อให้ยักษ์เป็นผู้ปกป้องและคุ้มกันไม่ให้สิ่งชั่วร้ายเข้าไปสู่สถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ได้นั่นเอง จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ชาวต่างประเทศมักจะสนใจถ่ายรูปประติมากรรมรูปยักษ์ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และที่วัดอรุณราชวราราม ซึ่งรู้เพียงว่าเป็นยักษ์ และเป็นเหมือนสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง แต่ไม่รู้ว่าเป็นยักษ์จากวรรณคดีเรื่อง**รามเกียรติ์**และมีบทบาทสำคัญในการป้องกันสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของประเทศไทย

ผู้วิจัยจึงได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้แก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศโดยวรรณคดีไทยเรื่อง**รามเกียรติ์** เมื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และนำไปดำเนินการทดลองตามขั้นตอนแล้ว ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยมากขึ้น และผลของการวิจัยที่ได้รับ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผู้วิจัยคาดว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศที่สนใจเรียนภาษาไทย ได้เรียนรู้วรรณคดีไทยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว เข้าใจสำนวนภาษา รวมถึงอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่อง**รามเกียรติ์**ที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง**รามเกียรติ์** สำหรับชาวต่างประเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ สามารถเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้วรรณคดีเรื่องอื่น ๆ สำหรับชาวต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- กนกพร วิงวอน. (2537). การศึกษาบทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเพื่อการสอนภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองวิเทศสัมพันธ์. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). รายงานการประชุมปฏิบัติการว่าด้วยการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา 2-4 สิงหาคม 2544. กรุงเทพฯ: กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติยา กิตติมงคล. (2551). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติฮาร์โรว์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จกมล ชาญประเสริฐ. (2542). การเปลี่ยนแปลงทางเสียงของคำและการสร้างคำในรามเกียรติ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จักรพันธ์ ไพบูลย์. (2556). อัตลักษณ์ของตัวละครเอกจากวรรณคดีรามเกียรติ์ ฉบับพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช. คุษณินิพนธ์ ปรัช.ด. (สาขาวิชาไทยศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ไบกาซูย์. (2542). เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราวรรณ พรหมทอง. (2554). เปรียบเทียบภาษาที่สะท้อนภาพลักษณ์ของพระรากับทัศนคติจากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ของรัชกาลที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: อมการพิมพ์.
- ฉันทนา โพธิ์อยู่. (2555). การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องสำนวนสุภาษิตและคำพังเพย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. (2558). ความดีและความงามในบทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ของ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช. ใน *บทความเรื่องรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ:
สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร. หน้า 30-109
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2547). *ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2522). *รามเกียรติ์ปริทัศน์*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). *เทคโนโลยีทางการศึกษา: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิช.
- จิรัชญา มณีเนตร. (2553). *ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2541). *ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์: ทัศนะแบบองค์รวม*.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). *การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: อารักษ์.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2527). *วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธนการพิมพ์.
- ธนิศ อยู่โพธิ์. (2500). *ไข่น*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.
- นนุช ยักรอด. (2544). *การวิเคราะห์วัฒนธรรมทางจิตใจในบทละครพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์
ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช*. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2525). *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4: วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1-7*.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิดดา หงษ์วิวัฒน์. (2547). *รามเกียรติ์กับจิตกรรมฝาผนังรอบพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก.
- นิภาพรณ ศรีพงษ์. (2551). *สมญาภิธานรามเกียรติ์*. นครราชสีมา: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- นิตา ชูโต; และคนอื่นๆ. (2524). *หนังสือสำหรับเด็ก รายชื่อและบรรณนิทัศน์*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์เจริญผล.
- นุจรินทร์ ถิ่นทัพไทย. (2540). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เห็ดในระบบนิเวศของป่า
สะแกราช สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บทความเรื่องรามเกียรติ์*. (2558). กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.

- บันลือ พฤษะวัน. (2536). *วรรณกรรมกับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปฐมชัย ฉะนะเนตร. (2552). *ศึกษาการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับรามาวตาร*.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ สีทองสุด. (2554). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณี ดำเนิน นิทานพื้นบ้าน
เพชรบูรณ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบูรณ์*. การค้นคว้าแบบอิสระ
ศษ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณี กัมมสุทธิ. (2544). *บทบาทความเป็นผู้นำของพระรามในรามเกียรติ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัชรินทร์ ขำคนิกร. (2554). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง นิทานนำรู้คุณธรรม สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- พิสนุ ฟองศรี. (2553). *เทคนิควิธีการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (2553). *บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1-4*.
กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991 จำกัด.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2544). *บ่อเกิดรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ:
ศิลปาบรรณาการ.
- มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. (2534). *อิทธิพลของรามเกียรติ์ในศิลปะแขนงต่าง ๆ. ใน รามเกียรติ์ใน
ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด. หน้า 67 – 123.
- ยกย่องบทละครรามเกียรติ์ ร.1 วรรณคดีแห่งชาติเพื่อมอเขียน. (2558, 21 กรกฎาคม). *เอ็กซ์ไซท์
ไทยโพสต์*. หน้า 5.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2550). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ภาคฉันท์ลักษณะ*. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตสถาน.

- ราณี อธิชัยกุล. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หน่วยที่ 1-7. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตน์ชัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียรสแห่งวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: ณ เพชร.
- (2554). *นามานุกรมรามเกียรติ์ ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ลักขณา รอดสน. (2540). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง เรือ... สายน้ำ...และชีวิตชาวประมงธานี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดประทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรางคณา บุญการ. (2555). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ระบบนิเวศเขาคองส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลรัตน์ ยั่งรอด; และ ธวัชชัย องค์กรวิเวทย์. (2555). *จิตรกรรมเล่าเรื่องวรรณคดีอมตะ*. นนทบุรี: โอเดียนสโตร์.
- เวทิน ชาติกุล. (2558). *Thailand only เรื่องแบบนี้ มีแต่ไทย ๆ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศักดิ์ศรี แยมน์ดดา. (2542). *สำนวนไทยที่มาจากรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีวิไล พลมณี. (2544). *ความคิดเห็นและความต้องการของชาวต่างชาติต่อการเรียนภาษาไทย. ใน การสัมมนาในระดับภูมิภาคว่าด้วยการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทไทยศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์. (2534). *รามเกียรติ์: รามายณะของไทย ที่มา สาระ และคุณค่า. ใน รามเกียรติ์ในศิลปะและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้งกรุ๊ปจำกัด. หน้า 13-48.
- ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์; และสุมาลย์ บ้านกล้วย. (2525). *ลักษณะความเป็นมาและพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ เปรียบเทียบกับตัวละครในมหากาพย์รามายณะ*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพร จารุณู. (2530). *การจัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ.

- สมพร สิงห์โต. (2517). *ความสัมพันธ์ระหว่างรามายณะของวาลมิกิ และรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สายสมร เอี่ยมอ่อนกิจ. (2552). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ ด้วยภาพการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธิา พินิจภูวดล. (2537). สภาพและปัญหาการสอนวรรณคดีไทย ใน เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง “การอ่านวรรณคดีไทยให้สนุก”. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 1-27.
- สุกัญญา อุดมโภชนี. (2553). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร. (2551). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม “เรื่องการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมของไทย” สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชีรา ชูชูฟี. (2548). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง “รามเกียรติ์ ตอนศึกกุมภกรรณ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. (2526). *รามเกียรติ์: การแปลความหมายทางการเมือง*. วิทยานิพนธ์ ร.ด. (สาขาวิชาการปกครอง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุริยา รัตนกุล; และคนอื่นๆ. (2550). *พระอารามหลวงในกรุงเทพมหานคร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสฐียรโกเศศ. (2550). *อุปกรณรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- เสาวณิต จุลวงศ์. (2536). *โครงสร้างของสังคมในรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- อมรรัตน์ หรดดี. (2552). การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วัฒนธรรม
ราชินีเวศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทิตา รัตนศักดิ์. (2557, มิถุนายน 27). โชนไทยยกทัพพมวอดเมืองผู้ดี ต่อยอดเศรษฐกิจวัฒนธรรม.
เดลินิวส์. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 1, 2558, จาก <http://www.dailynews.co.th/education/248048>

สัมภาษณ์

- สุชานาถ พุกชะวัน. (2558, 11 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย อัจฉริยา วสุนันต์ ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์.
Hu Yue. (2558, 17 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย อัจฉริยา วสุนันต์ ที่ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- Lu Xiaochun. (2558, 15 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย อัจฉริยา วสุนันต์ ทาง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์.
- Tang Jason. (2558, 3 ธันวาคม) สัมภาษณ์โดย อัจฉริยา วสุนันต์ ทาง โทรศัพท์.
- Wu Guangyi. (2558, 17 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย อัจฉริยา วสุนันต์ ที่ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย**

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ มี 3 ท่าน ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 4361

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย

เนื่องด้วย นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ” โดยมีอาจารย์ ดร.นิธิตพร อำไพสกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสืออ่านเพิ่มเติม 1 เล่ม แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม 1 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ชุด ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญทร์ ชัยวิสุทธิธำรงกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 206 0944

ที่ ศธ 0519.12/ 4340

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

3 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา

เนื่องด้วย นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ” โดยมี อาจารย์ ดร.นิธอร พรอำไพสกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสืออ่านเพิ่มเติม 1 เล่ม แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม 1 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ชุด ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิราษฎร์)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 206 0944

ที่ ศธ 0519.12/ 4381

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒ สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร

เนื่องด้วย นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ” โดยมีอาจารย์ ดร.นิธอร พรอำไพสกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสืออ่านเพิ่มเติม 1 เล่ม แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม 1 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ชุด ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 206 0944

ภาคผนวก ข
แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว
เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว
เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง: โปรดประเมินความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ระดับคะแนนที่ได้" โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพดี

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพพอใช้

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับคะแนนที่ได้				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 ความถูกต้องของเนื้อหา		✓			
1.2 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓			
1.3 จัดลำดับเนื้อหาตามความยากง่าย		✓			
1.4 มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน		✓			
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓			
2. ด้านภาษา					
2.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย		✓			
2.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน		✓			
2.3 ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน		✓			
2.4 ภาษาที่ใช้น่าสนใจ ชวนติดตาม		✓			
3. ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร					
3.1 การออกแบบหน้าปก		✓			
3.2 รูปเล่มสวยงามและน่าสนใจ		✓			
3.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา		✓			
3.4 การจัดวางหน้าหนังสือและขนาดตัวอักษรเหมาะสม		✓			
3.5 การจัดวางภาพประกอบเหมาะสม		✓			

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว
เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง: โปรดประเมินความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ระดับคะแนนที่ได้" โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพดี

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพพอใช้

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับคะแนนที่ได้				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 ความถูกต้องของเนื้อหา		✓			
1.2 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์			✓		
1.3 จัดลำดับเนื้อหาตามความยากง่าย		✓			
1.4 มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน			✓		
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓			
2. ด้านภาษา					
2.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย			✓		
2.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน			✓		
2.3 ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน		✓			
2.4 ภาษาที่ใช้น่าสนใจ ชวนติดตาม			✓		
3. ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร					
3.1 การออกแบบหน้าปก			✓		
3.2 รูปเล่มสวยงามและน่าสนใจ			✓		
3.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา			✓		
3.4 การจัดวางหน้าหนังสือและขนาดตัวอักษรเหมาะสม		✓			
3.5 การจัดวางภาพประกอบเหมาะสม		✓			

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับคะแนนที่ได้				
	5	4	3	2	1
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ					
4.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ ในเชิงการท่องเที่ยว		✓			
4.2 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยที่ได้รับ อิทธิพลจากวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์		✓			
4.3 ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการอ่านให้กับผู้เรียน		✓			
รวม					

ข้อเสนอแนะ

แผนหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของ
จิตวิทยา แต่ผู้จัดทำควร "... เนื้อหาที่ขาด" ที่เกี่ยวข้องกับ
งานจิตวิทยาเชิงลึก เช่น การวิเคราะห์ และพัฒนาจิตวิทยา
และจิตวิทยาเชิงลึกที่ไม่สามารถรู้ได้ "องค์ประกอบ" หรือ
สิ่งที่ควรเรียนในจิตวิทยาและจิตวิทยา หรืออื่น ๆ เพราะในหนังสือ
อ่านเพิ่มเติม แผนในความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาที่ควร ๆ มากมาย และ
ที่จำเป็นอื่น ๆ เนื้อหาที่ขาด

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
(.....)
วันที่.....

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว
เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง: โปรดประเมินความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องรามเกียรติ์ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ระดับคะแนนที่ได้" โดยพิจารณาเกณฑ์ความเหมาะสม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพดี

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพพอใช้

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับคะแนนที่ได้				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 ความถูกต้องของเนื้อหา		✓			
1.2 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓			
1.3 จัดลำดับเนื้อหาตามความยากง่าย		✓			
1.4 มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน		✓			
1.5 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓			
2. ด้านภาษา					
2.1 ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย		✓			
2.2 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน		✓			
2.3 ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน		✓			
2.4 ภาษาที่ใช้น่าสนใจ ชวนติดตาม		✓			
3. ด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ และตัวอักษร					
3.1 การออกแบบหน้าปก		✓			
3.2 รูปเล่มสวยงามและน่าสนใจ	✓				
3.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา		✓			
3.4 การจัดวางหน้าหนังสือและขนาดตัวอักษรเหมาะสม		✓			
3.5 การจัดวางภาพประกอบเหมาะสม		✓			

รายการประเมินคุณภาพ	ระดับคะแนนที่ได้				
	5	4	3	2	1
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ					
4.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ ในเชิงการท่องเที่ยว	✓				
4.2 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยที่ได้รับ อิทธิพลจากวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์		✓			
4.3 ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะการอ่านให้กับผู้เรียน		✓			
รวม					

ข้อเสนอแนะ

โดยภาพรวม หนังสืออ่านเพิ่มเติม มีประโยชน์ต่อภาคต่อวิชาต่อไป

ส่วนภาพที่ใช้สื่อความ

ขอปรับปรุงภาพที่เลือนจนอ่านไม่ออก และเพิ่มภาพประกอบมากขึ้น

ขอขอบคุณ รศ.สุภาวดี กอแก้ว ในข้อคิดเห็น

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(..... พจ. ดร. นทธีรศักดิ์ ทับพร)

วันที่..... 16 / 59

ภาคผนวก ค

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว
เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวรรณคดีไทยเพื่อการท่องเที่ยว
เรื่อง รามเกียรติ์ สำหรับชาวต่างประเทศ

อัจฉริยา วสุนันต์

เรื่อง

หน้า

สารบัญ

สารบัญภาพประกอบ

แนะนำผู้ร่วมเดินทาง

บทที่ ๑ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรามเกียรติ์

บทที่ ๔ รามเกียรติ์กับจิตรกรรม

บทที่ ๖ รามเกียรติ์กับสำนวนไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เฉลยแบบทดสอบท้ายบท

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บรรณานุกรม

๑

๑๗

๓๑

๔๖

๕๓

๕๔

๕๕

ภาพประกอบ	เลขหน้า	ที่มาของภาพ
๑. หนุมานอมพลับพลา	๑	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒. ผอบ	๒	http://files.palungjit.org/attachment.php?attachmentid=3604642&stc=1&d=1455016487
๓. การแสดงโขน	๓	http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1352174616
๔. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช	๖	http://region4.prd.go.th/ewt_news.php?nid=54707&filename=index
๕. พระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ ๑	๗	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๖. อุทยานราชภักดี	๗	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘
๗. ทศกัณฐ์	๘	http://rungfa.chs.ac.th/ramactor.htm
๘. หนุมาน	๘	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-ling
๙. นนทก	๘	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-yaks
๑๐. พระราม	๙	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-khn
๑๑. พระลักษมณ์	๙	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-khn
๑๒. นางสีดา	๑๐	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-khn
๑๓. พาลี	๑๐	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-ling
๑๔. องคต	๑๑	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-ling
๑๕. สุครีพ	๑๑	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-ling
๑๖. หนุมาน	๑๑	http://www.oknation.net/blog/feedomhiphop/2007/11/15/entry-1
๑๗. มัจฉานุ	๑๑	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-ling
๑๘. ทศกัณฐ์	๑๒	http://rungfa.chs.ac.th/ramactor.htm
๑๙. อินทรชิต	๑๒	https://sites.google.com/site/krutop109/taw-lakhr-yaks
๒๐. พิเภก	๑๒	http://www.thaigoodview.com/node/49912
๒๑. จิตรกรรมรามเกียรติ์	๑๗	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒๒. นักท่องเที่ยวชมภาพจิตรกรรมฝาผนัง	๑๘	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒๓. คันทอง	๑๙	http://www.goosiam.com/%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%9D%E0%B8%B1%E0%B8%99/question.asp?gid=1946

ภาพประกอบ	เลขหน้า	ที่มาของภาพ
๒๔. ปลับปลา	๑๙	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๒๕. นักท่องเที่ยวชมภาพจิตรกรรมฝาผนัง	๒๐	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒๖. นักท่องเที่ยวชมภาพจิตรกรรมฝาผนัง	๒๑	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒๗. พระชนกฤษีหานางสีดา	๒๒	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒๘. พระรามตามกวาง	๒๓	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๒๙. พระรามพบหนุมาน	๒๔	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๐. หนุมานเฝ้าลิงกา	๒๕	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๑. หนุมานอมปลับปลา	๒๖	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๒. งานพระเมรุทศกัณฐ์	๒๗	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๓. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	๒๘	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙
๓๔. วัดสุทัศน์เทพวราราม	๒๘	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๙
๓๕. อักษรไทย	๒๙	http://hilight.kapook.com/view/68531
๓๕. กล้องดวงใจ	๓๓	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๖. กุมภรณ์ทนต์น้ำ	๓๔	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๗. จอห์น	๓๕	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๓๘. ทรีพี	๓๖	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙
๓๙. น้ำบ่อน้อย	๓๗	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๔๐. วัดรอยเท้า	๓๘	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๔๑. ศรศิลป์ไม้กินกัน	๓๙	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๔๒. สิบแปดมงกุฏ	๔๐	ถ่ายโดยผู้วิจัย วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙
๔๓. ชื่อของสิบแปดมงกุฏ	๔๑	http://www.phufa.org/shirtcolors/

แนะนำผู้ร่วมเดินทาง

“เก่ง”

เด็กชายที่รักการเดินทางและการ
ถ่ายภาพ ชอบศึกษาประวัติศาสตร์
และเรื่องเล่าต่างๆ ทุกการเดินทาง
มักจะมิกล้องคู่ใจไปด้วยเสมอ

“หนูดี”

สาวน้อยผู้รักการอ่าน
โดยเฉพาะวรรณคดีไทย
ชอบที่จะเล่าเรื่องวรรณคดีไทย
ให้คนอื่นฯ ได้ฟังและชอบเรียนรู้
สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

บทที่ ๑

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรามเกียรติ์

คำนี้มีความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
กร	มือ (คำราชาศัพท์)
กอบกู้	เอากลับคืนมา
เกี่ยวพาราสี	พูดให้อีกฝ่ายหลงรัก
ขนบ	แบบอย่าง, แผน, ระเบียบ
เค้าโครง	โครงเรื่องย่อๆ
ทูต	ผู้ที่ไปเจรจาแทน, (ความหมายปัจจุบัน) ผู้แทนไปต่างประเทศ เพื่อเจรจากับทางราชการ
ทำนุบำรุง	เอาใจใส่, ดูแล
ธรรมะ	ความดี, ความถูกต้อง (ตรงข้ามกับคำว่า อธรรม อ่านว่า อะ-ท่า)
ปฐมกษัตริย์	กษัตริย์พระองค์แรกของราชวงศ์
ผอบ (อ่านว่า ผะ-อบ) 	ภาชนะสำหรับใส่ของ มีเชิง ฝาครอบมียอด มักทำด้วยโลหะหรือไม้
พระราชสมภพ	เกิด (คำราชาศัพท์)
พักตร์	ใบหน้า (คำราชาศัพท์)
รวบรวม	นำสิ่งต่างๆ มารวมไว้ด้วยกัน
วงศ์	เชื้อสาย, ตระกูล
เศียร	ศีรษะ (คำราชาศัพท์)
สถาปนา	ยกย่องโดยเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น
สันนิษฐาน	คาดคะเนไว้
อวตาร (ใช้กับพระนารายณ์)	แบ่งร่างมาเกิดในโลกมนุษย์
อิทธิพล	อำนาจที่สามารถทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นคล้อยตามหรือทำตาม
อิสราภาพ	ความเป็นอิสระ

สวัสดีครับหนูดี วันนี้จะพาพี่เก่งไปเที่ยวที่ไหนครับ

วันนี้หนูดีจะพาพี่เก่งไปเที่ยวหลายที่เลยคะ
รับรองว่าถูกใจพี่เก่งแน่ๆ แต่ก่อนจะไปเที่ยว
หนูดีจะให้พี่เก่งรู้จัก "รามเกียรติ์" ก่อน
เพราะสถานที่ที่เราจะไปเที่ยวกันนี้เกี่ยวกับ
รามเกียรติ์ทั้งนั้นเลยคะ ^^

รู้จัก... 'รามเกียรติ์'

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีไทยที่มีเค้าโครงมาจากเรื่องรามายณะ (รา - มา- ยะ - นะ) ซึ่งเป็นเรื่องราวที่สำคัญและเก่าแก่ที่สุดของอินเดีย ไทยนำมาดัดแปลงให้เป็นรามเกียรติ์แบบฉบับของไทยที่มีเรื่องราวน่าตื่นเต้นและสนุกสนาน รามเกียรติ์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้กันระหว่าง ฝ่ายธรรมะ คือ มนุษย์ ลิงและเทวดา กับ ฝ่ายอธรรม คือ ยักษ์ รามเกียรติ์มีอิทธิพลต่อศิลปวัฒนธรรมไทยด้านต่าง ๆ เช่น การแสดงโขน หนังใหญ่ หุ่นละครเล็ก ภาพวาดจิตรกรรม และประติมากรรม นอกจากนี้ยังมีสำนวนไทยหลายสำนวนที่มีที่มาจากเรื่องรามเกียรติ์

การแสดงโขน ชุด ศีกอินทรชิต ตอน นาคบาท

วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์เป็นที่นิยมในประเทศไทย จึงมีผู้แต่งวรรณคดีเรื่องนี้ขึ้นหลายฉบับ และบางฉบับมีรูปแบบการประพันธ์ที่แตกต่างกัน เช่น

ชื่อเรื่อง	สมัยที่แต่ง	ผู้แต่ง	หมายเหตุ
โคลงทรงกลดสอนพระราม	กรุงศรีอยุธยา	สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	เพื่อเป็นคำสอนแก่ลูกหลานของพระองค์
โคลงพาสีสอนน้อง	กรุงศรีอยุธยา	สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	เพื่อใช้เปรียบเทียบในการอบรมสั่งสอนข้าราชการ
บทละครเรื่องรามเกียรติ์	กรุงธนบุรี	สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี	เพื่อใช้เล่นละครหลวง
บทละครเรื่องรามเกียรติ์	กรุงรัตนโกสินทร์	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช	เพื่อรวบรวมวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ให้เป็นฉบับสมบูรณ์
บทละครเรื่องรามเกียรติ์	กรุงรัตนโกสินทร์	พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	เพื่อใช้เป็นบทละครรำ
บทละครเรื่องรามเกียรติ์	กรุงรัตนโกสินทร์	พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	เพื่อใช้สำหรับเล่นโขนหรือละคร
รามเกียรติ์ บทร้องและบทพากย์	กรุงรัตนโกสินทร์	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	เพื่อใช้สำหรับเล่นโขน

รู้หรือไม่

วรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ที่สุด คือ บทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงได้รับการยกย่องให้เป็น “วรรณคดีแห่งชาติ” เพราะใช้ภาษาและสำนวนไทยที่เรียบง่าย ไพเราะ มีตัวละคร และมีเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้น ชวนให้ติดตาม เป็นเรื่องที่มีคุณค่า และให้ความรู้เกี่ยวกับสังคม และประเพณีวัฒนธรรมไทย

โอ้โฮ! วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานมากๆ แล้วยังเป็นวรรณคดีแห่งชาติอีกด้วย สงสัยพี่คงต้องไปหามาอ่านบ้างแล้วละ

พี่เก่งคะ รามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีแห่งชาติ หนูดีก็เลยอยากรู้เกี่ยวกับประวัติของพระองค์เพิ่มเติม พี่เก่งช่วยเล่าให้หนูดีฟังได้ไหมคะ

ได้อยู่แล้วหนูดี... แต่หนูดีอย่าลืมนะว่า เมื่อเราจะพูดถึงประวัติที่เป็นของพระมหากษัตริย์ เราจะใช้คำว่า “พระราชประวัติ” นะครับ

ข้อควรระวัง

การใช้คำราชาศัพท์ คำว่า “พระราช” ใช้หน้าหน้าคำนาม แสดงว่าคำนามนั้นเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เช่น พระราชประวัติ พระราชนิพนธ์ เป็นต้น

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

มีพระนามเดิมว่า ทองด้วง พระราชสมภพที่กรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๒๗๙ ขณะมีพระชนมายุ ๒๕ พรรษาได้เป็นหลวงยกกระบัตรราชบุรี (หลวง – ยก – กระ – บัด) เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกอบกู้อิสรภาพได้ พระองค์ช่วยสมเด็จพระเจ้าตากสินรบหลายครั้ง จนได้เลื่อนยศเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก

วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ พระองค์เสด็จขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์และได้ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี จึงถือว่าพระองค์เป็น “ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี” หรือ พระมหากษัตริย์พระองค์แรกแห่งราชวงศ์จักรี เราอาจเอ่ยพระนามสั้น ๆ ว่า รัชกาลที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งการสร้างพระนคร การสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมของชาติ นั่นคือวรรณคดีไทย โดยพระองค์ให้ประขุนนักปราชญ์ เพื่อช่วยกันรวบรวมวรรณคดีของไทยที่สูญหายไปในช่วงกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์เองและฟื้นฟูวรรณคดีเก่าด้วย

ปัจจุบันมีพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระองค์ประดิษฐานอยู่ที่สะพานพระพุทธยอดฟ้า หรือชื่อเป็นทางการคือ สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ กรุงเทพมหานคร และอีกที่หนึ่งคือ มุลงนิอิอุทยานราชภักดีในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จ.ประจวบคีรีขันธ์

สะพานพระพุทธยอดฟ้า กรุงเทพมหานคร

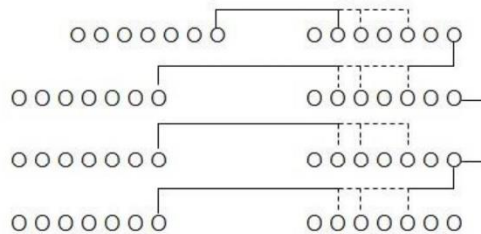

มุลงนิอิอุทยานราชภักดีในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จ.ประจวบคีรีขันธ์ (จากในรูป รัชกาลที่ ๑ คือรูปที่ ๕ นับจากซ้ายมือ)

ลักษณะคำประพันธ์

บทละครเรื่องรามเกียรติ์ มีรูปแบบคำประพันธ์เป็นกลอนบทละคร ใช้เป็นบทร้องในละครรำ จำนวนคำในแต่ละวรรคของกลอนบทละครทั่วไปมีระหว่าง ๖ - ๙ คำ

กลอนบทละครประกอบด้วยกลอนตั้งแต่ ๒ คำกลอนขึ้นไป (กลอน ๒ วรรค เรียกว่า ๑ คำ หรือ ๑ คำกลอน) รูปแบบของกลอนบทละครจะมีขอบเฉพาะ คือ วรรคแรกของแต่ละท่อนมักใช้คำขึ้นต้นเป็นพิเศษของบทละคร ได้แก่ การใช้ “เมื่อนั้น” นำบทตัวละครสำคัญ หรือกษัตริย์ ส่วน “บัดนั้น” นำบทตัวละครรอง และ “มาจะกล่าวบทไป” เมื่อเอ่ยถึงตัวละครนั้นเป็นครั้งแรก หรือใช้ขึ้นต้นเมื่อเริ่มตอนใหม่

ตัวอย่าง การใช้ **เมื่อนั้น** นำบทตัวละครสำคัญ
เมื่อนั้น ฝ่าย**ทศพัทรย์กษ**
 ตั้งแต่ได้อंकนางสีดา มาไว้ในสวนอุทยาน
 ความรักมรรจงตรึงจิต คิดใคร่ร่วมรสสงสาร
 รากร้องดังหนึ่งเพลิงกาล พญามารัญจนปวดใจ

ทศกัณฐ์

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕๕๓: ๑๒๖)

หนุมาน

ตัวอย่าง การใช้ **บัดนั้น** นำบทตัวละครรอง

บัดนั้น **วายุบุตรวุฒิไกรใจกล้า**
 ฉวยจับตระบองตาลมา เจื่อง่าด้วยกำลังฤทธิ์รอน
 ตาหมายเขม้นจะพิฆาต องอาจตั้งพญาไกรสร
 สองมือกวัดแกว่งคทาธร วานรก็ฟาดลงสามที

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕๕๓: ๓๗๔)

ตัวอย่าง การใช้ **มาจะกล่าวบทไป** เมื่อเอ่ยถึงตัวละครนั้นเป็นครั้งแรก หรือใช้ขึ้นต้นเมื่อเริ่มตอนใหม่

มาจะกล่าวบทไป ถึง**นทกน้ำใจกล้าหาญ**
 ตั้งแต่พระสยมภูญาณ ประทานให้ล้างเท้าเวา
 อยู่บันไดไกรลาสเป็นนิจ สุราฤทธิ์ดับหัวแล้วลูบหน้า
 บ้างให้ดกน้ำล้างบาทา บ้างถอนเส้นเกศาวิ่งไป

นทก

(รามเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๔๗)

แนะนำตัวละคร

เรื่องรามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่มีเนื้อหายาวมากและยังมีตัวละครอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหนูดีจะแนะนำตัวละครที่สำคัญให้เพื่อนๆ จำกันได้ง่ายๆ ก่อนที่จะไปฟังเรื่องรามเกียรติ์กันนะคะ

วงศ์กษัตริย์ กรุงอโยธยา

พระราม

พระราม คือ พระนารายณ์อวตารลงมาเกิดเป็นลูกของท้าวทศรถกับนางเกาสรียา เพื่อจะปราบทศกัณฐ์ พระรามมีน้องชายแต่คนละแม่ ๓ คน คือ พระพรต พระลักษมณ์ และพระสัตรุต (พระ-สัด-ตะ-รุต) พระรามมีกายสีเขียว สามารถปรากฏร่างเป็นพระนารายณ์มีสี่กรได้ **อาวุธประจำตัว** คือ ศรซึ่งเป็นอาวุธวิเศษ ที่ได้รับมาจากพระอิศวร (พระ-อิ-สวณ)

เมื่อนั้น
จึงให้นามตามศาสตร์พระศุติ
พระเชษฐาคือนารายณ์เทเวศร์
ที่สองคือจักรฤทธิรอน
ที่สามคือปลั่งกับสังข์ทรง
ศทาวุธที่สุดอันดับมา

องค์พระดาบสทั้งสี่
โดยศรีขันชาพยากรณ์
ชื่อพระรามศทงศร
นามกรพระพรตกุมาร
ชื่อพระลักษมณ์สุริยวงศ์กนิษฐา
ชื่อว่าพระสัตรุดกุมาร

(รามเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๒๗๓)

พระลักษมณ์

พระลักษมณ์ เป็นน้องชายของพระราม เมื่อพระรามต้องออกเดินป่า ๑๔ ปี พระลักษมณ์ บวชและขอตามไปด้วย ในศึกลงกา พระลักษมณ์ออกรบหลายครั้งและถูกอาวุธของฝ่ายยักษ์ ๕ ครั้ง

 นางสีดา	นางสีดา นางสีดาเป็นลูกของทศกัณฐ์กับนางมณโฑ แต่พิเภก (น้องชายของทศกัณฐ์) ทำนายว่าจะเป็นกาลกิณีแก่ทศกัณฐ์และบ้านเมือง ทศกัณฐ์จึงสั่งให้นำใส่ผอบ ลอยน้ำไป พระฤๅษชนกพบจึงเก็บไปเลี้ยงเป็นลูก โดยฝังดินฝากแม่พระธรณีไว้ เมื่อพระฤๅษชนกกลับไปครองกรุงมิถิลาจึงไปขุดขึ้นมา ตั้งชื่อให้ว่า สีดา เป็นบุตรศรีศุภลักษณ์เลิศ งามประเสริฐดั่งนางในไตรจักร ผิวพรรณนวลละอองผ่องพักตร์ ผิวดุริยางค์ยักษในลงกา นางนักร้องขึ้นว่าผลาญราพณ์ สามคาบปรากฏถ้วนหน้า แต่องค์บิดเรศมารดา ไม่ได้ยอวานางนงลักษณ์ (รามเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๒๗๓)
--	---

วงศ์วานร กรุงขีดขิน

 พาลี	พาลี เป็นลูกของพระอินทร์กับนางกาลอัจนา พาลีถูกพระฤๅษีโคดมสาปให้เป็นลิงป่า พระอินทร์จึงสร้างเมืองขีดขินให้อยู่ และชื่อว่า พญาอากาศ เคยไปช่วยสุครีพตั้งเขพระสุเมรุให้ตรง พระอิศวรจึงให้ชื่อใหม่ว่า พาลี เมื่อตอนที่ทศกัณฐ์พานางมณโฑเหาะผ่านเมือง พาลีก็ไปรบและแย่งนางมณโฑมา มีลูกชื่อองคต อาวุธประจำตัว คือ ตรีเพชร พระอิศวรให้พรว่าถ้ารบกับใครให้พละกำลังลดจากตัวผู้นั้นไปเพิ่มให้กับพาลีครึ่งหนึ่ง
---	--

	องคต เป็นลูกของพาลีกับนางมณฑิมา พระฤๅษีอังคตทำพิธีผ่าออกจากท้องนางมณฑิมา แล้วไปใส่ในท้องแพะ หน้าขององคตจึงเป็นลิงแต่ปากคล้ายแพะ ตัวสีเขียว สู้ครีฟนำไปถวายตัวต่อพระราม องคตได้เป็นทูตสื่อสารให้ทศกัณฐ์คืนนางสีดา และฆ่าเสนายักษ์ตาย เมื่อสิ้นศึกจึงได้ความดีความชอบเป็นพญาอินทราภาพ อุปราช (อุป-ปะ-หาราด) เมืองขีดจีน								
 สคูรีฟ	สคูรีฟ เป็นลูกของพระอาทิตย์กับนางกาลอัจนา ตัวสีแดง ถูกพระฤๅษีโคทมสาปแช่งเดียวกับพญาอากาศ สคูรีฟอาสาทำให้เขาพระสุเมรุที่เอียงให้ตั้งตรงตามเดิม ต่อมาถวายตัวต่อพระรามและได้ครองเมืองขีดจีนแทนพาลี มีบทบาทสำคัญในการจัดทัพออกรบทุกครั้งในศึกกรุงลงกา								
 หนุมาน	หนุมาน เป็นลิงเผือก ตัวสีขาว เกิดจากนางสวาหะถูกมารดาสาปพระอิศวรจึงสั่งให้พระพายนำเทพอาวุธของพระองค์เข้าปากของนาง นางจึงตั้งครรภ์ และคลอดบุตรเป็นลิงเผือกเหาะออกมาจากปากชื่อว่าหนุมาน หนุมานจึงถือว่าพระพาย (ลม) เป็นพ่อของตน หนุมานสามารถแปลงฤทธิ์ให้มีสี่หน้าแปดมือ หาวเป็นดาวเป็นเดือนได้ หนุมานถวายตัวเป็นทหารเอกของพระราม อาวุธประจำตัว คือ ตรีเพชร สามารถแปลงกาย หายตัวได้ หากถูกอาวุธของศัตรูจนตายเมื่อมีลมพัดมาก็จะฟื้นขึ้นได้อีก								
 มัจฉานุ	มัจฉานุ เป็นลูกของหนุมานกับนางสุพรรณมัจฉา ตัวเป็นลิงหางเป็นปลา ไมยราพนำไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม เมื่อหนุมานตามไปช่วยพระรามที่เมืองบาดาลจึงพบกับมัจฉานุ ในตอนแรกสู้รบกันเพราะไม่รู้ว่าเป็นพ่อลูกกัน หลังศึกลงกา ไวยวิกเจ้าเมืองบาดาลพาไปเฝ้าพระราม พระรามจึงตัดหางปลาออก <table border="0"> <tr> <td>ชื่อมัจฉานุวัยวุฒิ</td><td>บุตรนางมัจฉาดวงสมร</td></tr> <tr> <td>สำรอกไว้ริมสาคร</td><td>ไมยราพฤทธิ์รอนได้</td></tr> <tr> <td>เลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม</td><td>ได้อยู่ด่านชั้นตักศิลา</td></tr> <tr> <td>บิตูเรศของเราผู้ศักดิ์ดา</td><td>ชื่อว่าคำแหงหนุมาน</td></tr> </table> (รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕๕๓: ๓๕๙)	ชื่อมัจฉานุวัยวุฒิ	บุตรนางมัจฉาดวงสมร	สำรอกไว้ริมสาคร	ไมยราพฤทธิ์รอนได้	เลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม	ได้อยู่ด่านชั้นตักศิลา	บิตูเรศของเราผู้ศักดิ์ดา	ชื่อว่าคำแหงหนุมาน
ชื่อมัจฉานุวัยวุฒิ	บุตรนางมัจฉาดวงสมร								
สำรอกไว้ริมสาคร	ไมยราพฤทธิ์รอนได้								
เลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม	ได้อยู่ด่านชั้นตักศิลา								
บิตูเรศของเราผู้ศักดิ์ดา	ชื่อว่าคำแหงหนุมาน								

วงศ์กรุงลงกา

 ทศกัณฐ์	ทศกัณฐ์ เป็นกษัตริย์แห่งกรุงลงกา ถือว่าเป็นตัวละครเอกของเรื่องรามเกียรติ์ กายสีเขียว มี ๑๐ พักตร์ ๒๐ กร ไม่มีใครฆ่าได้ เพราะทศกัณฐ์ถอดดวงใจใส่กล่องฝากไว้กับพระฤๅษีโคบุตร ทศกัณฐ์มีนิสัยเจ้าชู้ มีภรรยามาก แต่ก็ยังลักพาตัวนางสีดา จึงเป็นสาเหตุให้ต้องทำศึกกับพระราม ญาติมิตรตายไปจนเกือบหมด และในที่สุดตนเองก็ถูกพระรามฆ่าตาย เมื่อนั้น ฝ่ายนางรัชตามเหสี องค์ท้าวลัสเตียนธิบตี เทวีมีราชบุตรา คือว่านทมกมกำเนิด เกิดเป็นพระโอรสา ชื่อทศกัณฐ์กุมารา สิบเศียรสิบหน้ายี่สิบกร (รามเกียรติ์ เล่ม ๑. ๒๕๕๓: ๕๔)
 อินทรชิต	อินทรชิต ตัวสีเขียว เป็นลูกของทศกัณฐ์กับนางมณโฑ เดิมชื่อ รณพักตร์ บทบาทสำคัญของอินทรชิตในเรื่องรามเกียรติ์มีอยู่หลายตอน เช่น ตอนแผลงศรนาคบาศใส่กองทัพของพระลักษมณ์ หรือตอนศึกครั้งสุดท้าย อินทรชิตถูกศรของพระลักษมณ์ตัดคอขาดถึงแก่ความตาย กลางอากาศ พิเภกรีบไปหองคตไปขอพานแก้วมารองรับเศียรอินทรชิต เพราะอินทรชิตได้รับพรจากพระอิศวรว่า ถ้าเศียรของอินทรชิตตกดินที่ใดที่นั้นจะเกิดไฟปรลัยกัลป์
 พิเภก	พิเภก คือ เทพที่ลงมาเกิดในโลกมนุษย์เพื่อช่วยพระรามปราบทศกัณฐ์ ตัวสีเขียวเป็นน้องของทศกัณฐ์ มีความรู้ทางโหราศาสตร์ สามารถทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าได้แม่นยำ เมื่อทศกัณฐ์ลักพาตัวนางสีดามา พิเภกจึงเตือนและแนะนำให้สังคิน ทำให้ทศกัณฐ์โกรธมาก จนขับไล่พิเภกออกไปจากเมือง พิเภกจึงไปอยู่กับพระราม คอยให้คำแนะนำจนพระรามชนะสงคราม หลังจากเสร็จศึก พระรามสถาปนาให้พิเภกเป็นกษัตริย์ครองกรุงลงกา

เล่าเรื่องรามเกียรติ์

เริ่มเรื่องกล่าวถึงนนทกมีหน้าที่ล้างเท้าเทวดาอยู่ที่เชิงเขาไกรลาส เมื่อเทวดาไปเฝ้าพระอิศวร ก็ชอบแกล้งนนทกโดยการลูบหัวบ้างตบหัวบ้างจนกระทั่งผมร่วงหมด นนทกแค้นใจจึงไปเฝ้าพระอิศวรและขอนิ้วเพชรที่มีฤทธิ์ ซึ่งใครก็ให้ผู้นั้นถึงตาย พระอิศวรก็ให้พร เมื่อได้นิ้วเพชรมาแล้ว นนทกจึงแกล้งแค้นด้วยการขว้างนิ้วไปที่เทวดา ทำให้เหล่าเทวดาตายจำนวนมาก พระอิศวรจึงให้พระนารายณ์ไปปราบ พระนารายณ์แปลงกายเป็นนางอัปสร นนทกหลงรักจึงเกี่ยวพาราสี นางอัปสรชวนให้นนทกรำ นนทกรำตามไปจนถึงท่ารำที่ใช้นิ้วเพชรชี้ที่เข้าตนเอง นนทกก็ล้มลง ก่อนตาย นนทกเห็นนางอัปสรกลายเป็นพระนารายณ์ นนทกจึงต่อว่าพระนารายณ์ว่าเอาเปรียบ มีอำนาจมีถึงสี่มือแต่ตนมีเพียงสองมือ พระนารายณ์จึงให้นนทกไปเกิดใหม่ให้มีถึง ๒๐ มือ แล้วพระองค์จะตามไปเกิดเป็นมนุษย์มีเพียง ๒ มือ

เมื่อพระนารายณ์อวตารมาเกิดเป็นพระราม ลูกชายของท้าวทศรถแห่งกรุงศรีอยุธยา ฝ่ายนนทกลงมาเกิดเป็นทศกัณฐ์ครองเมืองลังกา ทศกัณฐ์มีลูกสาวหนึ่งคน ตอนเกิดโหรทำนายว่าจะนำอันตรายมาสู่ทศกัณฐ์และบ้านเมือง ทศกัณฐ์จึงให้ใส่ผอบลอยน้ำไป

พระฤๅษีเจออจึงเก็บไปเลี้ยงและได้อภิเษกสมรสกับ พระราม
ท้าวทศรถจะให้พระรามครองเมือง แต่นางไถยเกษีซึ่งเป็นมารดาเลี้ยง
ของพระรามต้องการให้พระพรตขึ้นเป็นกษัตริย์ จึงทวงสัญญาจากท้าว
ทศรถ นางไถยเกษีขอให้พระรามไปเดินป่าเป็นเวลา ๑๔ ปี และให้พระ
พรตขึ้นครองกรุงศรีอยุธยา พระรามจึงต้องออกบวช โดยมีพระลักษมณ์
และนางสีดาติดตามไปด้วย

นางสำนักรักนางสาวของทศกัณฐ์ได้พบพระรามจึงหลงรัก
แต่เห็นนางสีดาอยู่ด้วยจึงไปหาทศกัณฐ์และเล่าถึงความงามของนางสีดา
ทศกัณฐ์จึงวางแผนให้มารีตแปลงเป็นกวางทอง นางสีดาอยากได้
กวางทองจึงให้พระรามไปจับให้ เมื่อพระรามตามกวางไป มารีตแกล้ง
ร้องเป็นเสียงพระรามขอให้พระลักษมณ์มาช่วย ทศกัณฐ์จึงได้ลักพา
นางสีดาไปกรุงลงกา พระรามและพระลักษมณ์ตามหานางสีดาจนพบกับ
เหล่าพญาวานร ได้แก่ สุนทรีย หนุมาน องคต ชมพูพาน และได้ทหารซึ่ง
ล้วนเป็นลิงเพิ่มขึ้น พระรามจึงให้ช่วยสร้างถนนข้ามไปถึงเมืองลงกาและ
ส่งองคตเข้าไปเป็นทูตขอนางสีดาคืน แต่ทศกัณฐ์สั่งให้ทหารฆ่าองคต
สงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์จึงเริ่มขึ้น ทศกัณฐ์ออกรบเองและส่ง
ลูกหลาน ญาติพี่น้อง รวมทั้งเพื่อนๆ มาช่วยรบแต่ก็ตายจนหมด มีเพียง
ทศกัณฐ์ที่ฆ่าอย่างไรก็ไม่ตาย เพราะทศกัณฐ์ทำพิธีถอดดวงใจ หนุมาน
จึงวางแผนไปช่วยทศกัณฐ์รบชนะฝ่ายพระรามจนทศกัณฐ์ตายใจ และ
ไวใจหนุมาน เมื่อได้โอกาสหนุมานจึงขโมยกล่อดวงใจของทศกัณฐ์
ท้ายที่สุดทศกัณฐ์ก็ตายด้วยศรของพระราม

แบบทดสอบท้ายบท

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. เรื่องรามเกียรติ์มีที่มาจากเรื่องใด

- ก. ราม-สีดา
- ข. รามายณะ
- ค. มหาภารตะ
- ง. นารายณ์อวตาร

๒. รามเกียรติ์ฉบับใดที่ได้รับการยกย่องให้เป็นวรรณคดีแห่งชาติ

- ก. พระราชนิพนธ์ฉบับพระเจ้ากรุงธนบุรี
- ข. พระราชนิพนธ์ฉบับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ค. พระราชนิพนธ์ฉบับพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- ง. พระราชนิพนธ์ฉบับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

๓. “.....” ทศเศียรสุริย์วงศ์ใจหาญ

ได้ฟังสารอันแจ้งการ พญามารนิ่งนึกตรึกตรอง

ซิจะมนุษย์นี้สามารถ อดอาจจอนด้วยฤอา

แม่นข้ามมาได้ถึงลงกา ไฟร้อจะร้อนทั้งเวียงชัย

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒. ๒๕๕๓: ๒๕๐)

จากบทประพันธ์ข้างต้น ควรใช้คำขึ้นต้นในข้อใด

- ก. บัดนั้น
- ข. เมื่อนั้น
- ค. กล่าวถึง
- ง. มาจะกล่าวทไป

๔. สาเหตุใดที่ทำให้เกิดสงครามระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์

- ก. ความโลภ
- ข. ความเห็นแก่ตัว
- ค. ความโกรธแค้น
- ง. ความหลงใหลในสตรี

๕. เหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นก่อน

- ก. พระรามรบกับทศกัณฐ์
- ข. ทศกัณฐ์สั่งให้ทหารฆ่าองคต
- ค. หนุมานขยี้กลองดวงใจของทศกัณฐ์
- ง. พระรามกับพระลักษมณ์พบหนุมาน

๖. อวตาร หมายถึงข้อใดและใช้เฉพาะกับใคร

- ก. เกิด ใช้กับ หนุมาน
- ข. ตาย ใช้กับ ทศกัณฐ์
- ค. แบ่งร่างมาเกิดในโลกมนุษย์ ใช้กับพระนารายณ์
- ง. แปลงกายจากสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ใช้กับนางสีดา

๗. ผู้เรียนคิดว่า ทศกัณฐ์เป็นยักษ์ที่ดีหรือไม่

- ก. ไม่ดี เพราะเป็นยักษ์ที่ชั่วลาด
- ข. ดี เพราะทศกัณฐ์มีเทวดาคอยช่วยเหลือ
- ค. ไม่ดี เพราะทศกัณฐ์เป็นยักษ์ที่ขบถรังแกผู้อื่น
- ง. ดี เพราะทศกัณฐ์เป็นกษัตริย์ปกครองกรุงลงกา

๘. “...เมื่อนั้น ท้าวราพณาสูรยักขา” บทประพันธ์นี้กล่าวถึงใคร

- ก. พิเภก
- ข. หนุมาน
- ค. ทศกัณฐ์
- ง. พระราม

๙. เหตุใดทศกัณฐ์จึงไม่ตาย (การวิเคราะห์)

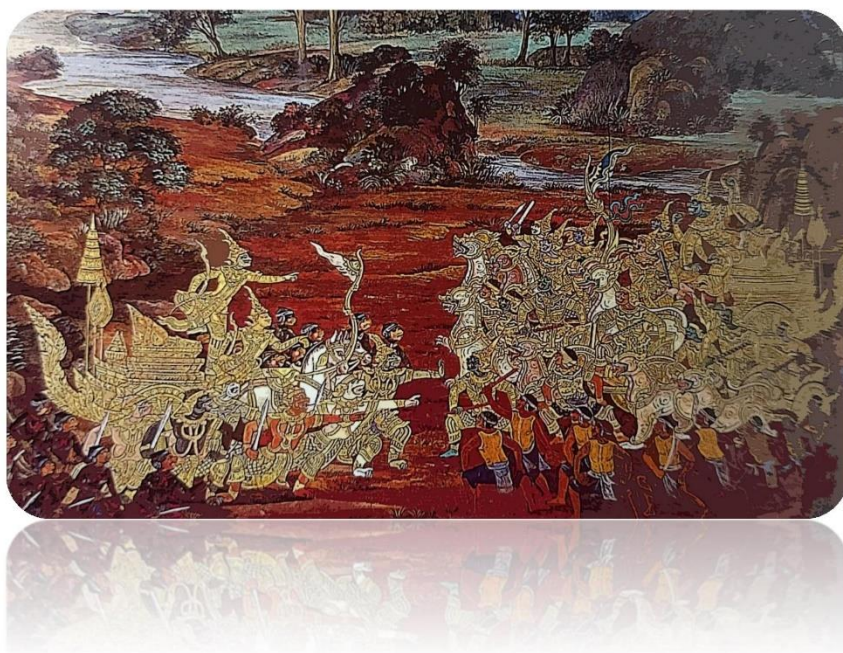
- ก. เพราะได้รับพรวิเศษจากพระอิศวร
- ข. เพราะหนุมานไม่เก่งพอ จึงไม่สามารถฆ่าได้
- ค. เพราะพิเภกคอยบอกกลศึกของพระรามให้
- ง. เพราะทำพิธีถอดกลองดวงใจฝากไว้ที่ฤๅษีโคบุตร

๑๐. จากเรื่องรามเกียรติ์ แสดงให้เห็นคุณธรรมในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ความดียอมชนะความชั่ว
- ข. ความสามัคคีนำมาซึ่งความสำเร็จ
- ค. ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี
- ง. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย

บทที่ ๔
รามเกียรติ์กับจิตรกรรม

ตรงนั้นนักท่องเที่ยวเยอะจัง พวกเขาดูอะไรกันนะ

นักท่องเที่ยวชมภาพจิตรกรรมฝาผนังรามเกียรติ์

พวกเขากำลังดูภาพจิตรกรรมฝาผนังกัน ค่ะ พี่แก่งที่ พระระเบียงของวัดพระแก้วนี้ ที่มีจิตรกรรมฝาผนังที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยเลยนะคะ

พี่จำได้แล้ว จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ใช้ไหมหนุ่ดี

ใช่ค่ะพี่แก่ง จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์นี้จะมีทั้งหมด ๑๗๘ ห้อง เราลองไปเดินดูกันนะคะว่า แต่ละห้องคือตอนใดของเรื่องรามเกียรติ์บ้าง

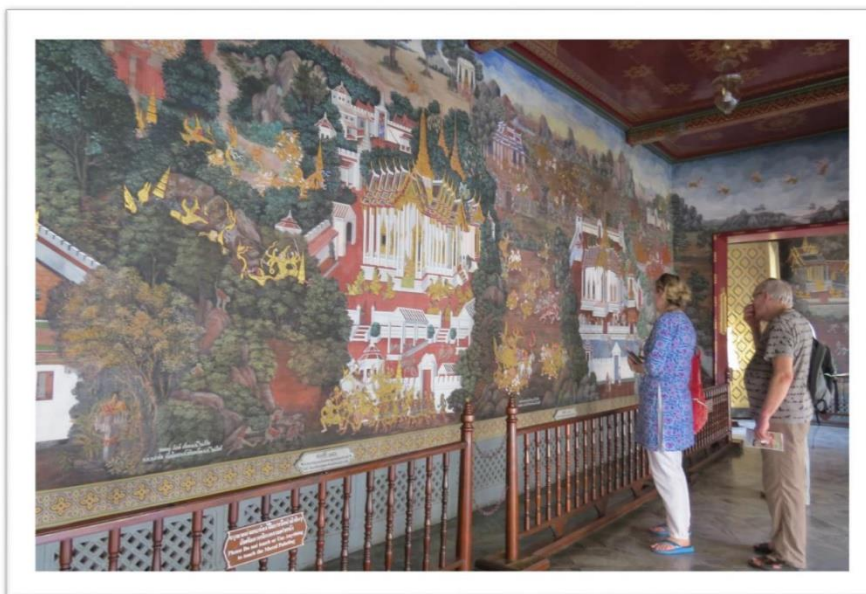

คำนี้มีความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
กลายร่าง	เปลี่ยนรูปร่าง, เปลี่ยนสภาพ
กาลกิณี	ลักษณะที่ไม่ดี, โชคร้าย
คันไถ	ส่วนประกอบของอุปกรณ์ที่ผูกกับควายเพื่อใช้ไถนา
เคราะห์	สิ่งที่นำผลมาให้แบบไม่ได้คาดคิด มักใช้ในทางไม่ดี เช่น เคราะห์ร้าย
ตำนาน	เรื่องราวที่เล่าต่อกันมา แสดงความเป็นมาของสถานที่ บุคคล และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
ถวายเป็น	มอบตัวแก่เจ้านาย
แท่นบรรทม	ที่นั้ง, ที่นอน (คำราชาศัพท์)
บาดาล	พื้นที่ที่อยู่ใต้ดินลงไป
ประณีต	เรียบร้อยงดงาม เช่น ฝีมือประณีต
ประหาร	ฆ่า
ปลงศพ	จัดการให้ศพคืนสู่ธรรมชาติโดยการเผาหรือฝังศพ
ผลาญ	ทำลายให้หมดสิ้น
พลับพลา	ที่ประทับชั่วคราวของพระมหากษัตริย์และพระบรมราชวงศ์
พิธีอภิเษกสมรส	พิธีแต่งงาน (ใช้กับพระบรมราชวงศ์)
มหรสพ	การบันเทิง, การเล่นเต้นรำ
ราพณ์	ชื่อเรียกทศกัณฐ์, ยักษ์
ลิงเผือก	ลิงที่มีตัวสีขาว
วอดวาย	หมดไป, สิ้นไป
วิหาร	อาคารที่อยู่ในวัด เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป
สร้างสรรค์	สร้างให้มีขึ้นโดยไม่เลียนแบบ
อาศรม	ที่อยู่ของนักพรต (ผู้รักษาศีล)

รู้จัก... 'จิตรกรรมรามเกียรติ์'
ในวัดพระแก้ว'

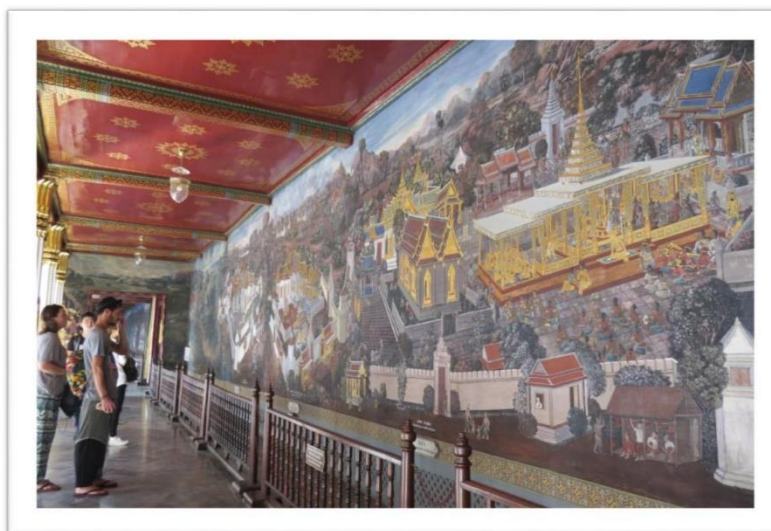

นักท่องเที่ยวชมภาพจิตรกรรมฝาผนังรามเกียรติ์

จิตรกรรมไทย เป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นด้วยการวาดและระบายสี เป็นศิลปะที่แบนๆ ไม่เหมือนกับประติมากรรม เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา วรรณกรรมทางศาสนา ตำนาน วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ จิตรกรรมไทยเป็นศิลปะที่มีความประณีต สวยงาม แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยที่สร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีต จนกลายเป็นศิลปะประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย

จิตรกรรมฝาผนังมักจะพบที่อุโบสถ วิหาร ศาลา โดยจะเขียนลงบนส่วนต่าง ๆ ของอาคาร เช่น ฝาผนัง เพดาน เสา บานประตู หน้าต่าง เรื่องที่นิยมนำมาเขียนโดยมากจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา รวมถึงวรรณคดีไทย

จิตรกรรมรามเกียรติ์ในวัดพระแก้ว จึงเป็นภาพวาดบนฝาผนังของพระระเบียงเรื่องรามเกียรติ์โดยละเอียดและสมบูรณ์ มีคำบรรยายเรื่องใต้ภาพสั้น ๆ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้ช่างเขียนภาพเล่าเรื่องรามเกียรติ์ตามพระราชนิพนธ์ของพระองค์ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๓ มีการซ่อมแซมภาพที่เสียหายด้วยการลบและวาดใหม่ทั้งหมด หลังจากนั้นมีการซ่อมแซมมาโดยตลอด ทั้งในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อครั้งฉลองกรุงศรี ๑๐๐ ปี ในรัชกาลที่ ๗ เมื่อครั้งฉลองกรุงศรี ๑๕๐ ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ และซ่อมแซมครั้งใหญ่ในรัชกาลที่ ๙ เมื่อครั้งฉลองกรุงศรี ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕

ภาพจิตรกรรมฝาผนังรามเกียรติ์

จิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ที่วัดพระแก้วนี้ ได้รับการบูรณะอยู่เสมอ จึงคงความสวยงามและสมบูรณ์ไว้ได้ ถือเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่มีความยาวที่สุดในโลกอีกด้วยนะคะ

ภาพแรกของห้องที่ ๑ จะอยู่ทางประตูด้านทิศเหนือ เริ่มต้นด้วย
ตอนที่พระชนกฤๅษีหาผอบนางสีดา

ภาพจากห้องที่ ๑ พระฤๅษีหาผอบนางสีดา

นางสีดาเป็นลูกสาวของทศกัณฐ์และนางมณโฑ เมื่อคลอดร้องขึ้นสามครั้งว่า “ผลาญราพณ์” (ราพณ์ อ่านว่า ราบ แปลว่า ยักษ์) พิเภกและโอรทำนายว่าจะเป็นกาลกิณี ทำลายเผ่าพันธุ์ยักษ์จึงให้พิเภกนำผอบทองใส่พระธิดาและนำไปทิ้งในแม่น้ำ พระชนกฤๅษี มาพบและเปิดผอบดูจึงเล็งไว้ แต่เป็นฤๅษีจึงไม่เหมาะจะเลี้ยงดูเด็กผู้หญิง จึงไปฝังไว้ใต้ต้น ไทรแล้วอธิษฐานว่าหากมีบุญได้เป็นพ่อลูกกันขอให้มีดอกบัวมารองรับผอบ ก็ปรากฏดอกบัว สีทองขึ้น เทวดามาช่วยกันเลี้ยงดูนางสีดา เวลาผ่านไปสิบหกปี พระชนกฤๅษีคิดจะกลับเมือง มิถิลา จึงนำทหารและพราหมณ์ อธิษฐานจิตและไถ่ดินหาผอบนางสีดา เมื่อพบจึงให้ชื่อว่า “สีดา” แปลว่า เกิดจากคันไถ

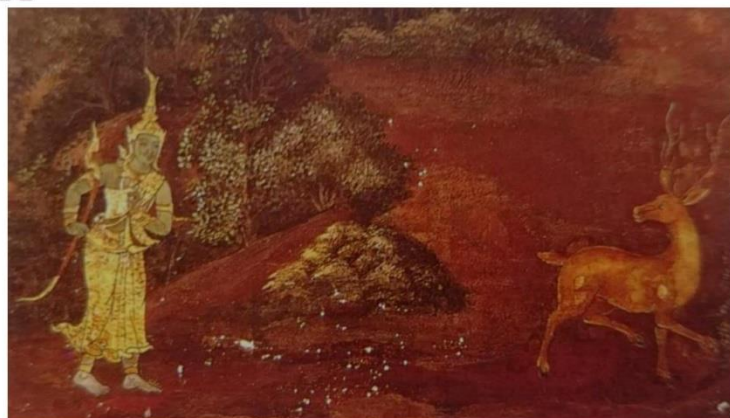
พบซึ่งดวงทิพย์ปทุมมालย์
ส่งกลิ่นหอมรื่นชื่นใจ
เห็นทั้งผอบสุวรรณรัตน์
ดั่งมณฑาทิพย์อรชร
เปิดขึ้นเห็นโฉมพระธิดา
นรลักษณ์พักตราวิลาวัลย์
จากผอบสุวรรณบรรจง
แรกปฏิสนธิเป็นนารี

โอภาสกลับกำนสดไส
อำไพบานแย้มขจายจร
จำรัสในห้องเกสร
จับแสงทินกรพรายพรรณ
งามยิ่งนางฟ้าในสวรรค์
รับขวัญแล้วอุ้มนางเทวี
รูปทรงเท้านางในราศี
สิบหกปีจำเริญยนา

(รวมเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๓๑๖)

การชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ เพื่อน ๆ จะเริ่มจากห้องที่ ๑ และเดินไปทางขวาเรื่อย ๆ จนถึงห้องสุดท้ายนะครับ

ภาพจากห้องที่ ๒๔ พระรามตามกวาง

ทศกัณฐ์ให้มารีศแปลงเป็นกวางทองล่อพระรามออกมาตามจับ และหลอกให้พระลักษมณ์เข้าใจผิดว่าพระรามถูกทำร้ายจนต้องตามออกไปช่วย เมื่อนางสีดาอยู่ที่อาศรมผู้เดียว ทศกัณฐ์จึงแปลงเป็นฤๅษีมาชักชวนนางสีดาไปอยู่ที่กรุงลงกา แต่นางไม่ยอม ทศกัณฐ์จึงกลายร่างเป็นยักษ์และลักพาตัวนางไป

เมื่อนั้น
เสี้ยวไถ่สุวรรณมฤคา
พระเร่งรีบติดตามกวางไป
พิโรธโกรธกริ้วดั่งอัคคี
เมื่อนั้น
โลดโผนโจนข้ามห้วยธาร
วิ่งพลางเหลียวหลังไม่ยังหยุด
ลืมหิ้วด้วยกลัวพระจักรา

พระตรีภูวนาถนาถา
โดยแถวแนวป่าพนาลี
จนอุทัยร้อนแรงแสงสี
ภูมิขึ้นศรจะรอนราญ
พญามารีศใจหาญ
ผ่านขึ้นบนเนินบรรพต
จนสุดกำลังยักขา
ก็กลายกลับเป็นหน้ากุ่มก้น

(รามเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๕๗๘-๕๗๙)

ภาพจากห้องที่ ๒๕ พระรามพบหนุมาน

พระรามและพระลักษมณ์ออกตามหานางสีดา ระหว่างทางแวะพักใต้ต้นหว้า ได้พบกับลิงเผือก ซึ่งก็คือหนุมาน เมื่อหนุมานรู้ว่าคือพระรามที่เป็นองค์นารายณ์อวตารจึงเข้ากราบถวายตัว และนำพญาสุครีพเข้าเฝ้า เพื่อจัดหากองทัพไปกรุงลงกา

เห็นกระป๋องอาจจ่อหังการ
เผือกผู้ดูงามบริสุทธ์
ครั้นจะขับสำเนียงเสียงดัง
จึงยกพระหัตถ์ขึ้นโบก
แต่พระขับไล่เป็นหลายที
ซำรูดไปไม่ปรายลง
จึงจับเอาคันธนูมา

แอบคำคมไม่ไบบัง
ชาวผ่องผาดผุดดั่งสีสังข์
ก็ระวังบรรทมพระจักรี
กระชอกแต่พอจะให้หนี
กระบี่ไม่ไปดั่งจินดา
ต้ององค์พระบรมเชษฐา
หน่วงนาวเงื่องกระหัยกร

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕๕๓: ๑๖)

ภาพจากห้องที่ ๓๖ หนุมานเผาลงกา

หลังจากพบกับนางสีดา หนุมานบอกว่าตนเป็นทหารของพระรามและมอบแหวนกับสไบให้ แต่สีดางไม่เชื่อ หนุมานจึงเล่าเรื่องที่พระรามกับนางสีดาเสียดกันครั้งแรกซึ่งเป็นเรื่องที่รู้จักกันสองพระองค์เท่านั้น นางสีดาจึงเชื่อ แต่ยังไม่ตามกลับไป

หนุมานจึงจะกลับไปบอกพระราม แต่ก่อนกลับแหวะทำลายสวนขวัญ ทศกัณฐ์ให้อินทรชิตไปจับหนุมาน หนุมานแกล้งยอมให้จับและขอให้ประหารตน โดยแนะนำให้เผาด้วยไฟ ทศกัณฐ์หลงกลทำตาม หนุมานจึงวิ่งไปทั่วทำให้ไฟเผาปราสาทจนกรุงลงกาอวตวย จากนั้นหนุมานกลับไปหาพระราม ทศกัณฐ์จึงให้เหล่าเทพมาช่วยสร้างเมืองให้ใหม่

บัดนั้น
ครั้นเพลิงติดขึ้นก็ดีใจ
เที่ยวจุดปราสาทราชฐาน
โรงช้างโรงม้าเรือนพล

คำแหงหนุมานทหารใหญ่
วิ่งโผนเข้าไปไซยยนต์
เพลิงกาลรุ่งโรจน์โหมมหน
อลวนไปทั้งธานี

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕๕๓: ๑๖๓)

ภาพจากห้องที่ ๕๓ หนุมานอมพลับพลา

พระรามฝันตอนใกล้รุ่งจึงให้พิเภกทำนายฝัน พิเภกทำนายว่าพระรามจะมีเคราะห์ ตอนค่ำจนถึงกลางดึก หากฝันหนึ่งไปจึงจะพ้นเคราะห์ เพราะทศกัณฐ์จะให้ มัยราพนธ์มาลักพระรามไปยังเมืองบาดาล แต่ทหารของพระรามจะไปช่วยไม่ได้ ตกค่ำหนุมาน จึงแปลงกายใหญ่โต อมแท่นบรรทมพระรามไว้ในปาก เมื่อมัยราพนธ์รู้ว่าหนุมานแปลงกาย อมพลับพลาไว้ จึงออกอุบายทำให้ทหารลิงเข้าใจผิดคิดว่าเช้าแล้วก็พากันพักผ่อน จากนั้น มัยราพนธ์จึงเป่ากลองยาสะกดให้หลับทั้งกองทัพ แล้วจึงอุ้มพระรามไปยังบาดาล

สูงจดภวักพรหมาน
เบื่องต่ำได้พื้นดินดอน
หางวงเป็นปราการล้อม
อันพลับพลาแก้วโกมิน
อ้าโอษฐ์ออกเป็นทวาร

ใหญ่เท่าจักรวาลสิงขร
หยั่งถึงสาครรองดิน
โอบอ้อมโยธาไว้สิ้น
ขุนกบินทร์เอาไว้ในอุรา
ใบบานปิดเปิดนั้นชีวหา

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕:๕๓: ๓๔๔)

ภาพจากห้องที่ ๑๑๓ งานพระเมรุทศกัณฐ์

ภายหลังการทำสงครามที่ยาวนาน ทศกัณฐ์ก็ถูกพระรามสังหาร การรบครั้งสุดท้าย ทศกัณฐ์แปลงเป็นพระอินทร์ออกรบ ในการรบที่ผ่านมาไม่ว่าจะโดนอาวุธใดทศกัณฐ์ก็ไม่ตาย เนื่องจากถอดดวงใจฝากไว้กับฤๅษีโคบุตร แต่ครั้งนี้หนุมานได้กล่อดวงใจของทศกัณฐ์ไปและทำลาย เวลาเดียวกับที่ศรของพระรามปักที่อกของทศกัณฐ์จึงสิ้นชีวิต พิเภกจัดพิธีปลงศพ ทศกัณฐ์ และจัดให้มีการละเล่นต่าง ๆ รายรอบพระเมรุพระศพของทศกัณฐ์อย่างยิ่งใหญ่

มหรสพหรือการละเล่นต่าง ๆ ในงานพระบรมศพซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีความเชื่อว่า การสวดรดต คือการกลับถิ่นเดิมหรือโลกเก่าของบรรพบุรุษ ซึ่งควรรื่นเริงยินดี จึงจัดให้มีมหรสพหรือการละเล่นมาจนถึงปัจจุบัน

รู้หรือไม่

เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงามและยาวมาก ๆ เลยนะครับ
นี่เรายังเดิน กัน ไม่ถึงห้องสุดท้ายก็เมื่อยขาเสียแล้ว
พี่เก่งขอนั่งพักหน่อยนะครับ

ได้ค่ะ ระหว่างที่เราสองคนนั่งพัก หนูก็มีข้อมูลท่องเที่ยวเพิ่มเติมให้กับ
เพื่อน ๆ ค่ะ นอกจากที่วัดพระแก้วแล้ว ยังมีวัดที่มีภาพจิตรกรรมฝา
ผนังเรื่องราวเกียรติอีกหลายวัดเลยคะ ได้แก่ วัดพระเชตุพนวิมล
มังคลาราม หรือที่เรารู้จักกันในชื่อของวัดโพธิ์ มีชื่อเสียงในด้านการ
นวดแผนไทยระดับโลกเลยนะคะ นอกจากนี้ยังมีจิตรกรรมฝาผนังเรื่อง
รามเกียรติ์ที่วัดสุทัศนเทพวราราม ซึ่งทั้งสองวัดนี้ก็อยู่ไม่ไกลจาก
วัดพระแก้วด้วยคะ

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

วัดสุทัศนเทพวราราม

แบบทดสอบท้ายบท

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. คำในข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรมไทย
 - ก. การปั้น
 - ข. การลงสี
 - ค. การวาด
 - ง. การปิดทอง
๒. เนื้อหาที่ใช้เขียนจิตรกรรมไทยในวัดมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร
 - ก. นิทานพื้นบ้าน
 - ข. ประเพณีของไทย
 - ค. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย
 - ง. พระพุทธศาสนาและวรรณคดีไทย
๓. เรามักจะพบภาพจิตรกรรมไทยในส่วนใดของวัด
 - ก. พระปราสาท
 - ข. รอบฐานเจดีย์
 - ค. หลังคาพระอุโบสถ
 - ง. กำแพงรอบพระอุโบสถ
๔. หากผู้เรียนต้องพานักท่องเที่ยวชมจิตรกรรมรามเกียรติ์ในวัดพระแก้ว ต้องไปที่บริเวณใด
 - ก. เจดีย์
 - ข. พระอุโบสถ
 - ค. พระระเบียง
 - ง. ปราสาทพระเทพบิดร
๕. ในสมัยรัชกาลใดที่มีการซ่อมแซมจิตรกรรมฝาผนัง ด้วยการลบและเขียนใหม่ทั้งหมด
 - ก. รัชกาลที่ ๓
 - ข. รัชกาลที่ ๕
 - ค. รัชกาลที่ ๗
 - ง. รัชกาลที่ ๙

๖. จากเรื่องรามเกียรติ์ ทศกัณฐ์และนางสีดา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

- ก. พี่-น้อง
- ข. พ่อ-ลูก
- ค. ลุง-หลาน
- ง. สามี-ภรรยา

๗. มาริศแปลงเป็นสัตว์ชนิดใด

- ก. นกยูง
- ข. ลิงเผือก
- ค. ช้างเผือก
- ง. กวางทอง

๘. หนุมานเผากรุงลงกาด้วยวิธีใด

- ก. ให้เหล่าทหารยิงธนูไฟเข้าไปในกรุงลงกา
- ข. ทำให้อันทรชิตโมโห เพื่อให้แผลงศรไฟไสดน
- ค. แอบเข้าไปในกรุงลงกาแล้วจุดไฟเผาสวนขวัญ
- ง. ออกอุบายให้ทศกัณฐ์จุดไฟเผาหนุมาน แล้ววิ่งไปทั่ววัง

๙. ศักดิ์ครั้งสุดท้าย ทศกัณฐ์แปลงกายเป็นใครเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของตน

- ก. พระอินทร์
- ข. พระอิศวร
- ค. พระอาทิตย์
- ง. พระนารายณ์

๑๐. จิตรกรรมไทยนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงพระพุทธศาสนา วรรณคดีไทย และความงดงามของศิลปะไทยแล้ว ยังสะท้อนคุณลักษณะใดของคนไทย

- ก. ใจเย็น
- ข. ร่าเริง
- ค. มีน้ำใจ
- ง. อ่อนน้อม

บทที่ ๖
รามเกียรติ์กับสำนวนไทย

พี่เก่งคะ หลังจากที่เรารู้จักศิลปะไทยประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรามเกียรติ์กันมาจนครบแล้ว ในบทนี้ หนูดี จะนำเสนอความรู้เรื่องภาษาไทยกันบ้างนะคะ

เอ๊ะ! ยังมีความรู้เรื่องภาษาไทยเกี่ยวกับรามเกียรติ์ ด้วยหรือครับหนูดี

มีแน่นอนค่ะพี่เก่ง ในบทนี้หนูดีจะพูดถึง รามเกียรติ์ที่มี อธิพจน์ในภาษาไทย มีสำนวนไทยหลายสำนวนเลยคะที่มี ที่มาจากรามเกียรติ์

น่าสนใจนะหนูดี แต่พี่เก่งมีข้อสงสัยว่า คำว่าสำนวนไทย หมายความว่าอะไร หนูดีช่วยอธิบายให้พี่ฟังได้ไหมครับ

ได้ค่ะพี่เก่ง ถ้าพร้อมแล้วเปิดหน้าถัดไปได้เลยคะ 😊

คำนี้มีความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
กีดขวาง	ขวางกั้นไว้
ข้าวตอกดอกไม้	เป็นเครื่องบูชาที่มีข้าวเปลือกที่เอามาควั่นให้แตกและดอกไม้
ทะนุถนอม	คอยระวังรักษา
นัย	ความหมาย
นิทาน	เรื่องที่เล่ากันมา
ประสาน	ทำให้ต่อกันจนสนิท
ผิดเพี้ยน	ผิดไปเล็กน้อย, คลาดเคลื่อน
พงศาวดาร	เรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับประเทศชาติหรือพระมหากษัตริย์
มิจฉาชีพ	อาชีพที่ผิดกฎหมาย
ฤทธิ์	อำนาจศักดิ์สิทธิ์
หวงแหน	หวงมาก
อกตัญญู	ผู้ไม่รู้บุญคุณคน
อุบาย	เล่ห์เหลี่ยม
อุปมาอุปมัย	การเปรียบเทียบกับ

รู้จัก... 'สำนวนไทย'

เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมา มีความหมายไม่ตรงตัวหรือมีความหมายอื่นแฝง ใช้การอุปมาอุปมัยโดยมีนัยแฝง เพื่อให้ผู้รับได้ไปตีความ ซึ่งอาจแตกต่างไปจากความหมายเดิมหรืออาจคล้อยคลึงกับความหมายเดิมก็ได้ เช่น

ปิดทองหลังพระ หมายถึง การทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่อง เพราะไม่มีใครรู้

สำนวนไทยจากรามเกียรติ์

สำนวนไทยมีที่มาแตกต่างกัน อาจเกิดจากธรรมชาติ การกระทำ สิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ อุบัติเหตุ แบบแผนประเพณี ศาสนา ความประพฤติ การละเล่น นิทาน ตำนาน พงศาวดาร และวรรณคดีไทย

สำนวนไทยหลายสำนวนมีที่มาจากวรรณคดีไทย และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในบทนี้จะเลือกสำนวนไทยที่มีที่มาจากวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กลองดวงใจ

หนุมานและองคตขโมยกลองดวงใจของทศกัณฐ์

ความหมาย : สิ่งที่หวงแหน หรือทะนุถนอมเหมือนดวงใจ

ที่มา : พระรามรบกับทศกัณฐ์หลายครั้ง แต่ทศกัณฐ์ไม่เคยบาดเจ็บจนถึงตาย แม้จะถูกศรของพระรามจนร่างกายแยกเป็นหลายส่วน แต่สามารถประสานได้ดังเดิม พระรามจึงปรึกษากับพิเภกและทราบวาทะที่ทศกัณฐ์ไม่ตาย เพราะได้ถอดดวงใจเก็บใส่กลองไว้ หนุมานจึงอาสาไปเอากลองดวงใจ เมื่อทศกัณฐ์ถูกยิงด้วยศรของพระราม หนุมานก็ขโมยกลองดวงใจทำให้ทศกัณฐ์ตายในที่สุด

บัดนั้น
ครั้นทศกัณฐ์ต้องศรชัย
จึงขยี้ดวงจิตขุนมาร
ดับสูญสิ้นสุดวิญญูณ์

คำแหงหนุมานทหารใหญ่
ล้มในพางพื้นพิสุธา
แหลกลาญละเอียดด้วยหัตถา
ยักษาก็กัมวยชีวี

(รามเกียรติ์ เล่ม ๓. ๒๕๕๓: ๔๓๑)

การนำไปใช้ : ใช้เรียกแทนสิ่งที่เป็นของรักของหวง เช่น เขาหวงรถยนต์คันใหม่นั้นมาก ถือว่าเป็นกลองดวงใจของเขาเลย

กุมภกรรณทตน้ำ

ยักษ์กุมภกรรณ ทำพิธีทตน้ำ

ความหมาย : กิดขวาง ทำตัวเป็นอุปสรรคแก่ผู้อื่น

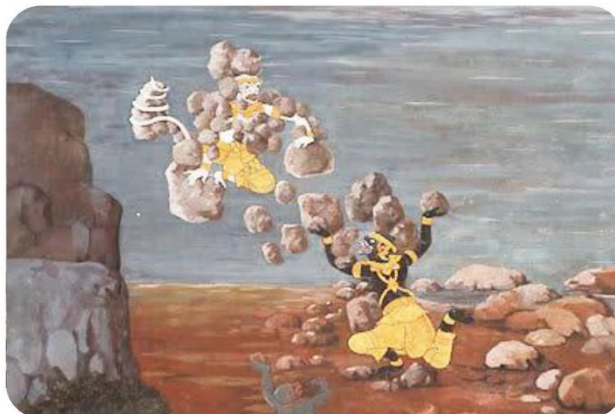
ที่มา : กุมภกรรณเป็นน้องชายของทศกัณฐ์ ต้องมาช่วยทศกัณฐ์รบกับพระรามแต่พ่ายแพ้จึงไปทำพิธีทตน้ำแทน เพื่อให้กองทัพของพระรามอดน้ำจนตาย โดยกุมภกรรณไปนอนขวางต้นน้ำที่จะไหลลงสู่กองทัพของพระราม เมื่อพระรามทราบจากพิเภกจึงให้หนุมานไปปราบ กุมภกรรณสู้หนุมานไม่ได้ก็หนีกลับลงกา น้ำจึงไหลปกติ

บัดเดียวกลับกายกลายเพศ	เท่าบรมพรหมเมตสูงใหญ่
อสุรีย่างเยื้องคลาไคล	ลงไปยังท้องธารา
ทอดองค์นอนขวางกลางน้ำ	บริกรรมพระเวทคาถา
จมอยู่ในท้องพระคงคา	มิได้เห็นกายาสุรี
น้ำท้นวนวังไม่หลังไหล	ไปหน้าพลับพลาชัยศรี
เดชด้วยฤทธิ์พิธี	วาริแห่งสันจันดินทราย

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕๕๓: ๔๓๖-๔๓๗)

การนำไปใช้ : ใช้กับผู้ทีนอนเกะกะขวางทางคนอื่น ปัจจุบันไม่พบการใช้สำนวนนี้แล้ว แต่จะใช้คำว่า “ทตน้ำ” เพียงอย่างเดียว ซึ่งการทตน้ำนี้เป็นวิธีการที่ช่วยจัดการปริมาณน้ำที่จะเข้าสู่พื้นที่โดยไม่ให้พื้นที่นั้นน้ำท่วมหรือแห้งแล้งจนเกินไป

จอมถนน

หนุมานและนิลพัทช่วยกันขนหินเพื่อจอมถนนไปกรุงลงกา

ความหมาย : เตรียมแผนการรู้ล้าที่ของผู้อื่น

ที่มา : พระรามนำกองทัพออกเดินทางตามหานางสีดาไปจนถึงฝั่งมหาสมุทรตรงข้ามกับกรุงลงกา แต่ข้ามไปไม่ได้ จึงให้เหล่าทหารวานรเอาหินมาถมกันเพื่อสร้างทางข้ามไปลังกา จึงเกิดคำว่า จอมถนน

ครั้นถึงเนินทรายชายสมุทร
น้องพญาพลีผู้ว่องไว
นิลพัทจงคุมนิกร
คำแหงหนุมานผู้ฤทธิ
สองนายพลัดกันรับส่ง
ให้เป็นถนนข้ามไป

จึงหยุดโยธาน้อยใหญ่
ก็ว่าไปแก่งสองเสนี
วานรชมพุกะปี่ศรี
คุมกระบี่ชิดชินเวียงชัย
ศิลาทิ้งลงสมุทรใหญ่
ยังเกาะพิชัยลงกา

(รามเกียรติ์ เล่ม ๒, ๒๕:๕๓: ๒๓๗)

การนำไปใช้ : ใช้พูดถึงการระดมกำลังคนที่ดินเพื่อสร้างถนน (ปัจจุบันไม่พบการใช้สำนวนนี้แล้ว)

ทรีพี

เทวดาคอยเลี้ยงดูควายทรีพี

ความหมาย : ลูกอกตัญญู ลูกที่คิดร้ายกับบิดามารดา

ที่มา : ยักษ์นนทกาลทำความผิดโดยการหยอกล้อกับเทพพาลีซึ่งเป็นนางสาวสวรรค์ จึงต้องคำสาปของพระอิศวรให้มาเป็นควายป่าชื่อทรีพา และจะต้องถูกลูกตัวผู้ของตนฆ่าตาย จึงจะพ้นคำสาป ทรีพาเป็นควายป่าที่มีกำลังมาก มีบริวารเป็นตัวเมียทั้งหมด เมื่อมีลูก ถ้าเป็นตัวผู้ก็จะฆ่าให้ตาย แต่มีนางควายป่าตัวหนึ่งออกลูกเป็นตัวผู้ กลัวจะถูกทรีพาฆ่าจึงเอาลูกไปซ่อนที่ถ้ำใหญ่และฝากเทวดาเลี้ยง เทวดาตั้งชื่อลูกควายว่า ทรีพี เมื่อทรีพีโตขึ้นก็แค้นที่พ่อคิดจะฆ่าตน จึงรอเวลาที่ตัวจะเท่ากับพ่อ แล้วจึงทำทรีพาให้มารบกัน ทรีพาสู้ไม่ได้จึงถูกฆ่าตาย

เมื่อนั้น
ได้ฟังหึงส่อหังการ
เหม่เหม่ดูดูไอ้ทรีพี
ตัวมึงหยาบใหญ่ใจพาล
ฆ่าพ่อตัวตายแล้วมีหน้า
มึงจะสู้ก็ไม่คู่พักตร์

พระอิศวรบรมนาถา
ผ่านฟ้ามีเทวโงการ
มาอ้างอวดฤทธิ์ว่ากล้าหาญ
ไอ้ชาติเดียรฉานทรลักษณ์
จะฆ่าเอาคอมารอจักร
แม่นรักจะใคร่ราวี

(รามเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๓๗๐)

การนำไปใช้ : ใช้พูดถึงลูกที่มีจิตใจโหดร้าย ทำร้ายและฆ่าได้แม้กระทั่งพ่อแม่ของตน เช่น ลูกชายของเขายากได้เงินมาก ถึงกับต้องฆ่าแม่ เขานี้ลูกทรีพีจริงๆ

น้ำบ่อน้อย

หนุมานหาวิธีดับไฟที่หาง

ความหมาย : น้ำลาย

ที่มา : หนุมานอาสาพระรามนำแหวนไปถวายนางสีดา ขากลับทำลายอุทยานของทศกัณฐ์จนเกิดการสู้กัน ในที่สุดยักษ์จับหนุมานได้ แต่ฆ่าเท่าไรก็ไม่ตาย หนุมานออกอุบายให้ทศกัณฐ์จุดไฟเผาตน จากนั้นหนุมานจึงเผลอลงจากนอควายแล้วจึงดับไฟที่ติดอยู่ตามร่างกาย แต่ไม่สามารถดับไฟที่หางได้ จึงไปขอให้พระนารทฤๅษีช่วย พระนารทฤๅษีจึงแนะนำให้เอาน้ำบ่อน้อยคือน้ำลายของหนุมานดับไฟ

เมื่อนั้น
พังวายุบุตรเจรจา
เอ็งเป็นทหารพระจักรกฤษณ์
น้ำในบ่อน้อยจะไฉน

พระนารทอาจารย์ชาญกล้า
หัวเราะร่าแล้วตอบไป
เพลิงนิดเท่านี้ไม่ดับได้
เหตุใดไม่ดับอัคคี

(รามเกียรติ์ เล่ม ๑. ๒๕๕๓: ๑๖๕)

การนำไปใช้ : ใช้เรียกแทนน้ำลาย

วัดรอยเท้า

ทรพี (สีดำ) ต่อสู้กับทรพา (สีน้ำตาล)

ความหมาย : แข่งกับผู้มีอำนาจ หรือลบหลู่ผู้มีพระคุณ

ที่มา : ทรพีลูกของทรพาเคยวัดรอยเท้าของพ่อ เมื่อเห็นว่าขนาดยังเล็กกว่าก็ยังไม่แค้น จึงรอเวลา และคอยไปวัดขนาดอยู่บ่อย ๆ จนเวลาผ่านไป ทรพีเติบโต แข็งแรง มีฤทธิ์เดช จึงไปวัดรอยเท้า เมื่อเห็นว่ามีขนาดเท่ากัน จึงคิดแค้นพ่อเนื่องจากแค้นที่พ่อจะฆ่าตน ตั้งแต่เกิด วันที่ทรพานำฝูงไปหากิน ตามปกติ ทรพีทำให้ทรพาต่อสู้กัน จนทรพาถูกทรพีฆ่าตาย

มาจะกล่าวบทไป
เทวรักษามาช้านาน
เหมือนได้กินนมมารดร
จำเรี่ยววัยใหญ่ขึ้นทุกวัน
ลองเชิงเรื้องรองคะนองไพร
ตามสะกดบททรพา
เห็นเท่าเติบโตใหญ่คล้ายคลึง
หมายเขม้นจะเป็นศัตรู
จะได้ลองฤทธิ์ชีวิตกัน
คิดแล้วแอบพุ่มชุ่มกายา

ถึงทรพีใจหาญ
ในถ้ำสุรกานต์พรายพรรณ
มีกำลังฤทธิ์รอนแรงขัน
ก็เที่ยวสัญจรออกมา
ไล่เลี้ยวเสียวชีวิตหินผา
วัดรอยบาทาบิดา
ก้ำกึ่งพอจะตอบต่อสู้
วันนี้ตัวกูกับบิดา
ประจัญตาถ่วงให้หนักหนา
จับกลืนกินหญ้าอยู่ริมธาร

(รามเกียรติ์ เล่ม ๑, ๒๕๕๓: ๓๖๖)

การนำไปใช้ : ใช้พูดถึงคนที่อวดดี ทำตัวเท่าเทียมผู้ใหญ่ ไม่ให้ความเคารพ เช่น ตอนนี่เธอทำตัวเหมือนลูกศิษย์ที่คิดแต่จะวัดรอยเท้าครู

ศรีศิลป์ไม่กินกัน

พระรามสู้กับพระมงกุฎและพระลบ

ความหมาย : เก่งเท่ากัน ต่างฝ่ายต่างทำอะไรไม่ได้

ที่มา : พระรามปล่อยม้าอุปการ พระมงกุฎจับม้าขี่และรบกับหนุมานจนหนุมานแพ้ พระรามจึงต้องออกรบเอง พระรามแผลงศรออกไปก็ครั้ง พระมงกุฎก็แผลงศรรับได้ทุกครั้ง ศรของทั้งสองฝ่ายไม่สามารถทำอะไรอีกฝ่ายได้ เนื่องจากทั้งคู่มีฝีมือเก่งเท่ากัน และไม่รู้ว่าเป็นพอลูกกัน พระรามแปลกใจที่ไม่สามารถทำอะไรพระมงกุฎได้ จนเมื่อแผลงศรครั้งสุดท้ายศรของพระรามกลายเป็นข้าวตอกดอกไม้ พระรามจึงเจรจากับพระมงกุฎและในที่สุดทั้งสองก็รู้ว่า เป็นพอลูกกัน ศรจึงไม่สามารถทำลายล้างกันได้ ผู้ที่ต่อสู้กันต่างคนต่างไม่สามารถทำอันตรายอีกฝ่ายได้

การนำไปใช้ : ปัจจุบันความหมายผิดเพี้ยนไปเป็นคนสองคนไม่ลงรอยกัน ไม่ถูกกัน เช่น สองคนนี้เขาไม่ค่อยถูกกันหรอก ทำงานด้วยกันไม่ได้ เหมือนพวกศรีศิลป์ไม่กินกัน

สิบแปดมงกุฏ

ทหารลิง ๑๘ มงกุฏ

ความหมาย : นักเลง คนเถร

ที่มา : พระอิศวรให้เหล่าเทวดาเกิดเป็นพญาวานรสิบแปดมงกุฏอยู่เมืองขีดขินและเมืองชมพู เพื่อช่วยเหลืพระนารายณ์ที่อวตารมาเป็นพระราม ความหมายจริง ๆ ของสิบแปดมงกุฏคือ คำใช้เรียกทหารเอกของพระราม เป็นลิงชั้นอัศวินสวมมงกุฏ ๑๘ ตัว ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีนักพนันพวกหนึ่งสักตามตัวเป็นรูปมงกุฎ จึงเรียกว่า สิบแปดมงกุฏ จากนั้นถ้าใครเป็นนักเลงการพนันก็เลยเรียกว่า สิบแปดมงกุฏ

การนำไปใช้ : ปัจจุบันสิบแปดมงกุฏไม่ได้ใช้เรียกพวกนักเลงพนันเท่านั้น แต่ใช้เรียกพวกมิจฉาชีพทั้งหลายอีกด้วย เช่น เมื่อเช้าฉันได้ฟังข่าวว่าตำรวจจับ ๑๘ มงกุฏ หลอกผู้หญิงแต่งงาน จะขโมยรถไปขาย เธอต้องระวังให้มากๆ นะ

รู้หรือไม่

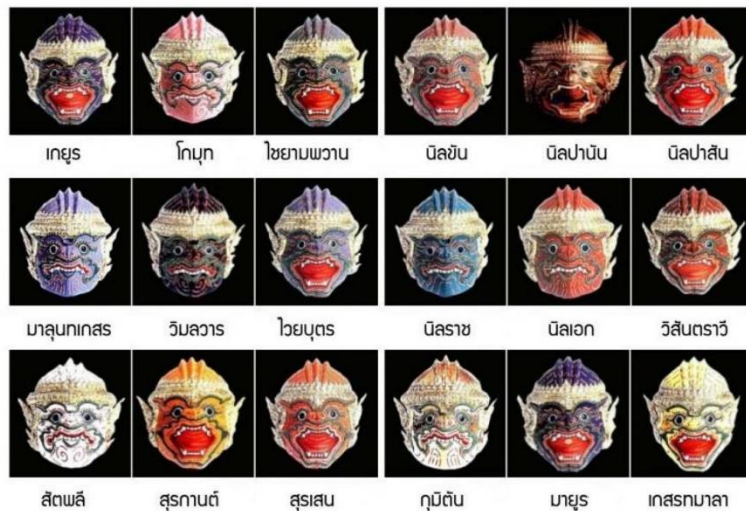

พี่เก่งสังเกตว่า มีหลายสำนวนที่เรายังใช้กันอยู่ โดยที่ไม่รู้ว่า สำนวนนั้นมาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ หรืออาจมีอีกหลายสำนวนที่เราแทบจะไม่ได้ยินคนไทยใช้กันแล้ว

ใช่ค่ะพี่เก่ง และบางสำนวน แม้เราจะยังใช้พูดกันอยู่บ้าง แต่ความหมายที่แท้จริงของสำนวนไทยก็เปลี่ยนไปตามสังคมไทยของเราด้วยค่ะ

ตัวอย่างสำนวนสุดท้ายที่หนูดียกตัวอย่างมา ก็คือ สิบแปดมงกุฏ เพื่อน ๆ รู้หรือไม่ว่า ถึงทั้ง ๑๘ ตัวที่เราเรียกว่า สิบแปดมงกุฏหมายถึงใครบ้าง ลองสังเกตดูนะครับ ว่าทุกตัวจะสวมมงกุฎด้วย

หัวโขนและชื่อของถึง ๑๘ มงกุฎ

แบบทดสอบท้ายบท

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. สำนวนไทย หมายถึงข้อใด
 - ก. เป็นถ้อยคำที่กล่าวเพื่อให้ข้อคิด
 - ข. เป็นถ้อยคำที่มีความไพเราะ คล้องจองกัน
 - ค. เป็นถ้อยคำที่ต้องตีความ อาจมีลักษณะตีขมหรือแสดงความคิดเห็น
 - ง. เป็นถ้อยคำที่ผู้ฟังอาจต้องนำไปตีความ ความหมายอาจแตกต่างหรือคล้ายคลึงกับความหมายเดิมก็ได้
๒. ข้อใดมีความหมายตรงกับคำว่า น้ำบ่อน้อย
 - ก. บ่อน้ำ
 - ข. น้ำลาย
 - ค. น้ำที่มีปริมาณน้อย
 - ง. น้ำของฝ่ายที่มีน้อยกว่าย่อมแพ้ฝ่ายที่มีมากกว่า
๓. คนที่นอนเกะกะขวางทางคนอื่น ตรงกับสำนวนในข้อใด
 - ก. กุมภกรรณทนต์น้ำ
 - ข. จระเข้ขวางคลอง
 - ค. มือไม่พาย เอาเท้าราน้ำ
 - ง. นอนหลับไม่รู้ นอนคุ้ยไม่เห็น
๔. รถคันนั้นเป็นของรักของหวงของคุณอย่างมาก หากต้องการเปรียบควรใช้สำนวนใด
 - ก. เพชรน้ำเอก
 - ข. กล่องดวงใจ
 - ค. ลูกไก่ในกำมือ
 - ง. แก้วตาดวงใจ
๕. สำนวนใดมุ่งสอนให้ผู้ฟังรู้จักเคารพผู้ใหญ่
 - ก. จองถนน
 - ข. วัตรอยเท้า
 - ค. สิบแปดมงกุฏ
 - ง. กุมภกรรณทนต์น้ำ

๖. เขาเป็นลูกที่ไม่ดี ติดยาจนต้องทำร้ายร่างกายแม่แท้ ๆ ของเขาเอง จากประโยคนี้อ่านแล้วควรใช้สำนวนในข้อใด

- ก. ลูกทรพี
- ข. วัตรอยเท้า
- ค. สิบแปดมงกุฏ
- ง. ศรศิลป์ไม่กินกัน

๗. สำนวน ศรศิลป์ไม่กินกัน มีความหมายเดิมและความหมายในปัจจุบันว่าอย่างไร

- ก. ทั้งฟ้าและดาวต่างก็ไม่ถูกกัน
- ข. ฟ้าและดาวมีความสามารถเท่ากัน
- ค. สามารถใช้ได้ทั้งสองความหมาย
- ง. ไม่สามารถใช้ได้ทั้งสองความหมาย

๘. พระรามได้ให้ทหารวานรแบกหินมาเพื่อจองถนน สำนวนจองถนนในประโยคนี้นี้มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. การสร้างถนน
- ข. การบุกรุกพื้นที่ของผู้อื่น
- ค. การวางทำใหญ่โต อดดี
- ง. การจับจองพื้นที่เพื่อพักผ่อน

๙. สำนวนใดมีความหมายเชิงบวก

- ก. วัตรอยเท้า
- ข. สิบแปดมงกุฏ
- ค. ศรศิลป์ไม่กินกัน
- ง. กุมภกรรณทนต์

๑๐. “เมื่อเจ้าฉันอ่านข่าวมาว่า ตำรวจจับตัวสิบแปดมงกุฏได้” คำว่าสิบแปดมงกุฏในประโยคนี้นี้มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. นักเลง
- ข. มิจฉาชีพ
- ค. มิจฉาชีพจำนวน ๑๘ คน
- ง. เหล่าทหารลิงของพระรามทั้ง ๑๘ ตน

๔๗

๖. วัดพระแก้ว มีอีกชื่อหนึ่งว่า
- วัดอรุณราชวราราม
 - วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 - วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
 - วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๗. ผู้เรียนคิดว่าวัดพระแก้ว มีความสำคัญอย่างไร
- เป็นวัดที่สำคัญของราชวงศ์จักรี
 - เป็นวัดที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต
 - เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทย
 - เป็นวัดที่สำคัญของราชวงศ์จักรีและเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย
๘. พระอุโบสถวัดพระแก้วสร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานสิ่งใด
- พระพุทธชินราช
 - พระบรมสารีริกธาตุ
 - พระสยามเทวาธิราช
 - พระพุทธรูปปางนาคปรก
๙. คำว่า “วัดในวัง” หมายความว่าอย่างไร
- วัดประจำรัชกาล
 - วัดที่พระมหากษัตริย์สร้างขึ้น
 - วัดที่สร้างขึ้นในบริเวณเดียวกับพระราชวัง
 - วัดที่สร้างขึ้นโดยให้มีลักษณะคล้ายกับพระราชวัง
๑๐. คำกล่าวที่ว่า “กษัตริย์คือพระนารายณ์อวตาร” หมายถึงข้อใด
- กษัตริย์คือพระนารายณ์มหาราช
 - กษัตริย์คือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน
 - กษัตริย์ทำหน้าที่ดูแลประชาชนเช่นเดียวกับพระนารายณ์
 - กษัตริย์เปรียบเหมือนพระนารายณ์ในรามเกียรติ์ที่มากเกิดเป็นพระราม
๑๑. ประติมากรรมรามเกียรติ์มีปรากฏที่ใด
- วัดมหาธาตุ
 - วัดสุทัศนเทพวราราม
 - วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 - วัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร
๑๒. ประติมากรรมรามเกียรติ์ที่อธิบายไปนั้น เป็นตัวละครฝ่ายใดในเรื่องรามเกียรติ์
- ลิง
 - ยักษ์
 - เทวดา
 - มีทุกประเภทรวมกัน

๔๘

๑๓. หากผู้เรียนมีโอกาสพาเพื่อนที่มีเชื้อชาติเดียวกันมาเยี่ยมชมวัดพระแก้ว ผู้เรียนจะใช้เกณฑ์ใดในการอธิบายความแตกต่างของยักษ์ทวารบาล

- ก. สีและลักษณะเด่น
- ข. อาวุธประจำกาย
- ค. ความสามารถพิเศษ
- ง. ชื่อตำแหน่งของยักษ์แต่ละตน

๑๔. เหตุใดเมื่ออินทรีชิตถูกศรตัดเศียรขาดกลางอากาศ จึงต้องนำพานแว่นฟ้าของพระพรหมมารองรับเศียร

- ก. เพราะเป็นโอรสคนสำคัญของทศกัณฐ์
- ข. เพราะหากเศียรตกถึงพื้นจะเกิดไฟปรลัยกัลป์ล้างโลก
- ค. เพราะอินทรีชิตมีฤทธิ์มาก สามารถแปลงกายเป็นพระอินทร์ได้
- ง. เพราะเศียรของอินทรีชิตสามารถต่อติดได้ดังเดิมหากตกถึงพื้นดิน

๑๕. ประติมากรรมจากเรื่องรามเกียรติ์นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความสวยงามของศิลปะไทยแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงเรื่องใดเด่นชัดที่สุด

- ก. ความเชื่อเรื่องกษัตริย์เป็นพระนารายณ์อวตาร
- ข. การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย
- ค. ความเชื่อเรื่องนายทวารบาลผู้ปกป้องสถานที่สำคัญจากสิ่งชั่วร้าย
- ง. การส่งเสริมให้ชาวต่างประเทศได้รู้จักวรรณคดีไทยเรื่องรามเกียรติ์

๑๖. เนื้อหาที่ใช้เขียนจิตรกรรมไทยในวัดมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร

- ก. นิทานพื้นบ้าน
- ข. ประเพณีของไทย
- ค. วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย
- ง. พระพุทธศาสนาและวรรณคดีไทย

๑๗. เรามักจะพบภาพจิตรกรรมไทยในส่วนใดของวัด

- ก. พระปรางค์
- ข. รอบฐานเจดีย์
- ค. หลังคาพระอุโบสถ
- ง. กำแพงรอบพระอุโบสถ

๑๘. จากเรื่องรามเกียรติ์ ทศกัณฐ์และนางสีดา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

- ก. พี่-น้อง
- ข. พ่อ-ลูก
- ค. ลุง-หลาน
- ง. สามี-ภรรยา

๑๙. หากผู้เรียนต้องพานักท่องเที่ยวชมจิตรกรรมรามเกียรติ์ในวัดพระแก้วต้องไปที่บริเวณใด

- ก. เจดีย์
- ข. พระอุโบสถ
- ค. พระระเบียง
- ง. ปราสาทพระเทพบิดร

๒๐. จิตรกรรมไทยนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงพระพุทธศาสนา วรรณคดีไทย และความงดงามของศิลปะไทยแล้ว ยังสะท้อนคุณลักษณะใดของคนไทย

- ก. ใจเย็น
- ข. ร่าเริง
- ค. มีน้ำใจ
- ง. อ่อนน้อม

๒๑. เอกลักษณะของการแสดงโขนหมายถึงสิ่งใด

- ก. หัวโขน
- ข. บทพากย์โขน
- ค. เครื่องแต่งกาย
- ง. ท่าทางการเดิน

๒๒. เหตุใดจึงมีคำกล่าวว่า “โขนเป็นศิลปะแห่งการเดิน”

- ก. เป็นการแสดงชั้นสูง
- ข. เป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย
- ค. เป็นการแสดงที่มีท่าทางการร่ายรำที่ยากกว่าการแสดงประเภทอื่น
- ง. เป็นการแสดงที่น่าสนใจต่าง ๆ มาจากการแสดงหลายประเภท เช่น ท่าต่อสู้จากกระบี่กระบอง บทพากย์และคำเจรจาจากหนังใหญ่

๒๓. ตัวละครในข้อใดต่อไปนี้ที่ไม่ต้องสวมหัวโขนในการแสดง

- ก. นางสีดา
- ข. อินทรชิต
- ค. มัยราพนธ์
- ง. หนุมาน

๒๔. หัวโขนมีความสำคัญอย่างไรต่อการแสดงโขน

- ก. เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจจากผู้ชม
- ข. เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย
- ค. เป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้โขนต่างจากการแสดงประเภทอื่น
- ง. เป็นสิ่งที่บ่งบอกลักษณะและประเภทของตัวละครต่าง ๆ

๒๕. สิ่งใดที่สะท้อนเอกลักษณ์ของศิลปะการแสดงโขน

- ก. ความอ่อนช้อยงดงามของท่ารำ
- ข. ความประณีตงดงามของเครื่องแต่งกาย
- ค. ความไพเราะของบทประพันธ์ที่นำมาใช้แสดง
- ง. ถูกทุกข้อ

๒๖. ส่วนใดมีความหมายเชิงบวก

- ก. วัตรรอยเท้า
- ข. สิบแปดมงกุฏ
- ค. ศรศิลป์ไม่กินกัน
- ง. กุมภกรรณทนต์น้ำ

๒๗. เขาเป็นลูกที่ไม่ดี ตัดยาจนต้องทำร้ายร่างกายแม่แท้ ๆ ของเขาเอง จากประโยคนี้ ควรใช้สำนวนในข้อใด

- ก. ลูกทรพี
- ข. วัตรรอยเท้า
- ค. สิบแปดมงกุฏ
- ง. ศรศิลป์ไม่กินกัน

๒๘. รถมคันนั้นเป็นของรักของหวงของคุณอย่างมาก หากต้องการเปรียบควรใช้สำนวนใด

- ก. เพชรน้ำเอก
- ข. กล้องดวงใจ
- ค. ลูกไก่ในกำมือ
- ง. แก้วตาดวงใจ

๒๙. สำนวนไทย หมายถึงข้อใด

- ก. เป็นถ้อยคำที่กล่าวเพื่อให้ข้อคิด
- ข. เป็นถ้อยคำที่มีความไพเราะ คล่องจองกัน
- ค. เป็นถ้อยคำที่ต้องตีความ อาจมีลักษณะตีขมหรือแสดงความคิดเห็น
- ง. เป็นถ้อยคำที่ผู้ฟังอาจต้องนำไปตีความ ความหมายอาจแตกต่างหรือ คล้ายคลึงกับความหมายเดิมก็ได้

๓๐. “เมื่อเข้าฉันอ่านข่าวมาว่า ตำรวจจับตัวสิบแปดมงกุฎได้” คำว่าสิบแปดมงกุฎ ในประโยคนี้ มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. นักเลง
- ข. มิจฉาชีพ
- ค. มิจฉาชีพจำนวน ๑๘ คน
- ง. เหล่าทหารวังของพระรามทั้ง ๑๘ ตน

๓๑. ข้อใดอ่านออกเสียงชื่อวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามได้ถูกต้อง

- ก. วัด-พระ-เช-ตุ-พน-วิ-มน-มัง-คลา-ราม
- ข. วัด-พระ-เชต-ตุ-พน-วิ-มน-มัง-คลา-ราม
- ค. วัด-พระ-เช-ตุ-พน-วิ-มน-มัง-คะ-ลา-ราม
- ง. วัด-พระ-เชต-ตุ-พน-วิ-มน-มัง-คะ-ลา-ราม

๓๒. หากผู้เรียนพาเพื่อนต่างชาติไปเยี่ยมชมวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ผู้เรียนจะพาเพื่อนไปที่สถานที่ใดที่เป็นสัญลักษณ์ของวัด

- ก. ยักษ์วัดโพธิ์
- ข. ตึกดาตีสาลีน
- ค. พระนอนวัดโพธิ์
- ง. หอพระไตรปิฎก

๓๓. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. ยักษ์วัดโพธิ์คือตึกดาตีสาลีน
- ข. ยักษ์วัดแจ้งมีจำนวนมากกว่ายักษ์วัดโพธิ์
- ค. ยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้งทำหน้าที่ต่างกัน
- ง. ยักษ์วัดโพธิ์และยักษ์วัดแจ้งเป็นยักษ์ที่มาจากเรื่องรามเกียรติ์

๓๔. สิ่งสำคัญในวัดอรุณราชวราราม ที่เป็นสัญลักษณ์ของวัดคืออะไร

- ก. พระปรางค์
- ข. ยักษ์วัดแจ้ง
- ค. อนุสาวรีย์รัชกาลที่ ๒
- ง. พระประธานในพระอุโบสถ

๓๕. เหตุใดจึงเรียกสถานที่แห่งนี้ว่า “ท่าเตียน”

- ก. เพราะเคยเป็นท่าเรือมาก่อน
- ข. เพราะมีคนชื่อเตียนเป็นผู้บริจาคที่ดินแห่งนี้
- ค. เพราะยักษ์วัดโพธิ์กับยักษ์วัดแจ้งทะเลาะกันจนกลายเป็นที่โล่ง
- ง. เพราะเป็นพื้นที่ที่ยักษ์วัดโพธิ์กับยักษ์วัดแจ้งมาเจอกันเสมอ

๓๖. ของที่ระลึก เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งใดได้บ้าง

- ก. บุคคล
- ข. สถานที่
- ค. เหตุการณ์
- ง. ถูกทุกข้อ

๓๗. ของที่ระลึกประเภทอุปโภคกับของที่ระลึกประเภทของตกแต่งแตกต่างกันในด้านใด

- ก. วัสดุที่ใช้ในการผลิต
- ข. จุดมุ่งหมายของการผลิต
- ค. ระยะเวลาที่ใช้ในการผลิต
- ง. ความนิยมของของที่ระลึกนั้น ๆ

๓๘. หากผู้เรียนมาเที่ยวที่ประเทศไทย และเมื่อจะเดินทางกลับประเทศของตน ผู้เรียนคิดว่าข้อใดเหมาะสมที่จะเป็นของที่ระลึกมากที่สุด

- ก. ชา
- ข. เสื้อผ้าราคาถูก
- ค. พวงกุญแจรูปช้างไทย
- ง. เครื่องประดับที่มีราคาไม่แพงนัก

๓๙. เหตุใดของที่ระลึกที่เกี่ยวกับรามเกียรติ์จึงนิยมยกย่องและถึง

- ก. เพราะเป็นตัวละครที่จำง่าย
- ข. เพราะเป็นตัวละครที่เก่งที่สุด
- ค. เพราะเป็นตัวละครเอกของเรื่อง
- ง. เพราะเป็นตัวละครที่มีลักษณะพิเศษ

๔๐. จากการอ่านเรื่องของที่ระลึกที่เกี่ยวกับรามเกียรติ์นั้น ผู้เรียนคิดว่าของที่ระลึกเหล่านี้ สะท้อนเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ภาษาไทย
- ข. นาฏศิลป์ไทย
- ค. จิตรกรรมไทย
- ง. หัตถกรรมไทย

๕๓

เฉลยแบบทดสอบท้ายบท

บทที่ ๑

๑. ข	๒. ง	๓. ข	๔. ง	๕. ง
๖. ค	๗. ค	๘. ค	๙. ง	๑๐. ก

บทที่ ๔

๑. ก	๒. ง	๓. ค	๔. ค	๕. ก
๖. ข	๗. ง	๘. ง	๙. ก	๑๐. ก

บทที่ ๖

๑. ง	๒. ข	๓. ก	๔. ข	๕. ข
๖. ก	๗. ค	๘. ก	๙. ค	๑๐. ข

๕๔

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑. ข	๒. ง	๓. ก	๔. ง	๕. ค
๖. ข	๗. ง	๘. ง	๙. ค	๑๐. ง
๑๑. ค	๑๒. ข	๑๓. ก	๑๔. ข	๑๕. ค
๑๖. ง	๑๗. ค	๑๘. ข	๑๙. ค	๒๐. ก
๒๑. ก	๒๒. ง	๒๓. ก	๒๔. ง	๒๕. ง
๒๖. ค	๒๗. ก	๒๘. ข	๒๙. ง	๓๐. ข
๓๑. ง	๓๒. ค	๓๓. ง	๓๔. ก	๓๕. ค
๓๖. ง	๓๗. ข	๓๘. ค	๓๙. ง	๔๐. ง

บรรณานุกรม

- กุสุมา รัชชมนี และคณะ. (๒๕๕๓). *สำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จุฑารัตน์ สุขสถิตย์ และคนอื่น ๆ. (๒๕๕๒). *เลียบวัดไถ่ล้าง: หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษาและวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- ดิษฐิกษ์. (๒๕๕๔). *เรื่องโบราณตำนานยักษ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ income.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (๒๕๓๙). *โขน*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- นฤทธิ์ วัฒนภู. (๒๕๕๘). *หัวโขน สัญลักษณ์แห่งรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- นิตดา หงษ์วิวัฒน์. (๒๕๔๗). *คู่มือชมศิลปะและสถาปัตยกรรมไทย วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก.
- นิตดา หงษ์วิวัฒน์. (๒๕๔๗). *รามเกียรติ์กับจิตรกรรมฝาผนังรอบพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก.
- นิตดา หงษ์วิวัฒน์. (๒๕๔๗). *คู่มือชมศิลปะและสถาปัตยกรรมไทย วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก.
- แน่นน้อย ศักดิ์ศรี, ม.ร.ว. (๒๕๔๓). *พระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ริเวอร์ บุ๊คส์ จำกัด.
- บทความเรื่องรามเกียรติ์. (๒๕๕๘). กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- ประเสริฐ ศีลรัตน์. (๒๕๓๑). *ของที่ระลึก*. กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, พระบาทสมเด็จพระ. (๒๕๕๓). *บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม ๑-๔*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ ๑๙๙๑ จำกัด.
- ไพฑูรย์ พงศบุตร; และวิลาสวงศ์ พงศบุตร. (๒๕๔๐). *คู่มืออบรมมัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มฤดี สายสิงห์. (๒๕๕๐). *รายงานวิจัยเรื่อง บทบาทของรามเกียรติ์ในงานจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. (๒๕๕๘). *โขนพระราชทาน ศาสด์และศิลป์แผ่นดินไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิฯ.
- ราชบัณฑิตสถาน. (๒๕๕๐). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ภาคฉันท์ลักษณะ*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสถาน.
- ราชบัณฑิตสถาน. (๒๕๕๖). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๓๗). *วัดอรุณราชวรรมหาวิหาร*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รินฤทัย สังข์พันธุ์. (๒๕๕๔). *นามานุกรมรามเกียรติ์ ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์. มหาวิทยาลัย.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (๒๕๕๒). *คู่มือนำเที่ยววัดโพธิ์*. กรุงเทพฯ: วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร.

๕๖

วิไลรัตน์ ยังรอด. (๒๕๔๖). *วัดในรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: แพลน รีตเตอร์ส.

วิไลรัตน์ ยังรอด; และคนอื่น ๆ. (๒๕๔๖). *วัดในรัตนโกสินทร์ = Temples of the Rattanakosin*.

กรุงเทพฯ: แพลน รีตเตอร์ส

ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา. (๒๕๔๒). *สำนวนไทยที่มาจากวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

เสริมสกุล โทณะวณิก. (๒๕๔๔). *รวมนิทานพื้นบ้านไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เสฐียรโกเศศ. (๒๕๕๐). *อุปกรณรามเกียรติ์*. กรุงเทพฯ: ศยาม.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอัจฉริยา วสุนันต์
วันเดือนปีเกิด	10 มกราคม 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	27 ซ. เพชรเกษม 19 ถ. เพชรเกษม แขวงปากคลองภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

